

การศึกษาประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ตามการรับรู้ของนิสิต

ปริญญานิพนธ์
ของ
ลิจิตกุล กุศลรัตนรักษ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา
พฤษภาคม 2547

การศึกษาประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ตามการรับรู้ของนิสิต

บทคัดย่อ
ของ
ลิขิตกุล กุลรัตนรักษ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา
พฤษภาคม 2547

ลิขิตกุล กุลรัตนรักษ์. (2547). การศึกษาประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยของนิสิตจุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย ตามการรับรู้ของนิสิต. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา).

กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม :

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา สุธรรมรักษ์, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัฉรญา วัฒนางรงค์.

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตามการรับรู้ของนิสิต โดยรวมและเป็นรายด้านสามด้าน คือ ประสบการณ์ด้านส่วนตัว ประสบการณ์ด้านการเรียน และประสบการณ์ด้านสังคม จำแนกตามตัวแปรเพศ ชั้นปี และสาขาวิชาที่ศึกษา รวมทั้งเปรียบเทียบประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยตามการรับรู้ของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละชั้นปี จำแนกตามตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยของนิสิต กับผลที่ได้รับจากการเรียนรู้ในมหาวิทยาลัย ตามการประเมินตนเอง กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระดับปริญญาตรี ที่ศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 จำนวน 726 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามประสบการณ์ในมหาวิทยาลัย จำนวน 99 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .89 และแบบสอบถามผลที่ได้รับจากการเรียนรู้ของนิสิต จำนวน 20 ข้อ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .86 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบน มาตรฐาน การทดสอบที การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเซฟเฟ และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีประสบการณ์ในมหาวิทยาลัย โดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง
2. การเปรียบเทียบประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยรวมและเป็นรายด้านสามด้าน จำแนกตามตัวแปรเพศ ชั้นปี และสาขาวิชาที่ศึกษา สรุปได้ดังนี้
 - 2.1 นิสิตชายและนิสิตหญิงมีประสบการณ์ในมหาวิทยาลัย โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นิสิตชายและนิสิตหญิงมีประสบการณ์ด้านการเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านส่วนตัวและด้านสังคม ไม่แตกต่างกัน
 - 2.2 นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ศึกษาในระดับชั้นปีต่างกัน มีประสบการณ์ในมหาวิทยาลัย โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นิสิตที่ศึกษาในระดับชั้นปีต่างกัน มีประสบการณ์ในมหาวิทยาลัย ด้านการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านส่วนตัว และด้านสังคมไม่แตกต่างกัน
 - 2.3 นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ศึกษาในสาขาวิชาต่างกัน มีประสบการณ์ใน

มหาวิทยาลัย โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาต่างกัน มีประสบการณ์ในมหาวิทยาลัย ด้านส่วนตัว และด้านสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการเรียน ไม่แตกต่างกัน

3. การเปรียบเทียบประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในแต่ละชั้นปี โดยรวมและเป็นรายด้านสามด้าน จำแนกตามตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสรุปได้ดังนี้

3.1 นิสิตชั้นปีที่ 1 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีประสบการณ์ในมหาวิทยาลัย โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีประสบการณ์ในมหาวิทยาลัย ด้านสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านส่วนตัวและด้านการเรียนไม่แตกต่างกัน

3.2 นิสิตชั้นปีที่ 2 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีประสบการณ์ในมหาวิทยาลัย โดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

3.3 นิสิตชั้นปีที่ 3 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีประสบการณ์ในมหาวิทยาลัย โดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

3.4 นิสิตชั้นปีที่ 4 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีประสบการณ์ในมหาวิทยาลัย โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 4 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีประสบการณ์ในมหาวิทยาลัย ด้านการเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านส่วนตัวและด้านสังคมไม่แตกต่างกัน

4. นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีผลที่ได้รับจากการเรียนรู้ตามการประเมินตนเองอยู่ในระดับมาก

5. ประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลที่ได้รับจากการเรียนรู้ในมหาวิทยาลัย ตามการประเมินตนเองของนิสิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

A STUDY OF STUDENTS' EXPERIENCES AT CHULALONGKORN UNIVERSITY
AS PERCEIVED BY STUDENTS

A THESIS
BY
LIKITKUL KULRATTANARAK

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Higher Education
at Srinakharinwirot University

May 2004

Likitkul Kulrattanakul. (2004). *A Study of Students' Experiences at Chulalongkorn University as Perceived by Students*. Master Thesis. M.Ed. (Higher Education). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Assist.Prof.Dr.Suchada Suthummaraksa, Assist.Prof.Dr.Achara Wattananarong.

The purposes of this research were to study students' experiences at Chulalongkorn University as perceived by students in overall and each of the three aspects : personal, studying process, and social and to compare overall and each of the three aspects among student with different sex, class standing, and fields of study. Moreover, this research also aimed to compare students' experiences in overall and each of the three aspects as perceived by students in each class standing with different academic achievement. Finally, this study aimed to study students' gains and to investigate the relationship between students' experiences and gains. The sample of the study consisted of 726 undergraduate students at Chulalongkorn University in the second semester of the 2003 academic year. The research instrument used for collecting data was a students' experiences questionnaire with 99 items and the reliability of .89 and a students' gains with 20 items and the reliability of .86. Arithmetic mean, standard deviation, t – test, one way ANOVA, Scheffe's method, and Pearson Product Moment Correlation were utilized for data analysis.

The results of the study revealed that :

1. Students' experiences as perceived by students at Chulalongkorn University in overall and each of the three aspects were at the moderate level.

2. When comparing students' experiences at Chulalongkorn University in overall and each of the three aspects among students with different sex, class standing, and fields of study, it was found that :

- 2.1 No significant difference was found of students' experiences in overall aspect between male and female students. Considering each aspect, it was found that students' experiences in studying process between male and female students were statistically significant different at the .05 level.

2.2 No significant difference was found of students' experiences in overall aspect among students with different class standing. When considering each aspect, it was found that students' experiences in studying process among students with different class standing were statistically significant different at the .05 level.

2.3 Students' experiences in overall aspect among students with different fields of study were statistically significant different at the .05 level. Considering each aspect, it was found that students' experiences in personal and social among students with different fields of study were statistically significant different at the .05 level.

3. When comparing students' experiences at Chulalongkorn University in overall and each of the three aspects among students in each class standing with different academic achievement, it was found that :

3.1 There was no significant difference of students' experiences in overall aspect as perceived by freshmen students with different academic achievement. When considering each aspect, it was found that students' experiences in social of freshmen students with different academic achievement was statistically significant difference at the .05 level.

3.2 Students' experiences of sophomore students with different academic achievement in overall and each of the three aspects were statistically significant difference at the .05 level.

3.3 Students' experiences of junior students with different academic achievement in overall and each of the three aspects were statistically significant difference at the .05 level.

3.4 There was no significant difference of students' experiences in overall aspect as perceived by senior students with different academic achievement. When considering each aspect, it was found that students' experiences in studying process of senior students with different academic achievement was statistically significant difference at the .05 level.

4. Students' gains as perceived by students at Chulalongkorn University were at the high level.

5. There was a statistically significant positive relationship between students' experiences and students' gains at the .05 level as perceived by students at Chulalongkorn University.

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความอนุเคราะห์และเมตตาจากผู้ช่วย ศาสตราจารย์ ดร. สุชาดา สุธรรมรักษ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อัจฉรา วัฒนารงค์ ที่กรุณาเป็นประธานและกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ และได้ให้คำปรึกษา ตลอดจนแก้ไขสิ่งบกพร่องต่างๆ และเป็นกำลังใจอันมีค่าอย่างยิ่งสำหรับผู้วิจัยตั้งแต่เริ่มการศึกษาค้นคว้า จนกระทั่งสำเร็จเป็นงานวิจัย ฉบับสมบูรณ์ ตลอดจนอาจารย์ ดร. จารุวรรณ สกุลกู และอาจารย์ ดร. ราชันย์ บุญธิมา รองศาสตราจารย์ ดร. ทวีวัฒน์ ปิทยานนท์ รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริเดช สุชีวะ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พันธุ์ศักดิ์ พลสารมย์ ที่ได้กรุณาให้ความเมตตาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือขอขอบพระคุณเป็นพิเศษสำหรับความกรุณาให้สัมภาษณ์จากท่านรองอธิการบดีฝ่ายกิจการนิสิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รองศาสตราจารย์ ดร. สฤทธิ์เดช พัฒนเศรษฐพงษ์ และคณบดีคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รองศาสตราจารย์ ดร. ไพฑูรย์ สีนลารัตน์

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์แผนกวิชาการอุดมศึกษาทุกท่าน ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ อันเป็นการส่งเสริมความก้าวหน้าด้านการศึกษาแก่ผู้วิจัย และขอขอบคุณนิสิตนักศึกษาทุกท่านที่กรุณากรอกแบบสอบถามครั้งนี้เป็นอย่างดี และขอขอบคุณเพื่อนๆ พี่น้องชาวอุดมศึกษาทุกท่านที่มีได้กล่าวนาม ณ ที่นี้ที่เป็นกำลังใจมาโดยตลอด

และขอขอบคุณสำหรับทุกๆ ท่านที่เป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ จนเสร็จสมบูรณ์

ท้ายที่สุดนี้ คุณค่าของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดามารดาที่ให้กำเนิด เลี้ยงดู อบรมสั่งสอน ส่งเสริมให้เห็นถึงคุณค่าของการศึกษา พร้อมทั้งให้การสนับสนุนและมอบโอกาสให้แก่ผู้วิจัยในด้านการเรียน และยังเป็นพลังใจอันสูงสุดสำหรับผู้วิจัยเสมอมา และครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณที่เคารพ

ลิขิตกุล กุลรัตนรักษ์

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

การศึกษาประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ตามการรับรู้ของนิสิต

ของ
นางสาวลิจิตกุล กุลรัตนรักษ์

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์

ดร. นภาพร หะวานนท์)

วันที่ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2547

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา สุธรรม
รักษ์)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรรดา วัฒนารงค์)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์ ดร.ราชันย์ บุญธิมา)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วย
ศาสตราจารย์ ดร. พันธุ์ศักดิ์ พลสารัมย์)

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย
จาก
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ.....	1
	ภูมิหลัง.....	1
	ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	8
	ความสำคัญของการวิจัย.....	8
	ขอบเขตของการวิจัย.....	9
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	9
	สมมติฐานของการวิจัย.....	11
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
	ความหมายของนิสิตนักศึกษา.....	12
	ลักษณะของนิสิตนักศึกษา.....	13
	ประเภทของนิสิตนักศึกษา.....	19
	ความหมายและความสำคัญของประสบการณ์ในมหาวิทยาลัย.....	31
	ประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยด้านส่วนตัว.....	32
	ประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยด้านการเรียน.....	41
	ประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยด้านสังคม.....	46
3	วิธีการดำเนินการวิจัย.....	60
	การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	60
	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	62
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	65
	การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	65

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	67
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	67
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	67
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	68
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	101
ความมุ่งหมายของการวิจัย	100
วิธีดำเนินการวิจัย	100
การวิเคราะห์ข้อมูล	101
สรุปผลการวิจัย	102
อภิปรายผล	104
ข้อเสนอแนะ.....	111
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป	113
บรรณานุกรม	115
ภาคผนวก	124
ภาคผนวก ก แบบสอบถามประสพการณ์ในมหาวิทยาลัยของนิสิต	
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตามการรับรู้ของนิสิต	125
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์	135
ภาคผนวก ค รายนามผู้เชี่ยวชาญ	137
ภาคผนวก ง ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม	139

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	142

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

หน้า

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

หน้า

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

หน้า

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

หน้า

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

หน้า

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

หน้า

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

หน้า

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

หน้า

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

หน้า

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

หน้า

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำแนกตามคณะที่ศึกษา	60
2	จำนวนกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำแนกตามระดับชั้นปี	61
3	ค่าความถี่และค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา.....	69
4	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสพการณ์ในมหาวิทยาลัย ของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตามการรับรู้ของนิสิต โดยรวมและเป็นรายด้าน	70
5	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสพการณ์ในมหาวิทยาลัย ของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้านส่วนตัว เป็นรายข้อ.....	71
6	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสพการณ์ในมหาวิทยาลัย ของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้านการเรียน เป็นรายข้อ.....	74
7	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสพการณ์ในมหาวิทยาลัย ของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้านสังคม เป็นรายข้อ.....	79
8	การเปรียบเทียบประสพการณ์ในมหาวิทยาลัยของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยรวม และเป็นรายด้าน จำแนกตามตัวแปรเพศ	85
9	การเปรียบเทียบประสพการณ์ในมหาวิทยาลัยของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยรวม และเป็นรายด้าน จำแนกตามระดับชั้นปี	86
10	การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ค่าเฉลี่ยประสพการณ์ในมหาวิทยาลัย ของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตามการรับรู้ของนิสิต ด้านการเรียน จำแนกตามระดับชั้นปี.....	87
11	การเปรียบเทียบประสพการณ์ในมหาวิทยาลัยของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยรวม และเป็นรายด้าน จำแนกตามสาขาวิชาที่ศึกษา	88
12	การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ค่าเฉลี่ยประสพการณ์ในมหาวิทยาลัย ของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตามการรับรู้ของนิสิต ด้านส่วนตัว จำแนกตามสาขาวิชาที่ศึกษา	89

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
13	การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ค่าเฉลี่ยประสบการณ์ในมหาวิทยาลัย ของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตามการรับรู้ของนิสิต ด้านสังคม จำแนกตามสาขาวิชาที่ศึกษา	90
14	การเปรียบเทียบประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระดับชั้นปีที่ 1 โดยรวม และเป็นรายด้าน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	91
15	การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ค่าเฉลี่ยประสบการณ์ในมหาวิทยาลัย ของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยระดับชั้นปีที่ 1 ด้านสังคม จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	92
16	การเปรียบเทียบประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระดับชั้นปีที่ 2 โดยรวม และเป็นรายด้าน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	93
17	การเปรียบเทียบประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระดับชั้นปีที่ 3 โดยรวม และเป็นรายด้าน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	94
18	การเปรียบเทียบประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระดับชั้นปีที่ 4 โดยรวม และเป็นรายด้าน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	95
19	การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ค่าเฉลี่ยประสบการณ์ในมหาวิทยาลัย ของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยระดับชั้นปีที่ 4 ด้านการเรียน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	96
20	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลที่ได้รับจากการเรียนรู้ ในมหาวิทยาลัยตามการประเมินตนเองของนิสิต	97
21	ความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยของนิสิต โดยรวมและเป็นรายด้าน 3 ด้านกับผลที่ได้รับจากการเรียนรู้ในมหาวิทยาลัย ตามการประเมินตนเอง	99

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง

หน้า

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง

หน้า

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ด้วยแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคปัจจุบันที่กำลังก้าวหน้าและเต็มไปด้วยการแข่งขัน ระบบการศึกษาจึงจำเป็นต้องเตรียมคนให้พร้อมต่อการเข้ามาเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม สร้างสรรค์พัฒนาคนให้มีคุณภาพ เพื่อเป็นกำลังสำคัญของการพัฒนาประเทศ ดังเนื้อหาบางส่วนจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 พ.ศ. 2545-2549 : 2545 : 2-4) ซึ่งดำเนินการต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 ในด้านแนวคิดที่ยึด “คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” และกำหนดสภาพสังคมไทยที่พึงประสงค์ไว้ โดยมุ่งพัฒนาสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ ที่เปิดโอกาสให้คนไทยทุกคนสามารถคิดเป็นทำเป็น มีเหตุผล มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต รู้เท่าทันโลก เพื่อพร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลง สามารถสั่งสมทุนทางปัญญา รักษาและต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสม การพัฒนากำลังคนนอกจากเน้นการให้โอกาสทางการศึกษาเพื่อให้เกิดความรู้ความสามารถทางวิชาการแก่กลุ่มคนทุกระดับแล้วยังต้องเน้นการพัฒนาคุณธรรมควบคู่ไปด้วยเพื่อให้บุคคลในสังคมอยู่ร่วมกันได้อย่างเป็นสุข ไม่เอารัดเอาเปรียบหรือมุ่งประโยชน์ส่วนตน โดยไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม (สุวิมล ว่องวาณิช; และ นางลักษณวี วัชรชัย. 2543 : 1) รวมทั้งแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 - 2549) ซึ่งเป็นการปรับฐานความคิดหรือกระบวนทัศน์โดยให้คน ชุมชน และสังคม เป็นแกนหลักของการพัฒนา แล้วปรับระบบอุดมศึกษาให้มีการพัฒนาเป็นหลักเพื่อสนองตอบต่อความต้องการดังกล่าว ซึ่งมีเป้าหมายในการพัฒนาคนให้เป็นคนดี คนเก่ง และอยู่ร่วมในสังคมอย่างมีความสุข สร้างองค์ความรู้ให้เป็นที่พึ่งพาได้ รวมทั้งสร้างให้ชุมชนมีความเข้มแข็งและยั่งยืน

มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่สำคัญของประเทศ เป็นแหล่งที่ให้ความรู้ ทักษะ วิจัยรณญาณ การพัฒนาตนเองสู่การค้นหาค้นหาตนเอง เพื่อให้ผลของคำว่า “บัณฑิต” ที่เป็นผลผลิตของสถาบันอุดมศึกษา มีความพร้อมที่จะออกไปรับใช้ตนเอง ครอบครอง ชุมชน สังคมประเทศชาติ ด้วยจิตวิญญาณในการแสวงหาความหมายและที่ยืนของตนเองในสังคม (มนตรี ด่านไพบูลย์. 2541 : 19) และการศึกษาระดับอุดมศึกษาเป็นการศึกษาระดับสูงที่มุ่งพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ให้เกิดขึ้น อันจะเป็นการเพิ่มพูนขีดความสามารถทางวิชาการระดับสูงในสาขาวิชาการต่างๆ เพื่อเป็น

เครื่องมือและฐานกำลังอำนาจทางความรู้ ความคิดและเทคโนโลยีระดับสูงให้กับประเทศต่อไป (วันชัย ศิริชนะ. 2540 : 3) ดังนั้น ภารกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษาตามภาระหน้าที่ก็คือ การผลิตบัณฑิตอันพึงประสงค์ออกไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติต่อไป ดังที่ สิปพนนท์ เกตุทัต (2524 : 2-4) ได้เน้นว่าบัณฑิตที่พึงประสงค์ควรมีลักษณะที่สำคัญดังนี้ คือ บัณฑิตต้องมีความรู้ในวิชาการสาขาของตน รู้จริง รู้ลึก รู้แตกฉานในสาขาวิชาการของตน บัณฑิตต้องมีความรอบรู้ในวิทยาการต่างๆ และศิลปวัฒนธรรม บัณฑิตจำเป็นต้องคุณธรรมจริยธรรม ปฏิบัติหน้าที่ด้วยใจรักโดยไม่เบียดเบียนผู้อื่น ด้วยสมองที่คิดเป็นคิดชอบ และด้วยมือที่ทำเป็น ทำชอบ ทำด้วยความปราณีตขยันหมั่นเพียร ในฐานะพลเมืองดี คนดี นักวิชาชีพที่ดี และได้กล่าวถึงบัณฑิตยุคโลกาภิวัตน์ว่าควรมีลักษณะที่สำคัญ 4 ประการ คือ มีความสามารถในการสื่อสาร (Communication) ได้แก่ ภาษาประจำชาติ ภาษาสากล และภาษาคอมพิวเตอร์ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ (Critical Thinking) ได้แก่ สามารถวิเคราะห์แยกส่วน วินิจฉัย ปัญหาและแก้ปัญหาได้ มีความสามารถในการจัดการ (Management) ได้แก่ มีวิสัยทัศน์ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีคุณธรรมและจริยธรรมในการปกครองและดำเนินงาน ประการสุดท้ายมีความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Individual Study) ได้แก่ การรู้จักแสวงหาความรู้ การเรียนรู้ตลอดเวลา (สิปพนนท์ เกตุทัต. 2536 : 26)

การที่สถาบันอุดมศึกษาจะบรรลุเป้าหมายการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพนั้น ขั้นแรก สถาบันอุดมศึกษาจะต้องรู้จักและเข้าใจนิสิตนักศึกษาของสถาบันก่อน เนื่องจากนิสิตนักศึกษาเปรียบเสมือนวัตถุดิบที่เป็นปัจจัยสำคัญในกระบวนการผลิต หากสถาบันอุดมศึกษาไม่เห็นความสำคัญของวัตถุดิบ อาจมีส่วนทำให้เกิดการลงทุนที่สูญเปล่า หรือไม่ปฏิบัติตามเป้าหมายที่วางไว้

ดังที่ ประกอบ คุปรัตน์ (2527 : 209) ได้กล่าวว่า สถาบันใดก็ตามที่รู้และเข้าใจในวัตถุดิบของตน คือ นิสิตนักศึกษา และสามารถจัดระบบการดำเนินงานของตนทั้งในด้านการเรียนการสอน การให้บริการ และการปกครองแล้ว ย่อมมีโอกาสประสบความสำเร็จได้มากกว่าสถาบันที่ผู้บริหารปราศจากความเข้าใจในนิสิตนักศึกษา สอดคล้องกับ ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2526 : 1) ได้กล่าวไว้ว่า แท้จริงแล้วธรรมชาติและความสนใจของผู้เรียนนั้นมีความสำคัญอย่างมากต่อประสิทธิภาพและคุณภาพของการศึกษา เพราะการเข้าใจในธรรมชาติของผู้เรียนจะทำให้ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนได้ดำเนินการ และจัดกิจกรรมต่างๆ ให้เหมาะสมสอดคล้องกับผู้เรียนมากที่สุด อันจะส่งผลให้ผู้เรียนได้รับผลของการศึกษาอย่างเต็มที่ และสมบูรณ์ รวมทั้ง วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2530ก : 27) ที่กล่าวว่า ผู้ที่อยู่ในสังคมมหาวิทยาลัยจำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับนิสิตนักศึกษา

เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้เต็มที่ตามที่สติปัญญาและสิ่งแวดล้อมของเขาจะอำนวยให้ โดยอาจารย์จำเป็นต้องเข้าใจนักศึกษา เพื่อความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับธรรมชาติของนักศึกษา รวมทั้งอิทธิพลที่มีต่อการเรียนรู้ ความคาดหวังและธรรมชาติของผู้เรียน ซึ่งจะช่วยให้อาจารย์ทราบข้อมูลในการจัดการเรียนการสอนได้ถูกต้องมากยิ่งขึ้น ในการวิเคราะห์ความสำคัญนี้ จึงควรมองทั้งทางด้านสถาบันและนักศึกษา ปัจจุบันนักการอุดมศึกษาเชื่อว่าเป็นหน้าที่ของมหาวิทยาลัยที่จะขัดเกลาสติปัญญา ความคิด ความรู้และบุคลิกภาพของผู้เรียน ทั้งนี้เพราะการที่คนจะเป็นอย่างนั้น มิได้เกิดจากสิ่งที่ได้ยืมจากห้องเรียนเป็นส่วนใหญ่ แต่การใกล้ชิด สังสรรค์กับอาจารย์ ผู้สอน การอยู่ร่วมกันในระบบบริหารในสังคมมหาวิทยาลัย บรรยากาศรอบๆรั้วอุดมศึกษา กลุ่มเพื่อน จะเป็นผลช่วยหล่อหลอมให้นิสิตนักศึกษาเป็นคนที่สมบูรณ์ได้

เนื่องจากธรรมชาติของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาจะมีอายุระหว่าง 17-22 ปี เป็นผู้ที่กำลังอยู่ในวัยหนุ่มสาว มีพลังกาย และพลังความคิดที่สามารถจะนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมได้ อย่างดี โดยเฉพาะวัย 18-19 ปี เป็นวัยที่นักจิตวิทยาพัฒนาการเชื่อว่า สมองได้รับการพัฒนาถึงขีดสูงสุด คือ วัยที่จะรับ วัยที่จะเปลี่ยนแปลง ดังนั้นการศึกษาระดับอุดมศึกษาจึงต้องรับผิดชอบต่อการพัฒนาสมองของชาติในระดับนี้ด้วยความตั้งใจ และระมัดระวังที่สุด (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. 2527 : 2) ดังนั้นเมื่อเยาวชนวัยนี้ได้มีโอกาสเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษา สถาบันอุดมศึกษาจึงควรช่วยโอกาสนี้ให้เขาได้รับการพัฒนาอย่างสมบูรณ์เต็มที่ สอดคล้องกับ ทริปปี้ (นภาพร แก้วนิมิตรชัย. 2539 : 1 ; อ้างอิงจาก Tripp. 1970) ได้กล่าวไว้ว่า นิสิตนักศึกษาที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่คือผู้ที่อยู่ในวัยผู้ใหญ่ตอนต้น มหาวิทยาลัยที่ศึกษาอยู่มีอิทธิพลอย่างมากต่อการพัฒนา สำหรับบทบาทของสถาบันในการพัฒนานักศึกษานั้น ชิคเกอร์ริง (Chickering. 1974 : 8-19) เป็นผู้ที่มีความสำคัญในเรื่องนี้เป็นอย่างมาก และกล่าวว่าการที่นิสิตนักศึกษาเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย สถาบันควรพัฒนานิสิตนักศึกษาให้เกิดคุณสมบัติ 7 ด้าน คือ การเพิ่มพูนศักยภาพของความสามารถ (Achieving Competence) การควบคุมอารมณ์ (Managing Emotion) การเป็นตัวของตัวเอง (Becoming Autonomous) การสร้างภาพเอกลักษณ์เฉพาะตน (Establishing Identity) การสร้างความสัมพันธ์ส่วนตัวกับผู้อื่น (Freeing Interpersonal) การรู้จักกำหนดเป้าหมายของชีวิต (Clarifying Purpose) และการพัฒนาบุคลิกภาพโดยส่วนรวมของตนเอง (Developing Integrity) จึงจะเห็นได้ว่าสถาบันการศึกษาต่างๆ เป็นตัวแทนของการอบรมทางสังคม (Socializing agents) ย่อมมีอิทธิพลและสามารถที่จะจัดกระบวนการต่างๆ เพื่อการเรียนรู้และปลูกฝังทัศนคติ คุณค่า คุณธรรมต่างๆ ที่มีผลต่อตัวนิสิตนักศึกษาและต่อสังคมโดยส่วนรวมด้วย โดยผ่านกระบวนการเรียนการสอนและกิจกรรมนอกหลักสูตรที่นิสิตนักศึกษาได้เข้า

ร่วมตลอดระยะเวลาที่ใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย (ไพฑูรย์ สินลารัตน์. 2526 : 39) ดังนั้น สถาบันอุดมศึกษาจะต้องจัดประสบการณ์เพื่อที่จะช่วยพัฒนานิสิตนักศึกษาให้เป็นผู้มีความสามารถสูงสุดทางสติปัญญา เป็นสมาชิกของสังคมที่มีความรับผิดชอบและมีประสิทธิภาพ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นรางวัลที่สถาบันมอบให้ และจะส่งผลให้นิสิตนักศึกษาได้รับความพึงพอใจ (นภาพร แก้วนิมิตรชัย. 2539 : 1 ; อ้างอิงจาก Astin. 1993)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สถาบันอุดมศึกษาแห่งแรกของประเทศไทยที่มีชื่อเสียงในด้านวิชาการ และการปฏิบัติตนตามระเบียบประเพณี วัฒนธรรมไทย เป็นที่ยอมรับในสังคม (ฝ่ายวางแผนและพัฒนาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2540) กำเนิดของสถาบันมาจากสำนักฝึกหัดข้าราชการพลเรือน ซึ่งพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ.2442 ต่อมาได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนชื่อเป็น “โรงเรียนมหาดเล็ก” เมื่อวันที่ 1 เมษายน พ.ศ.2445 ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สถาปนา โรงเรียนมหาดเล็กขึ้นเป็นสถาบันอุดมศึกษา และพระราชทานนามว่า “โรงเรียนข้าราชการพลเรือนของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว” เมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2453 และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ สถาปนาขึ้นเป็น “จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” เมื่อวันที่ 26 มีนาคม พ.ศ. 2459

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นมหาวิทยาลัยที่คนส่วนใหญ่ให้ความหวังไว้สูงว่า บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ต้องเป็นผู้มีความรู้ดี มีความสามารถสมตามปณิธานของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตามที่มีหลักฐานจากแผนพัฒนาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544) ดังนี้ “การบุกเบิก แสวงหา ทำนุบำรุง และถ่ายทอดความรู้กับการสร้างเสริมคุณธรรมให้บัณฑิตของมหาวิทยาลัยเป็นผู้เพียบพร้อมด้วยสติและปัญญา ความรู้ที่นับว่าสำคัญยิ่ง คือ ความรู้เพื่อความสุขของบุคคลและสังคม อันได้แก่ ความรอบรู้และความเชี่ยวชาญในสรรพวิทยาการที่อำนวยความสะดวกแก่การดำเนินชีวิต ส่วนคุณธรรมที่ผู้เรียน ผู้รู้พึงมี และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยถือว่าเป็นหน้าที่ที่จะต้องปลูกฝัง คือ ความรู้จักตนเอง ใฝ่รู้อยู่เสมอ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รอบคอบ ไตร่ตรองเหตุผล รับผิดชอบ เห็นการณ์ไกล มีศีลธรรม และเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนร่วม”

ภายในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยถือได้ว่าเป็นสังคมย่อยสังคมหนึ่งซึ่งนิสิตจะต้องใช้ชีวิตในสถานศึกษาอยู่ระยะหนึ่งของชีวิต มหาวิทยาลัยจึงต้องมีการจัดประสบการณ์เรียนรู้ สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ และสิ่งแวดล้อมของการเรียนการสอน กิจกรรมนิสิต ไปจนถึงบรรยากาศต่างๆ ที่เหมาะสมเพื่อพัฒนานิสิตให้ได้รับคุณค่าจากประสบการณ์ในมหาวิทยาลัย เพื่อเป็นการพัฒนา

นิสิตให้มีคุณภาพตามปณิธานของมหาวิทยาลัย อย่างไรก็ตามในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมยุคโลกาภิวัตน์ในศตวรรษที่ 21 ส่งผลให้นิสิตมีลักษณะการใช้ชีวิตทั่วไปซึ่งนับเป็นประสบการณ์ส่วนตัวในมหาวิทยาลัยที่เปลี่ยนแปลงไปจากอดีตเช่นข้อมูลจากหนังสือพิมพ์มติชนในเรื่อง เปิดบันทึกนิสิตจุฬาฯ ได้มีนิสิตแสดงความรู้สึกต่อระบบการศึกษาในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และวิพากษ์การใช้ชีวิตของนิสิตในสถาบันว่าส่วนใหญ่มุ่งความพึงพอใจเพื่อพุ่มพวยพรรณแต่ความหรูหรา รวมทั้งมีการจัดเลี้ยงฉลองบัณฑิตในโรงแรมอย่างหรูหรา นอกจากนั้นในรายงานข่าวจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในงานจุฬาวิชาการ 45 ที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้นเป็นประจำทุก 3 ปี ยังได้มีการเสนอแนวคิด "กู๊วิกฤต ร่วมกันคิด ร่วมกันทำ" หนึ่งในกิจกรรมวันงานคือการนำเสนอหนังสือรวมบทความแสดงความรู้สึกนึกคิดของนิสิตจุฬาฯ "นิสิต ผู้ถูกจับจ้อง แต่มองไม่เห็น" ในหนังสือนี้มีเนื้อหาสาระหลากหลาย เกี่ยวกับการใช้ชีวิตตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันไปจนถึงการแสดงทรรศนะวิพากษ์วิจารณ์สถาบัน โดยนิสิตบางคนแสดงความรู้สึกออกมาเป็นลายลักษณ์อักษรว่าไม่ได้อะไรจากการเรียนในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อีกทั้งยังเห็นว่านิสิตจุฬาฯ มีภาพของ "ความพึงพอใจพุ่มพวยพรรณกันแต่ความหรูหรา และชอบเดินโฉบเฉี่ยวหน้าห้าง" (ที่มา :

<http://www.kapook.com/hiligh/main/13064.html>)

นอกจากนั้น นิสิตระดับปริญญาโท คณะรัฐศาสตร์ จุฬาฯ (รัชนิกร ช้างกลาง. 2545) ได้เสนอบทความเรื่อง "จุฬาฯวันนี้" โดยส่วนหนึ่งกล่าวว่า "นับจากปีแรกที่เข้ามาเรียนในรั้วจามจุรีสู้สภาพภูมิไฉกับปณิธานของจุฬาฯที่ว่า เกียรติภูมิจุฬาฯ คือเกียรติแห่งการรับใช้ประชาชน แต่ 4 ปีที่ผ่านมา ยังไม่พบกับสิ่งใดที่ทำให้ภาคภูมิสมดังปณิธาน ไม่มีสิ่งใดพิสูจน์ว่าคนจุฬาฯได้ทุ่มเทกายใจเพื่อประชาชน นอกเสียจากพยายามยกตนให้สูงกว่าประชาชน ไม่มีสิ่งใดที่พิสูจน์ให้เห็นว่าคนจุฬาฯมีความรู้สึกนึกคิดต่อสังคมที่กำลังถูกกดขี่ แต่จะให้คนจุฬาฯทำอะไรได้ ในเมื่อแม้แต่สิ่งที่จะส่งผลต่อวิถีชีวิตของจุฬาฯเอง คนจุฬาฯเกือบทั้งหมดไม่เคยสนใจ ดังการเลือกตั้งองค์การบริหารสโมสรนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มีผู้ใช้สิทธิการเลือกตั้งเพียงประมาณร้อยละ 40 อีกทั้งการรับฟังความคิดเห็นครั้งสุดท้ายก่อนทำประชามติในการนำจุฬาฯออกนอกกรอบ มินิสิตเข้ารับฟังไม่ถึง 10 คน เป็นเรื่องที่มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องใคร่ครวญพิจารณากันอย่างจริงจังทั้งนี้เนื่องจากนิสิตจุฬาฯเป็นผู้ได้รับผลกระทบโดยตรงต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น" นอกจากนั้นในบทความยังได้เสนอความเห็นเพิ่มเติมอีกว่า "บางทีอาจไม่เป็นเรื่องแปลกเพราะ 4 ปีที่ผ่านมาภาพของนิสิตจุฬาฯที่เห็นเป็นภาพความพึงพอใจ พุ่มพวยพรรณ ประกวดประชันความหรูหรา หนุ่มสาวหน้าใสเดินโฉบเฉี่ยวตามห้างสรรพสินค้าย่านมหาวิทยาลัย ใช้ข้าวของเครื่องใช้ราคาแพง พุดคุยแต่เรื่องแฟชั่น มินิสิตจุฬาฯเพียงไม่กี่คนที่จะมานั่งล้อมวงพุดคุยเรื่องความเป็นไปในสังคม วิพากษ์

ถกเถียงจัดการศึกษาแก่กันให้เพื่อนพึงรับทราบความเป็นจริงในสังคม ตรงกันข้ามใครที่อยู่ในกลุ่มนี้กลับถูกมองว่าล้าหลัง ส่วนกิจกรรมที่เป็นที่ยอมรับของนิสิตจุฬาฯ ในปัจจุบันคือ กิจกรรมบันเทิง ทั้งงานรับน้อง มีสาระแค่การได้ปลดปล่อยของรุ่นพี่ที่เห็นน้องๆ แต่งหน้าทำผมตามที่พี่ๆ ละคร เพลง การเต้นแร้งเต้นกา งานของนิสิตที่อาศัยอยู่ในหอพักนิสิตที่ต้องประกวดประชันความงามของนิสิตปี 1 ตัวอย่างงานรื่นเริงคือ งาน Bye Nior (บายเนียร์ งานจัดเลี้ยงอำลารุ่นพี่ปีสุดท้าย) ที่จัดอย่างใหญ่ในโรงแรมชั้นดี มีการแสดงจากรุ่นน้องซึ่งหนีไม่พ้นการเต้นโชว์ นอกจากนั้น จำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรมบันเทิงแตกต่างกับจำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรมในลักษณะพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อปัญหาต่างๆ ในสังคม รวมไปถึงการออกค่ายอาสาพัฒนาชนบท การลงพื้นที่ไปพบเห็นความเป็นจริงที่เป็นอยู่ในสังคม ซึ่งมีผู้เข้าร่วมไม่ถึง 10 คน”

โดยสรุปอาจกล่าวได้ว่า นิสิตจุฬาฯ ส่วนใหญ่ มีการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยค่อนข้างมีลักษณะเป็นส่วนบุคคล (individualism) มากขึ้น กล่าวคือ นิสิตมีรูปแบบของการใช้ชีวิตและพฤติกรรมไปตามที่ตนเองสนใจ พอใจ และรวมกลุ่มตามความสนใจเดียวกัน (similar group) ดังนั้น นิสิตจึงมีวิถีคิดตามค่านิยม คุณค่า และความเชื่อที่นิสิตชอบ ส่งผลให้มีการคำนึงถึงค่านิยมของสังคมกลางน้อย แต่ก็ไม่ให้ผิดหรือเบี่ยงเบนไปจากพฤติกรรมส่วนรวม (ไพฑูริย์ สินลารัตน์. สัมภาษณ์. 2546)

นอกจากนั้น นิสิตส่วนใหญ่ยังนิยมใช้เวลาว่างภายนอกมหาวิทยาลัยมากกว่าการทำกิจกรรมต่างๆ อยู่ภายในมหาวิทยาลัย เนื่องจาก ความไม่เพียงพอที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมทางด้านกายภาพ ทั้งนี้เนื่องจากนิสิตมีจำนวนมากเกินกว่าสถานที่ส่วนต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานที่สำหรับพักผ่อนของมหาวิทยาลัยที่ไม่สามารถรองรับได้ รวมทั้งการใช้เวลาว่างของนิสิตจะเป็นไปตามความสนใจ ความชอบและลักษณะเฉพาะของนิสิต เช่น การเล่นเกมสโคมพิวเตอร์ในร้านคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการในบริเวณมหาวิทยาลัย การเดินเล่นตามศูนย์การค้าและสยาม หรือดูหนังฟังเพลง ดังนั้นค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องของการเที่ยวและการพักผ่อนแบบต่างๆ ส่วนค่าใช้จ่ายด้านการเรียนนั้นเป็นจำนวนไม่มาก อีกทั้งเรื่องของพฤติกรรมทางเพศที่นิสิตบางส่วนคิดว่าเป็นเรื่องส่วนตัว นิสิตจะประพฤติตัวตามความต้องการของตนเอง แต่การประพฤตินั้นยังคำนึงถึงสังคมอยู่ โดยความสัมพันธ์ส่วนตัวนั้นจะไม่แสดงออกในเชิงที่ขัดแย้งกับสังคมโดยส่วนรวม (สฤทธิเดช พัฒนเศรษฐพงษ์. สัมภาษณ์. 2546)

ในด้านการเรียน ปัจจุบันการเรียนของนิสิตอยู่ในกระแสที่อาจารย์พยายามผลักดันแนวคิดที่จะให้นิสิตจะต้องศึกษาด้วยตนเอง รู้จักค้นคว้า ทนกับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ทนเทคโนโลยีใหม่ๆ สามารถไปสู่ประสบการณ์จริง ต้องฝึกปฏิบัติ ทำรายงาน ทำงานวิจัย ลักษณะการเรียนนี้ส่งผลให้

นิสิตทำงานหนักกว่าเดิม รูปแบบและเวลาของนิสิตจึงน้อยลง เวลาว่างน้อยลง แต่ด้านตัวนิสิตนั้น มีความพร้อม มีความตั้งใจและสนใจการเรียนรู้พอสมควร มีการหาความรู้ด้วยตนเอง แต่ยังขึ้นอยู่กับเงื่อนไขของอาจารย์เป็นผู้กำหนด (ไพฑูรย์ สินลารัตน์. สัมภาษณ์. 2546) นอกจากนั้น อัจฉรา ไชยอุปถัมภ์ (สัมภาษณ์. 2546) ยังได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่าปัจจุบันนิสิตขาดความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ไม่กล้ากระทำการใหม่ๆ เป็นผู้ตามมากกว่าเป็นผู้นำ ขาด ความเป็นตัวของตัวเอง มักถูกกระแสสังคมพาไป ไม่มีความเข้าใจในภูมิปัญญาและเอกลักษณ์ ของชาติที่เพียงพอที่จะใช้เป็นพลังของตนได้ ส่งผลต่อคุณลักษณะในความสามารถพึ่งตนเอง นิสิต ขาดจิตสำนึกต่อสังคม ทำสิ่งใดเพียงเพื่อบรรลุเป้าหมาย หรืออ้างไว้ซึ่งความมั่นคงของตนเอง เท่านั้น

ในด้านสังคม นิสิตจะมีการคบเพื่อนตามความสนใจเฉพาะกลุ่มของตนเอง เช่น นิสิตที่มีความสนใจทางคอมพิวเตอร์ นิสิตก็จะจับกลุ่มทำความรู้จักกับเพื่อนที่มีความสนใจทางคอมพิวเตอร์ เหมือนกัน ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนต่างคณะมีน้อย ส่วนใหญ่จะเป็นเพื่อนคณะเดียวกัน เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์และนิสิตนั้น นิสิตจะถือว่าเป็นหน้าที่ ถ้ามีความพอใจก็จะเข้าไป ใกล้ชิด ถ้าไม่พอใจก็เพียงมาเรียนเท่านั้น ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆของนิสิตนั้น นิสิตยังให้ความสนใจและเข้าร่วมกิจกรรมของคณะและของมหาวิทยาลัยอยู่เสมอ (สมศักดิ์ จิรัฐติอำไพวงศ์ และ วิทวัส พันธุ์พานิช. สัมภาษณ์. 2546)

ด้วยเหตุที่ได้กล่าวไว้ในตอนต้นว่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นสถาบันอุดมศึกษา แห่งแรกของประเทศไทยที่มีชื่อเสียงในด้านวิชาการ เป็นที่ยอมรับในสังคม และเป็นสถาบันที่ นักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาใฝ่ฝันและต้องการจะเข้ามาศึกษาเป็นจำนวนมาก โดยเป็นมหาวิทยาลัย ในการเลือกคณะเอนทรานซ์เป็นอันดับต้นๆ ซึ่งจะทำให้ นิสิตที่สามารถเข้ามาศึกษาในจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัยได้นั้น เป็นนิสิตที่มีความพร้อมทางด้านปัญญาอยู่ในระดับดี ประกอบกับจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัยมีความพร้อมในปัจจัยต่างๆ ทั้งทางด้านหลักสูตรที่หลากหลาย และมีความพร้อมใน สถานที่ตั้งซึ่งคณะต่างๆ สามารถอยู่ในอาณาเขตที่เป็นสภาพแวดล้อมเดียวกัน ทำให้นิสิตได้รู้จัก พบปะกับนิสิตคณะอื่นๆ ที่มีความแตกต่างหลากหลาย อีกทั้งมหาวิทยาลัยตั้งอยู่ใจกลางเมืองและ อยู่ท่ามกลางความทันสมัยในด้านต่างๆ ซึ่งนิสิตจะสามารถแสวงหาความรู้ และความต้องการด้าน ต่างๆ ได้อย่างครบถ้วน รวดเร็ว จากเหตุดังกล่าวอาจสรุปได้ว่า นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กำลังได้รับประสบการณ์ใหม่ในสังคมใหม่นี้ ซึ่งเป็นสังคมของความหลากหลาย และในแต่ละความ หลากหลายนี้ นิสิตก็มีชีวิตและความเชื่อของตนเอง มีแนวทางของตนเอง ชีวทัศน์ของมาตรฐาน คุณค่าในเรื่องต่างๆ ไม่เป็นตัวกำหนด ดังนั้นมาตรฐานความเชื่อจึงไม่มีมาตรฐานเดียวอีกต่อไป

ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยศึกษา ประสบการณ์ด้านส่วนตัว ด้านการเรียน และด้านสังคม ซึ่งผู้วิจัยได้ประมวลและจัดกลุ่มจากการ สังเคราะห์งานวิจัยเป็นจำนวนมาก และศึกษาผลที่ได้รับจากการเรียนรู้ของนิสิตหลังจากที่นิสิตได้ เข้าศึกษาในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและได้มีประสบการณ์ในด้านต่างๆ ภายในมหาวิทยาลัย แล้ว โดยคาดว่าข้อมูลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ประจำวิชา บุคลากรฝ่ายกิจการนิสิต อาจารย์แนะแนว และผู้เกี่ยวข้องในมหาวิทยาลัย เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายทางด้านการจัดการศึกษา การจัดกิจกรรมของนิสิต และ การจัดการบริการนิสิตในด้านต่างๆ ได้สอดคล้องกับสภาพของนิสิตและสนองความต้องการของ นิสิตได้อย่างเหมาะสม รวมถึงช่วยให้มหาวิทยาลัยสามารถดำเนินการในด้านต่างๆ เพื่อพัฒนา นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุปณิธานของมหาวิทยาลัยต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ

1. ศึกษาประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตามการรับรู้ ของนิสิต โดยรวมและเป็นรายด้าน 3 ด้าน คือ ประสบการณ์ด้านส่วนตัว ประสบการณ์ด้านการ เรียน และประสบการณ์ด้านสังคม
2. เปรียบเทียบประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยรวมและเป็นรายด้าน 3 ด้าน จำแนกตาม เพศ ชั้นปี และสาขาวิชาที่ศึกษา
3. เปรียบเทียบประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละชั้นปี โดยรวมและเป็นรายด้าน 3 ด้าน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
4. ศึกษาผลที่ได้รับจากการเรียนรู้ในมหาวิทยาลัยตามการประเมินตนเองของนิสิต
5. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยของนิสิตกับผลที่ได้รับ จากการเรียนรู้ในมหาวิทยาลัยตามการประเมินตนเอง

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการศึกษาประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตามการ รับรู้ของนิสิต จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ประจำวิชา บุคลากรฝ่าย กิจการนิสิต อาจารย์แนะแนว และผู้เกี่ยวข้องในมหาวิทยาลัย นำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการ พิจารณาในการจัดประสบการณ์ทางการเรียนการสอน สภาพแวดล้อม การจัดโปรแกรมการศึกษา

ตลอดจนการจัดกิจกรรมของมหาวิทยาลัยต่างๆ เพื่อให้นิสิตได้รับประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยที่เหมาะสม และส่งผลให้นิสิตเป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์ตามปรัชญาของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ขึ้นไป ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2546 ใน 16 คณะ รวมจำนวนทั้งสิ้น 16,060 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

2.1.1 เพศ จำแนกเป็น เพศชาย และเพศหญิง

2.1.2 ชั้นปีที่ศึกษา จำแนกเป็น ชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ขึ้นไป

2.1.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำแนกเป็น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูง ปานกลาง และต่ำ

2.1.4 สาขาวิชาที่ศึกษา แบ่งเป็น 4 สาขา จำแนกเป็น สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ กายภาพ สาขาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ สาขาวิชาสังคมศาสตร์ และสาขาวิชา มนุษยศาสตร์

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

2.2.1 ประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตามการรับรู้ของนิสิตใน 3 ด้าน คือ ประสบการณ์ด้านส่วนตัว ประสบการณ์ด้านการเรียน และประสบการณ์ด้านสังคม

2.2.2 ผลที่ได้รับจากการเรียนรู้ในมหาวิทยาลัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยตามการรับรู้ของนิสิต ในวิจัยนี้ หมายถึง การรับรู้เรื่องราว หรือการกระทำของนิสิต ในขณะที่กำลังศึกษาอยู่ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำแนกออกเป็น 3 ด้าน คือ

1.1 ประสบการณ์ด้านส่วนตัว หมายถึง การรับรู้เรื่องราว หรือการกระทำของนิสิต ในขณะที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยในด้านส่วนตัว ได้แก่ การแต่งกาย การใช้เวลาว่าง การใช้จ่ายในการศึกษาหรือ ความบันเทิง เครื่องแต่งกาย อาหาร และค่าพาหนะ

1.2 ประสิทธิภาพด้านการเรียน หมายถึง การรับรู้เรื่องราว หรือการกระทำของนิสิต ในขณะที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยในด้านการเรียน ในวิจัยนี้แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ด้านการเรียนทั่วไป ได้แก่ ลักษณะการเรียนของนิสิต การแสวงหาความรู้ และนิสัยในการเรียน ได้แก่ การแบ่งเวลาในการเรียน การทบทวนบทเรียน การตั้งใจเรียน การปรับตัวในการเรียน ปัญหาในการเรียน การวางแผนในการเรียน เป็นต้น

1.3 ประสิทธิภาพด้านสังคม หมายถึง การรับรู้เรื่องราว หรือการกระทำในขณะที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ชีวิตกับคนอื่น ๆ ในสังคม ในวิจัยนี้ จะครอบคลุม 3 ส่วน คือ ความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตกับเพื่อน ความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตกับอาจารย์ และการเข้าร่วมกิจกรรมของมหาวิทยาลัย ได้แก่ กิจกรรมด้านกีฬา กิจกรรมด้านบันเทิง กิจกรรมด้านบำเพ็ญประโยชน์ และกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม

2. ผลที่ได้รับจากการเรียนรู้ในมหาวิทยาลัย ในวิจัยนี้หมายถึง ความรู้ความสามารถในด้านต่างๆ เช่น ทักษะการเรียนรู้ ทักษะการคิด ทักษะทางสังคม การรู้จักและเข้าใจตนเองและผู้อื่น รวมทั้งคุณธรรมจริยธรรม ความมั่นคงทางอารมณ์ การติดตามกระแสโลก รวมถึงการพัฒนาทางด้านต่างๆ ของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตามประเมินตนเองของนิสิตว่าได้รับเพิ่มมากขึ้น ภายหลังจากที่ได้เข้าศึกษาในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. นิสิต ในวิจัยนี้ หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในชั้นปีที่ 1-4 ของคณะต่างๆ ทั้ง 16 คณะของมหาวิทยาลัย

4. สาขาวิชาที่ศึกษา ในวิจัยนี้ หมายถึง สาขาวิชาต่างๆ ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งจัดแบ่งเป็น 4 สาขาวิชาประกอบด้วย (ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. 2526 : 3)

4.1 สาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพ ประกอบด้วย คณะวิศวกรรมศาสตร์ และคณะวิทยาศาสตร์

4.2 สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ ประกอบด้วย คณะแพทยศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ คณะทันตแพทยศาสตร์ คณะสัตวแพทยศาสตร์ และคณะสหเวชศาสตร์

4.3 สาขาวิชาสังคมศาสตร์ ประกอบด้วย คณะครุศาสตร์ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี คณะนิติศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ และคณะนิเทศศาสตร์

4.4 สาขาวิชามนุษยศาสตร์ ประกอบด้วย คณะอักษรศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ และคณะศิลปกรรมศาสตร์

5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในวิจัยนี้ หมายถึง ผลการเรียนรู้ของนิสิตที่ได้จากการจัดคะแนนแบบอิงกลุ่ม จำแนกออกเป็น 3 กลุ่ม คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง (เกรดเฉลี่ยสะสม

มากกว่า 3.25 ขึ้นไป) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง (เกรดเฉลี่ยสะสมระหว่าง 2.78 – 3.25) และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ (เกรดเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 2.78)

สมมติฐานของการวิจัย

1. นิสิตชายและนิสิตหญิง มีประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยโดยรวมและเป็นรายด้านแตกต่างกัน
2. นิสิตที่ศึกษาในชั้นปีต่างกัน มีประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยโดยรวมและเป็นรายด้านแตกต่างกัน
3. นิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาต่างกัน มีประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยโดยรวมและเป็นรายด้านแตกต่างกัน
4. นิสิตชั้นปีที่ 1 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยโดยรวมและเป็นรายด้านแตกต่างกัน
5. นิสิตชั้นปีที่ 2 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยโดยรวมและเป็นรายด้านแตกต่างกัน
6. นิสิตชั้นปีที่ 3 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยโดยรวมและเป็นรายด้านแตกต่างกัน
7. นิสิตชั้นปีที่ 4 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยโดยรวมและเป็นรายด้านแตกต่างกัน
8. ประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยของนิสิตมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลที่ได้รับจากการเรียนรู้ในมหาวิทยาลัยตามการประเมินตนเอง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง การศึกษาประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตามการรับรู้ของนิสิต ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวความคิด ตำราเอกสาร และงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสำรวจและวิเคราะห์ประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยจะได้นำเสนอเนื้อหาสาระที่สำคัญตามลำดับ ดังนี้ ความหมายของนิสิตนักศึกษา ลักษณะของนิสิตนักศึกษา ประเภทของนิสิตนักศึกษา ความหมายและความสำคัญของประสบการณ์ในมหาวิทยาลัย ประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยในด้านต่างๆ โดยแบ่งออกเป็น ด้านส่วนตัว ด้านการเรียน และด้านสังคม

ความหมายของนิสิตนักศึกษา

คำว่า “นักศึกษา” นั้น ในพ.ศ.2523 ยังไม่มีปรากฏคำนี้ ซึ่งในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 มีแต่คำว่า “นิสิต” พจนานุกรมฉบับดังกล่าวได้ให้ความหมายไว้ว่า “ศิษย์ที่เล่าเรียนอยู่ในสำนัก, ผู้อาศัย นักศึกษาในมหาวิทยาลัยก่อนได้รับปริญญา” ส่วนคำว่า ศึกษา คือ “การเล่าเรียน ฝึกฝน และอบรม” และนักเรียน หมายถึง “ผู้ศึกษาเล่าเรียน” ปัจจุบันนี้เป็นที่ทราบกันดีว่าจะไม่เรียกผู้เรียนระดับอุดมศึกษาว่า “นักเรียน” คำว่า “นักศึกษา” นั้นใช้เรียกผู้ที่ศึกษาในระดับอุดมศึกษาโดยทั่วไป ส่วน “นิสิต” เรียกผู้ที่ศึกษาในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สำหรับมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สมัยเมื่อ ยังมีการศึกษาภาคค่ำ จะเรียกผู้เรียนภาคค่ำว่า “นักศึกษา” เรียกผู้เรียนตอนกลางวันว่า “นิสิต”

เป็นที่น่าสังเกตว่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยแห่งแรก ตั้งในปี พ.ศ.2459 เรียกผู้ศึกษาในสถาบันของตนว่า “นิสิต” และได้มีอาจารย์ท่านหนึ่งได้ให้ความหมายว่า “เป็นผู้นั่งแล้ว เป็นประจำ” ซึ่งหมายถึง ผู้ที่มาศึกษาหาความรู้เป็นประจำ เมื่อมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เปิดเป็นสถาบันอุดมศึกษาแห่งที่สองในปี พ.ศ. 2477 คือ อีก 18 ปีต่อมานั้นได้เรียกผู้ศึกษาในสถาบันว่า “นักศึกษา” จึงสันนิษฐานได้ว่า โดยเหตุที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีลักษณะเป็นมหาวิทยาลัยเปิด คือ รับจำนวนไม่จำกัด และให้ไปศึกษาเล่าเรียนเองเมื่อถึงเวลาก็มาสอบในวิชาต่างๆ ที่เปิดสอนในหลักสูตรเอง โดยที่ผู้เรียนไม่ต้องมานั่งเป็นประจำเหมือนจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงเรียกผู้เรียนว่า “นักศึกษา” และจะสังเกตได้ว่ามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ซึ่งตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2486 เป็นสถาบันที่ให้ผู้เรียนอยู่ประจำในมหาวิทยาลัยเรียกผู้เรียนว่า “นิสิต” ต่อมาภายหลังมหาวิทยาลัยอื่นๆ ก็มีได้

คำนี้ถึงชื่อที่เคยแบ่งกันไว้แต่เดิม จึงเรียกผู้เรียนในสถาบันอุดมศึกษาว่า “นักศึกษา” ทั้งสิ้น ดังนั้น เพื่อให้ครอบคลุมผู้เรียนในสถาบันอุดมศึกษาทั้งหมดก็ควรเรียกว่า “นิสิตนักศึกษา” เพราะคำไทยมีหลายคำไม่น้อยที่มีลักษณะซ้อนความหมาย ดังนั้นคำว่า “นิสิตนักศึกษา” จึงเป็นคำที่เหมาะสมที่สุดสำหรับผู้เรียนระดับอุดมศึกษา และคำนี้ในภาษาอังกฤษจะตรงกับคำว่า “College student” หรือ “University student” (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. 2530ก : 24-25)

ลักษณะของนิสิตนักศึกษา

ผู้เรียนในสถาบันอุดมศึกษาหรือที่เรียกว่า นิสิตนักศึกษานั้น มีอายุตั้งแต่อายุ 17-18 ปีเป็นต้นไป จนถึงอายุ 21-22 ปี จึงถือได้ว่าการศึกษาระดับอุดมศึกษานับเป็นการศึกษาช่วงสำคัญ เพราะช่วงของการศึกษาจะคลุมตั้งแต่การเริ่มต้นการเป็นผู้ใหญ่ และช่วงของการพัฒนาการเป็นผู้ใหญ่จนถึงความเป็นผู้ใหญ่เต็มที่ (ไพฑูรย์ สินลารัตน์. 2524ข : 39) ในระยะวัยที่กำลังจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ บุคคลในวัยนี้มักจะมีอารมณ์อ่อนไหว ในขณะเดียวกันก็มีความกระตือรือร้น อยากรู้ อยากเห็น อยากทดลองสิ่งแปลกใหม่ มีความคิดคำนึงค่อนข้างเพ้อฝันและพร้อมที่จะยอมรับอุดมการณ์ที่ตนเชื่อถือ ในทางจิตวิทยาวัยนี้เป็นวัยที่นิสิตกำลังแสวงหาเอกลักษณ์ (Identity) ของตนเอง โดยเฉพาะนิสิตที่มีสติปัญญาสูงกว่านิสิตทั่วไป การปฏิบัติตัวของนิสิตเหล่านี้จึงมีลักษณะพิเศษไม่เป็นไปตามกฎเกณฑ์ หรือระเบียบมหาวิทยาลัย รวมทั้งประเพณีของสังคม การที่มหาวิทยาลัยจะหวังให้นิสิตคอยฟังแต่คำสั่งจากผู้ใหญ่ หรือจะให้นิสิตรู้จักยับยั้งชั่งใจคิดเช่นผู้ใหญ่นั้นย่อมเป็นไปไม่ได้ การปฏิบัติของมหาวิทยาลัยจะต้องสร้างความพอดีกับสภาวะทางจิตใจของนิสิต เพื่อเปิดโอกาสให้ได้พัฒนาอารมณ์และบุคลิกภาพของตนอย่างสมบูรณ์ ไม่กดขี่จนเกินไป และไม่ปล่อยหละหลวมจนเกินไป (ทองเรียน อมรชุกุล. 2525 : 34) สอดคล้องกับ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2530ก : 40) ที่ว่า สภาพโดยทั่วไปของนิสิตนักศึกษาก็คือ ผู้ที่จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีอายุประมาณ 17-26 ปี ซึ่งยังนับว่าอยู่ในภาวะวัยรุ่นอันเป็นหัวเลี้ยวหัวต่อของนิสิต โดยธรรมชาติแล้วจะเป็นผู้ที่มีอารมณ์รุนแรง มีอุดมคติสูง หนีไม่ได้ต่อความไม่ยุติธรรมของสังคมและความผิดต่างๆ จากการวิจัยของต่างประเทศและของประเทศไทย พบในสิ่งที่สอดคล้องกันคือว่า เขาเหล่านั้นเข้ามหาวิทยาลัยด้วยความกระหายที่จะอยากรู้ อยากเห็น เต็มใจที่จะทำงาน แต่เมื่อหนึ่งปีผ่านไปในรั้วของอุดมศึกษา ความอยากรู้ อยากเรียนค่อยลดน้อยลงไปตามลำดับ และจากการประชุมวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (มยุรี เลิศสุทธิอรุณ. 2529 : 11 ; อ้างอิงจาก ไพฑูรย์ สินลารัตน์. 2524ก) ได้แบ่งลักษณะและธรรมชาติของนักศึกษาออกเป็น

1. แบ่งตามพื้นฐานทางเศรษฐกิจ

1.1 นักศึกษาในมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มีฐานะปานกลางและฐานะดี

1.2 นักศึกษาครูส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มีฐานะปานกลางและยากจน

1.3 นักศึกษาเกษตรส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มีฐานะปานกลางและยากจน

2. แบ่งตามพื้นฐานทางจิตวิทยา

2.1 การพัฒนาการด้านร่างกายของนักศึกษาในระดับนี้ จะมีความพร้อมช่วยเหลือตนเองได้

2.2 ด้านจิตใจ มีนิสัยอยากรู้อยากเห็น แต่การเรียนการสอนยังไม่เอื้ออำนวยในการแสดงออกมากนัก นอกจากนั้น นักศึกษาระดับนี้จะชอบการมีส่วนร่วมมีแรงจูงใจสูงและอุดมคติสูง

2.3 ด้านสติปัญญา มีสติปัญญาฉลาด และฉลาดปานกลาง ส่วนนักศึกษาครูมีสติปัญญาระดับกลางส่วนใหญ่

2.4 พัฒนาการด้านสังคม จะชอบการรวมกลุ่ม มีการติดต่อสื่อสารกัน

2.5 พัฒนาบุคลิกภาพ เป็นไปตามค่านิยมของกลุ่มและเป็นไปตามภูมิภาค เช่น ชาวใต้มักมีความกล้าเป็นต้น นอกจากนั้น นักศึกษาระดับนี้มักไม่ค่อยมีความคิดริเริ่ม

2.6 การปรับตัว เป็นไปตามค่านิยมและมักมีปัญหาในเรื่องการปรับตัว

นอกจากนี้ยังได้มีการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของนิสิตในมหาวิทยาลัยในประเทศไทย (ไพฑูรย์ สินลารัตน์. 2524ข : 39-40 ; อ้างอิงจาก ทบวงมหาวิทยาลัย. 2518) พบว่า ผู้เรียนในมหาวิทยาลัยกว่าครึ่งเป็นผู้ที่มีฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจดีกว่าประชาชนโดยทั่วไป กล่าวคือ ร้อยละ 50 มาจากครอบครัวที่บิดามารดามีอาชีพค้าขายหรือมีธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 20 มาจากครอบครัวที่บิดามารดามีอาชีพรับราชการ มีเพียงร้อยละ 5-7 เท่านั้น ที่บิดามารดามีอาชีพเกษตรกรรม และนิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่จะมีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในภาคกลางและกรุงเทพมหานคร ส่วนน้อยร้อยละ 7.30 เป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาเดิมจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในด้านทัศนคติและค่านิยม (ไพฑูรย์ สินลารัตน์. 2524ข : 43) นิสิตนักศึกษาจะมีทัศนคติและค่านิยมที่มีต่อตนเอง เพื่อน สิ่งแวดล้อมในมหาวิทยาลัย และสังคมเป็นไปในทางที่ดีเป็นส่วนใหญ่ นิสิตนักศึกษาจะเข้ามหาวิทยาลัยด้วยความตั้งใจ ตื่นเต้น ตื่นตา ตื่นใจ แต่มักจะเปลี่ยนไปในปีหลังๆ ส่วนในด้านคุณธรรมและจริยธรรมนั้น นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่จะเป็นผู้ยึดถือคุณธรรมที่เป็นมาตรฐานของสังคมสูงพอสมควร และต่อมางานวิจัยในปี 2527 ของ ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2527 : 20) ได้กล่าวไว้อีกว่า

นิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยมีความสนใจในทุกด้าน และมีความอยากรู้อยากเห็น กระจายใคร่รู้ ใคร่เรียน ซึ่งเป็นลักษณะที่สำคัญ อย่างไรก็ตาม ในประเทศอุตสาหกรรม นิสิตนักศึกษามักจะ คำนึงถึงแต่ความสุขสบายทางครอบครัว ความสมบูรณ์ทางวัตถุ ในขณะที่ประเทศกำลังพัฒนานิสิต นักศึกษามักต้องการทำบางสิ่งบางอย่างให้กับประเทศ เช่น การแก้ปัญหาความยากจน หรือการยก มาตรฐานของชีวิต

คอฟแมน (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. 2530ก : 41-42 ; อ้างอิงจาก Kauffman. 1968) ได้ประมวลลักษณะนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยไว้ 6 ลักษณะ ดังนี้

1. ผู้ที่เข้ามาแสวงหาความรู้และมุ่งมั่นตกลงปลงใจในสาขาวิชาใดวิชาหนึ่ง ซึ่งเขามี ความเชื่อถือในศาสตร์นั้นๆ นิสิตนักศึกษาอยากเห็นความสัมพันธ์ระหว่างชีวิตจริงกับวิชาที่เรียน แต่มักจะผิดหวัง เพราะไม่ได้พบเช่นนั้น
2. ต้องการแสวงหาความมั่นคงทางสังคม เพราะบางครั้งเมื่อเข้ามาในมหาวิทยาลัยก็ เกิดความรู้สึกเหมือนคนหลงทาง การที่เข้ามาวิทยาลัย เพราะเขานึกว่าจะเห็นที่ให้ได้คลาย ความสัมพันธ์ใกล้ชิดทางบ้าน พยายามหาทางหางานบ้านโดยการขออิสระ จึงต้องการคนที่ จะช่วยสนองความต้องการทางจิต หาคคนที่ถูกใจเป็นเพื่อน
3. เป็นคนมีอุดมคติและใจดี แต่บางครั้งสิ่งแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัยก็ทำลายอุดม- คตินั้นเสีย เขาอยากที่จะช่วยคนอื่น และสนใจปัญหาของสังคม ซึ่งในด้านนี้ มหาวิทยาลัยจะไม่ได้ นึกถึง หรือเห็นความต้องการของเขา จึงไม่ได้คอยช่วยจัดประสบการณ์หรือเปิดโอกาสให้เขาได้ ทดลองทำงานที่ไว้วิชาการที่เรียนอยู่ในห้องเรียนกับชีวิตประจำวัน
4. มีความกระตือรือร้นที่จะเรียน แต่เพราะว่ามีสิ่งยั่วยุรอบด้านที่ผลักดันให้หันเหทิศทาง ไปทางอื่น กิจกรรมต่างๆ สนุกสนานกว่า ไม่ต้องกังวล เดือดเนื้อร้อนใจและได้รับการบีบคั้นจาก การเรียน นักศึกษาบางคนอาจตั้งความหวังในการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาไว้สูงมาก เมื่อเข้า มาศึกษาแล้วไม่เป็นไปตามที่คาดหวังก็รู้สึกเสียใจ และผิดหวังมาก จึงต้องหันความสนใจไปสู่ด้าน อื่นๆ ซึ่งบางครั้งอาจจะนำไปสู่ปัญหาการเล่นการพนันและการติดยาเสพติด ซึ่งจะเป็นผลร้ายต่อ ตัวเอง สังคม และประเทศชาติ
5. ต้องการค้นพบตนเอง นิสิตนักศึกษาต้องการความเป็นตัวเองของตัวเอง แต่ส่วนใหญ่ มักจะไม่พอใจในความปรารถนาและทุกสิ่งในตัวเองนัก นอกจากนี้การเรียนในระดับอุดมศึกษา สาขาวิชาบางประเภทไม่ได้ช่วยให้ นิสิตนักศึกษาได้ค้นพบความสามารถของตนเอง บางครั้งทำให้นิสิตนักศึกษาเข้าใจผิดว่าตนเองโง่มาก เพราะเพียงสาเหตุจากการสอบไล่ตกเพียง 1 วิชาเท่านั้น จึงเป็นเหตุให้ไม่สามารถพัฒนาความสามารถด้านอื่นๆ ขึ้นมาได้เลย

6. มีความขัดแย้ง และมีความรู้สึกที่เป็นปฏิปักษ์ต่อการบริหาร ลักษณะของนิสิต นักศึกษาในด้านนี้อาจเปลี่ยนไปในบางมหาวิทยาลัยที่เปิดโอกาสให้นิสิตนักศึกษามีส่วนร่วมในการตัดสินใจปัญหาของมหาวิทยาลัยบ้าง โดยการมีนิสิตนักศึกษาตัวแทนที่มีส่วนร่วมในการบริหาร จะทำให้เขาได้รับข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องขึ้นเพราะเขาเชื่อว่า ผู้แทนของเขาต้องมีความรักดีต่อกลุ่ม ดังนั้นข้อมูลที่ได้ย่อมมีความเที่ยงตรงและสิ่งที่ตัวแทนของเขาทำย่อมตอบสนองความต้องการของพวกเขาได้อย่างดี

ในการวิจัยของคอฟแมน (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. 2530ก : 43 ; อ้างอิงจาก Kauffman. 1968) ที่ศึกษาสภาพนิสิตในมหาวิทยาลัยของรัฐ พบว่ามีลักษณะที่ใกล้เคียงกับสภาพนิสิตในปัจจุบันของประเทศไทย คือ

1. ปีหนึ่ง นิสิตรู้สึกตื่นเต้น สนใจต่อทุกๆ สิ่งรอบด้าน ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมการเรียน หรือ กิจกรรมสังคมในมหาวิทยาลัย เขาอยากเรียน มีความตั้งใจในการศึกษาและอยากปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมมหาวิทยาลัย พร้อมทั้งจะสนิทสนมและเชื่อฟังคำสั่งสอนของอาจารย์
2. ปีที่สอง เขาไม่ค่อยพอใจครูบาอาจารย์ เริ่มมีความคิดเห็นขัดแย้งและเป็นปฏิปักษ์ต่อมหาวิทยาลัย มีความรู้สึกว่าตนเองเป็นผู้ใหญ่ขึ้น
3. ปีที่สาม เขามักจะสงบเงียบชอบอยู่กับกลุ่มเพื่อนๆ ของเขามากกว่า มีความเฉยเมยต่อสังคมมหาวิทยาลัยและการเรียน อาจมีความคิดที่จะเริ่มมีเพื่อนต่างเพศที่สนิทพอจะเป็นคู่รักต่อไปได้
4. ปีที่สี่ เขาจะไม่ค่อยยุ่งเกี่ยวกับมหาวิทยาลัย ส่วนใหญ่มักจะเริ่มสนใจเรื่องเกี่ยวกับการงานการศึกษาต่อ และความก้าวหน้าในอนาคต

ทองเรียน อมรวัชกุล (2525 : 38-39) กล่าวถึงลักษณะของนิสิตในมหาวิทยาลัย โดยจำแนกเป็นชั้นปี ทั้งนี้เพื่อจะได้มองเห็นภาพพจน์ของนิสิตอีกแนวทางหนึ่ง ดังนี้

นิสิตชั้นปีที่ 1

นิสิตพวกนี้เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยเพื่อหวัง (1) ความสำเร็จในเชิงวิชาการ สนใจในการศึกษาหาความรู้ความคิดต่างๆ (2) ต้องการเข้าใจตนเอง เข้าใจปัญหาของโลก รวมทั้งแสวงหาเอกลักษณ์ของตน (3) แสวงหาฐานะส่วนตัว (4) มีความเป็นมิตร ผูกพันอยู่กับเพื่อนและชอบรวมอยู่ในกลุ่ม และ (5) เป็นผู้ที่มีมนุษยธรรมสุภาพเรียบร้อย ให้ความคุ้มครองและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ความรู้สึกทั่วไปของนิสิตพวกนี้ในการเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยคือมีความรู้สึกกระตือรือร้นระหว่างความกลัวและความตื่นเต้น พวกนี้จะเข้าร่วมกิจกรรมทุกประเภทในมหาวิทยาลัย

นิสิตชั้นปีที่ 2

ส่วนใหญ่แล้วนิสิตพวกนี้มักจะเกิดความไม่พอใจมหาวิทยาลัย แต่ในบางกรณีนิสิตก็เพียงแต่จะมีความเบื่อและรู้สึกเฉยๆ ไม่ยินดียินร้ายต่อสภาพทั่วไปในมหาวิทยาลัย ทั้งนี้ก็เพราะพวกนี้ถูกทอดทิ้งและไม่ได้รับการเอาใจใส่ จนกระทั่งนิสิตเกิดความรู้สึกเองขึ้นมาว่า ตนเองเป็นคนขาดความรับผิดชอบ ดังนั้นทางออกของนิสิตเหล่านี้คือ การริเริ่มสร้างเสริมความเป็นแบบแผนของกลุ่มย่อยขึ้นมาจนเกิดเป็นวัฒนธรรมเพื่อนฝูงขึ้น

นิสิตชั้นปีที่ 3

อันเนื่องมาจากความเป็นนิสิตชั้นปีที่ 2 มาแต่เดิม นิสิตชั้นปีที่ 3 จะมีวัฒนธรรมและความเป็นอยู่ของตนเองเป็นเอกลักษณ์เฉพาะในลักษณะที่สูงมาก สำหรับในกลุ่มนิสิตปีที่ 3 ด้วยกันเองจะมีความคิดเห็นแตกแยกออกไปน้อยมาก กล่าวคือมีความคิดไปในแนวเดียวกันเป็นส่วนใหญ่ มีค่านิยมคล้ายคลึงกัน และทุกคนจะมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ลักษณะที่คล้ายกับนิสิตปีที่ 2 คือ ความไม่พอใจมหาวิทยาลัยในด้านต่างๆ รวมทั้งวิพากษ์วิจารณ์มหาวิทยาลัยอย่างรุนแรงเช่นเคย

นิสิตชั้นปีที่ 4

นิสิตพวกนี้มีแนวโน้มที่จะหันความสนใจออกไปจากมหาวิทยาลัย เขาจะเข้ามามีส่วนร่วมกับกิจการต่างๆ ของมหาวิทยาลัย เริ่มตั้งแต่ไม่สนใจวัฒนธรรมและความเป็นอยู่ของนิสิต รวมทั้งไม่ยอมรับระเบียบประเพณีของนิสิตด้วยตนเอง โดยส่วนใหญ่แล้วจะสนใจกับเรื่องส่วนตัวเฉพาะอย่างยิ่งชีวิตภายหลังสำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยในระดับปริญญาตรีไปแล้ว

เอาทวิทเติล (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. 2524 : 62-63 ; อ้างอิงจาก Entwitle. n.d.) ได้ศึกษาลักษณะนักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในสาขาวิชาต่างกัน ดังนี้

1. นักศึกษาสาขาศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มีลักษณะภาษาดี มีค่านิยมทางสุนทรียศาสตร์สูง มีเหตุผล เจ้าอารมณ์ มีบุคลิกภาพไม่แน่นอน และไม่มีเหตุผลในด้านการเมืองหรือเศรษฐกิจ
2. นักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์ มีความสามารถทางด้านคำนวณสูง มีอารมณ์มั่นคง มีทัศนะทางสังคมค่อนข้างไปทางอนุรักษนิยม เพราะเป็นคนมีระเบียบแบบแผน มีค่านิยมทางสุนทรียต่ำ แต่มีความคิดทางด้านการเมือง สังคม และเศรษฐกิจสูง
3. นักศึกษาสาขาสังคมศาสตร์ มักไม่ใฝ่สูง ใจแคบ แต่เจ้าปัญญา และมีความสนใจในเรื่องการเมือง และเศรษฐกิจสูง

มยุรี สุทธิเลิศอรุณ (2528 : บพคัตย่อ) ได้ศึกษา เรื่อง การเปรียบเทียบลักษณะนิสัย
จำแนกตามสาขาวิชา: การศึกษาเฉพาะกรณีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีความมุ่งหมายเพื่อ
ศึกษาการนำความรู้ไปใช้ การใช้ภาษา กิริยามารยาท รสนิยม ศาสนา การเมือง และสังคม และ
เปรียบเทียบลักษณะนิสัยสาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ
สาขาวิชาสังคมศึกษา และสาขาวิชามนุษยศาสตร์ ผลการศึกษาพบว่า

1. นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทั้ง 4 สาขาวิชา มีลักษณะ หรือพฤติกรรมที่ปฏิบัติจริง
ด้านกิริยามารยาทสูงที่สุด และด้านศาสนาต่ำสุด

2. ลักษณะด้านความมีเหตุผล มีความสำคัญต่อนิสิตในสาขาวิทยาศาสตร์กายภาพ
สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ และสาขาวิชาสังคมศาสตร์มากที่สุด แต่นิสิตสาขาวิชามนุษยศาสตร์
มีความเห็นว่า ลักษณะการใฝ่รู้มีความสำคัญต่อนิสิตมากที่สุด และนิสิตทั้ง 4 สาขาวิชามีความ
คิดเห็นตรงกันว่า ลักษณะด้านรสนิยมมีความสำคัญต่อนิสิตน้อยที่สุด

3. ผลของการเปรียบเทียบลักษณะของนิสิตทั้ง 9 ด้านพบว่า คุณลักษณะด้านความมี
เหตุผลและด้านศาสนาของนิสิตทั้ง 4 สาขาวิชา ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการใฝ่รู้ ด้านการนำ
ความรู้ไปใช้ ด้านการใช้ภาษา ด้านกิริยามารยาท ด้านรสนิยม ด้านการเมือง ด้านสังคม ไม่
แตกต่างกัน

ส่วนอาภรณ์ รอดอรินทร์ (2531 : บพคัตย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะของนักศึกษา
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 7 ด้าน คือ ด้านความรู้ ความคิด อารมณ์ สังคม ศิลปวัฒนธรรม ขนบประเพณี
ศาสนาและความมั่นใจในตนเอง โดยเปรียบเทียบลักษณะของนักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์
กายภาพ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ สาขาวิชาสังคมศาสตร์ และสาขาวิชามนุษยศาสตร์
ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีลักษณะสภาพหรือพฤติกรรมที่ปฏิบัติจริง ด้าน
ความ มั่นใจในตัวเองสูงที่สุด และด้านศาสนาต่ำที่สุด โดยนักศึกษาทั้ง 4 สาขาวิชามีความคิดเห็น
ว่า ลักษณะของนักศึกษาด้านการแสวงหาความรู้ เป็นลักษณะที่มีความสำคัญและมีมากที่สุด ผลการ
เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของลักษณะสภาพหรือพฤติกรรมที่ปฏิบัติจริงของ
นักศึกษาต่างสาขาวิชา พบว่า ลักษณะความคิด อารมณ์และความมั่นใจในตนเองของนักศึกษาทั้ง 4
สาขาวิชาไม่แตกต่างกัน ส่วนลักษณะด้านสังคมของนักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพแตกต่าง
กับ นักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพ และสาขาวิชาสังคมศาสตร์ ลักษณะด้านศิลปวัฒนธรรม
พบว่า นักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ มีลักษณะแตกต่างกับนักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์
กายภาพ และด้านศาสนา พบว่านักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ มีลักษณะแตกต่างกับ
นักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพ สาขาวิชาสังคมศาสตร์ และสาขาวิชามนุษยศาสตร์

ประเภทของนิสิตนักศึกษา

สำหรับเคนิสตัน (สุชาติ มัคไอดี. 2528 : 23 ; อ้างอิงจาก Keniston. 1966 : 374-377) ได้จำแนกประเภทของนักศึกษาไว้เป็น 7 ประเภท ดังนี้

1. ประเภทที่เป็นนักวิชาชีพ (The Professionalist) เป็นนิสิตนักศึกษาที่ทำงานหนัก มีความมานะอดทน ขยันในด้านวิชาการ มีความต้องการที่จะพัฒนาการตนเองเป็นผู้ชำนาญพิเศษในสาขาวิชาของตน ในขณะเดียวกันจะต่อต้านอุดมการณ์บางอย่าง เน้นการปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี โดยวิธีการเชิงประจักษ์ ต้องพิสูจน์จึงจะเชื่อว่าเป็นจริง
2. ประเภทกิจกรรม (The Activist) นิสิตนักศึกษาประเภทนี้จะต่อต้านสถาบันบางอย่าง เช่น ต่อต้านผู้บริหารหรือต่อต้านบางส่วนของสังคมที่เขาเห็นว่าจำเป็นจะต้องปฏิรูป
3. ประเภทที่ไม่เข้ากับใคร (The Disaffiliate) เป็นนิสิตนักศึกษาที่ไม่ผูกพันกับการเรียน แต่มีแนวโน้มในแง่วัฒนธรรม ไม่ต้องการสังคมที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ต้องการจะเลือกทางของตนเอง อาจจะหันกลับไปสู่สังคมโบราณหรือสร้างชีวิตใหม่ขึ้น
4. ประเภทที่ต้องยิ่งใหญ่ในสถาบัน (The Big Man on Campus) เป็นนิสิตนักศึกษาที่ต้องการมีบทบาทในสังคมมากกว่าการเน้นวิชาการและวิชาชีพ พยายามที่จะมีบทบาทในสถาบันให้เป็นที่รู้จักของทุกคน เป็นมาเฟียในสถาบัน
5. ประเภทที่เน้นการฝึกงาน (The Apprentice) นิสิตนักศึกษาประเภทนี้มองการศึกษาในสถาบันว่าเป็นการฝึกฝนอาชีพอันเป็นแนวทางในการนำตัวเองไปสู่การยกระดับฐานะของตนเองในลักษณะทางเศรษฐกิจสังคม
6. ประเภทที่มีความรู้สูง แต่ไม่แสดงออกให้เห็น (The Underachiever) เป็นนิสิตนักศึกษาที่มีความสามารถสูง ยอมรับระบบระเบียบของสถาบันและสังคม รู้วิถีทางที่จะทำให้ประสบความสำเร็จ แต่ไม่ทำตาม
7. ประเภทที่เข้ามาในสถาบันที่สูงส่ง และคิดว่าตนเองมีค่าตามสถาบัน (The Gentleman – in waiting) เป็นนิสิตนักศึกษาที่เข้ามาในสถาบัน เพื่อที่จะเป็นบันไดก้าวต่อไปถือว่าสถาบันเป็นแหล่งที่จะช่วยให้เป็นที่ยอมรับของสังคม มีความหยิ่งผยอง ดูถูกคนอื่น และคิดว่าตนเองเหนือกว่าคนอื่น

นอกจากนั้น ครอซ (ประกอบ คูปรัตน์. 2527 : 186 ; อ้างอิงจาก Cross. 1974) ได้จำแนกนิสิตนักศึกษา ตามความสามารถเฉพาะด้านออกได้ ดังนี้

1. เก่งคิด (Idead) เป็นนิสิตนักศึกษาที่มีความสามารถในการใช้ความคิด
เนื้อหาวิชาหรือทฤษฎีได้ดีกว่าคนอื่น

2. เก่งคน (People) เป็นนิสิตนักศึกษาที่ต้องมีทักษะในการเข้ากับคนได้ดี มีมนุษย-
สัมพันธ์ รู้จักการสื่อความหมาย การติดต่อและการจัดการเกี่ยวกับคน

3. เก่งงาน (Things) เป็นนิสิตนักศึกษาที่ไม่ถนัดทฤษฎี คิดไม่ลึกซึ้งนักและไม่ถนัดที่จะ
ทำงานกับคน แต่ถนัดมือปฏิบัติอะไรแล้ว สามารถทำได้ดี

สำหรับคลีค และโทรว์ (สุชาติ มัคไอดี. 2528 : 17 ; อ้างอิงจาก Clark and Trow.
1966 : 374-377) ได้จัดประเภทของนิสิตนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาโดยถือองค์ประกอบ 2
ประการเป็นหลัก ได้แก่ ความคิดความอ่านทางสติปัญญา รวมทั้งทางด้านวิชาการของนิสิต
นักศึกษา และการแสดงออกซึ่งเจตจำนงที่มีต่อมหาวิทยาลัย ซึ่งสัมพันธ์กับวัฒนธรรมของนักศึกษา
ในการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย เป็น 4 กลุ่มดังนี้

1. กลุ่มวิชาการ (Academic Subculture) นิสิตนักศึกษากลุ่มนี้เป็นพวกที่ขยันขันแข็ง
หมกมุ่นอยู่กับวิชาการ มักชอบแสดงออก ซึ่งความคิดเห็นในเชิงวิชาการ และชอบเข้าร่วมกิจกรรม
ของมหาวิทยาลัยอยู่เสมอ พวกนี้ชอบทำงานหนัก เพื่อให้ได้ประสบความสำเร็จในทางวิชาการ มี
เกรดเฉลี่ยสูง และมักพุดคุยแต่เรื่องวิชาการนอกห้องเรียนเป็นประจำ โดยทั่วไปแล้วนิสิตนักศึกษา
กลุ่มนี้มุ่งศึกษาหาความรู้จริงๆ ลักษณะที่เห็นได้ง่ายก็ได้แก่ การชอบเข้าไปศึกษาความรู้ใน
ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการและเข้าร่วมสัมมนาทางวิชาการ ระดับความมุ่งหมายกลุ่มนี้ คือ การเข้าไป
ศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษา พฤติกรรมของนิสิตนักศึกษากลุ่มนี้ก็เพื่อการเป็นนักการศึกษา
และนักวิทยาศาสตร์ที่แท้จริง เช่น ครูอาจารย์ทั่วไป โดยสรุป นิสิตกลุ่มนี้เห็นว่า มหาวิทยาลัยเป็น
สถาบันที่ให้การสนับสนุน ส่งเสริมปัญญา และเปิดโอกาสให้มีการเรียนรู้อย่างเต็มที่

2. กลุ่มก้าวร้าว (Non-conformist Subculture) นิสิตนักศึกษากลุ่มนี้ เป็นผู้ที่มี
ความคิดอ่านในเชิงวิชาการและสติปัญญาดี แต่มักไม่ยุ่งเกี่ยวกับมหาวิทยาลัย คือ ปลีกตัวออก
ห่าง โดยทั่วไปนิสิตนักศึกษากลุ่มนี้ มีแนวโน้มที่จะแสวงหาสิ่งที่มีความหมายเฉพาะต่อชีวิตของตน
เท่านั้น มีความสนใจในการประกอบอาชีพเพียงเล็กน้อย มีการแสดงความก้าวร้าว ไม่เห็นด้วย
(Aggressive Nonconformist) โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือ เกี่ยวกับการบริหารของมหาวิทยาลัยและ
มักไม่ยุ่งกับกิจกรรมของมหาวิทยาลัย รวมทั้งครูอาจารย์ กล่าวโดยสรุป นิสิตนักศึกษากลุ่มนี้ชอบ
ลีลาในการดำเนินชีวิตที่เป็นแบบฉบับของตนเอง มุ่งสร้างเสริมเอกลักษณ์ของตนเองโดยเฉพาะ
มีความตระหนักรู้ในตนเอง (Self-awareness) รวมทั้งมีความไม่พึงพอใจต่อองค์กรที่ตนสังกัดอยู่
ลักษณะนิสิตที่จัดอยู่ในกลุ่มนี้รวมเอาพวกที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากปทัสถานกลุ่มด้วย เช่น

เป็นพวกที่ชอบใช้ชีวิตสนุกสนาน (Bonemians) พวกวางเฉย (Apathetic Students) และพวกนิสิตนักศึกษาที่มีลักษณะแปลกใหม่ไม่เหมือนกับนิสิตนักศึกษาทั่วไป

3. กลุ่มกิจกรรม (Collegiate Subculture) นิสิตนักศึกษากลุ่มนี้ส่วนใหญ่จะจงรักภักดีต่อมหาวิทยาลัย และปฏิบัติตนสอดคล้องกับความต้องการของมหาวิทยาลัย อย่างไรก็ตามนิสิตนักศึกษากลุ่มนี้จะไม่เป็นผู้หมกมุ่นในวิชาการแต่ประการใด แต่จะนิยมใช้ชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ชอบเข้าร่วมกิจกรรมพิเศษนอกหลักสูตรทุกอย่างรวมทั้งกีฬา ชอบรวมกลุ่มอยู่และมีเพื่อนสนิทมิตรสหายมากมาย เนื่องจากนิสิตเหล่านี้ต้องไปเกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัย อาจารย์ ดังนั้น การอุทิศตนเองเพื่อการศึกษาเล่าเรียนจึงมีน้อยเกินไป สรุปว่า นิสิตนักศึกษากลุ่มนี้ชอบสังคมและเข้าร่วมกิจกรรมพิเศษต่างๆ

4. กลุ่มอาชีพ (Vocational Subculture) นิสิตนักศึกษากลุ่มนี้ โดยปกติแล้วไม่ชอบการศึกษาเล่าเรียนในทางวิชาการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องใช้สติปัญญาสูงส่ง และในขณะเดียวกันก็ไม่ชอบยุ่งเกี่ยวกับกิจกรรมของมหาวิทยาลัย แต่นิสิตนักศึกษาประเภทนี้ยอมรับว่า การศึกษาในมหาวิทยาลัยเป็นการฝึกฝนทางอาชีพ (Off-the Job Training) อย่างแท้จริง ทั้งนี้เพื่อให้ได้ปริญญาบัตร และเพื่อการปรับปรุงอาชีพและงานที่ทำให้ดีขึ้นเหนือสิ่งอื่นใด นิสิตนักศึกษากลุ่มนี้จะไม่ใส่ใจกับการออกความคิดเห็น การเรียนรู้ในเชิงวิชาการ กิจกรรมทางสังคม และกิจกรรมนอกหลักสูตร โดยสรุปแล้วนิสิตนักศึกษากลุ่มนี้มุ่งฝึกฝนเพื่อตนเอง เพื่อจะได้ออกไปประกอบอาชีพให้ได้ผลดี

บอลตัน และแคมเมเยอร์ (สุชาติ มัคโฮตี. 2528 : 13 ; อ้างอิงจาก Bolton and Cameyer. 1967 : 146) มีความคิดเห็นที่ขัดแย้งกับ คล๊าก และโทรว์ ในเรื่องการศึกษาชนิดของวัฒนธรรมย่อยของนักศึกษา เพราะทำให้เข้าใจผิดในความหมายและปราศจากกฎเกณฑ์ที่ดี เขาได้พิจารณาถึงสิ่งที่เป็นองค์ประกอบในการแบ่งของคล๊าก และโทรว์ คือ ความคิดและสติปัญญา กับ การแสดงออกซึ่งเจตจำนงค์ที่มีต่อสถาบัน ว่ายังไม่ครอบคลุมและไม่เหมาะสม รูปแบบนักศึกษาจากการจำแนกของคล๊าก และโทรว์ ยังไม่ได้ยึดความแตกต่างทางพฤติกรรม หรือจำนวนนักศึกษาที่ใช้เป็นตัวทำนายทฤษฎีมาตรฐานได้ เขาได้สังเกตว่าวัฒนธรรมย่อยตามการแบ่งของคล๊าก และโทรว์ บรรยายลักษณะของนักศึกษาที่หนักแน่นเกินไป ไม่เหมาะสมกับลักษณะนักศึกษาจำนวนมากที่มีลักษณะครึ่งๆกลางๆ และเข้าเรียนโดยไม่มีจุดหมายที่แน่นอน ดังนั้น บอลตัน และแคมเมเยอร์ (1967 : 202-216) จึงได้สำรวจ ข้อมูลนักศึกษาโดยอาศัยจุดมุ่งหมายในการเข้าศึกษาของนักศึกษาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ เขาพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีความเห็นว่า การฝึกฝนวิชาชีพเป็นเรื่องที่สำคัญมากเพราะสามารถทำให้เขาบรรลุจุดมุ่งหมายตามที่ตั้งความหวังไว้ และอย่างไรก็ตาม

ตาม นักศึกษาก็จัดตนเองตามลำดับความสำคัญของจุดมุ่งหมายในการพัฒนาความสามารถของแต่ละคนในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นด้วย ดังนั้นเขาจึงใช้จุดมุ่งหมาย 2 ประการดังกล่าว เป็นรูปแบบในการแบ่งแนวบทบาทนักศึกษาได้ดังนี้

1. แนวบทบาทสันโดษ (Privatists) โดยทั่วไปนักศึกษาแนวบทบาทสันโดษมีพฤติกรรมและรสนิยมที่ได้มาตรฐาน มีความปรารถนาที่จะปกครองตนเอง มีการควบคุมพฤติกรรมของตนเอง เขามองว่าสถาบันเป็นแหล่งเพิ่มทักษะในการช่วยให้เขารู้จักคนมากขึ้น นักศึกษาชายจะไม่ค่อยวิตกกังวลเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับผู้อื่นหรือเรื่องศีลธรรมมากนัก ส่วนนักศึกษานหญิงจะมีความวิตกกังวลเกี่ยวกับเรื่องเหล่านี้มากกว่า นักศึกษาหญิงไม่มีใครสนใจเข้าชั้นเรียน มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่านักศึกษายชาย นักศึกษาแนวบทบาทนี้สนใจกิจกรรมของสถาบัน เช่น กีฬา งานสังคม แต่ไม่ลึกซึ้งเท่าใดนัก ในด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่นไม่มากนัก ใช้เวลาสมาคมกับผู้อื่นน้อย

2. แนวบทบาทวิชาชีพ (Vocational) นักศึกษาแนวบทบาทวิชาชีพเรียนอย่างจริงจัง และพยายามให้ได้เกรดดี เพื่อเป็นแนวทางในการเตรียมตัวเพื่อการประกอบอาชีพ แนวบทบาทวิชาชีพมีแนวโน้มแบบอนุรักษนิยมในการคบหาสมาคมกับผู้อื่นในรั้วมหาวิทยาลัย เขาสนใจกิจกรรมของสถาบันเหมือนกัน แต่อย่างไรก็ตามเขายังรู้สึกว่าเขาสนใจตัวของเขาเองมากกว่า จุดมุ่งหมายในวิชาเรียนที่เป็นหลักของแนวบทบาทวิชาชีพมักจะได้แก่ วิชาที่เกี่ยวกับธรรมชาติ ซึ่งเป็นวิชาที่นักศึกษาส่วนใหญ่นิยมเรียนมาก นักศึกษาส่วนใหญ่สนใจปัญหาสังคมและปัญหาของผู้อื่น แนวบทบาทวิชาชีพ แบ่งออกเป็น 2 แบบคือ

2.1 พวกที่เป็นตัวของตัวเอง (Inner-Directeds) พวกนี้จะเป็นคนที่ใจคอกันแน่น มีความคิดเป็นตัวของตัวเอง เขามีจุดมุ่งหมายที่แน่นอนเกี่ยวกับอาชีพหรือความสำเร็จในชีวิตของเขา เขาต้องการการทำงานที่มีผลหรือค่าตอบแทนที่ดี มีโอกาสก้าวหน้า นักศึกษาประเภทนี้ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย

2.2 พวกที่มีชีวิตขึ้นอยู่กับองค์กร (Organization Men) นักศึกษาประเภทนี้ 60% เป็นเพศหญิง นักศึกษาพวกนี้มีความอ่อนแอในเรื่องความมั่นคงของจิตใจ ในขณะที่พวกเขาปรารถนาความสำเร็จในอาชีพ แต่ยังไม่แน่ใจตนเองจะอย่างไร ไม่เป็นตัวของตัวเอง ทำอะไรตามเพื่อน ชอบคบหาสมาคมกับเพื่อนมากกว่า และจะไม่ชอบอยู่คนเดียว ใช้เวลาส่วนใหญ่กับเพื่อน พวกเขามีความคิดว่า เขาสามารถพัฒนาตัวของเขาได้โดยการเข้ากลุ่มเพื่อน และคบหาสมาคมกับคนหลายๆ แบบ

3. แนวบทบาทอนุรักษนิยม (Conventionals) นักศึกษาพวกนี้ถือว่า สถาบันเป็นแหล่งเพิ่มพูนความฉลาด และพัฒนาพวกเขาให้มีสังคมกว้างขวางขึ้น และเข้าใจชีวิตดีขึ้น มีความสนใจ

กิจกรรมของสถาบัน ไม่สนใจการฝึกฝนวิชาชีพเท่าใดนัก คะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาพวกนี้อยู่ในระดับปานกลาง รูปแบบสังคมของกลุ่มแนวบทบาทอนุรักษนิยม แบ่งเป็น 3 แบบคือ

3.1 พวกหัวโบราณ (The Squares) นักศึกษาแนวบทบาทอนุรักษนิยมแบบนี้ส่วนใหญ่จะเป็นพวกทำอะไรตามขนบธรรมเนียมประเพณี ไม่ยอมออกนอกกรอบนอกทาง นักศึกษาพวกนี้เป็นพวกชนชั้นกลาง เขาต้องการเป็นคนที่มีบุคลิกดี มีการศึกษา เห็นความสำคัญของการใช้ชีวิตในสถาบัน เพราะจะทำให้เขาเป็นคนว่องไวกับงานส่วนรวมของสถาบัน ยอมรับประเพณีต่างๆ ของสถาบัน เขาเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบสูง ใช้ชีวิตในสถาบันอย่างมีศีลธรรมแต่ไม่เหมาะที่จะเป็นผู้นำ

3.2 พวกชีวิตนักศึกษา (The Collegiates) นักศึกษาแนวบทบาทอนุรักษนิยมแบบนี้ ถือว่าเขาเป็นส่วนหนึ่งของสถาบัน ความพอใจส่วนใหญ่คือ การสังสรรค์ สนุกสนาน เล่นกีฬา การแข่งขันกีฬา เพราะอย่างน้อยที่สุดทำให้พวกเขามีทักษะในการเข้าสังคม มีประสบการณ์ในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ เพื่อความสนุกสนาน

3.3 พวกที่ไว้วางใจได้ (The Dependables) โดยทั่วไปนักศึกษาแบบนี้มีเป็นจำนวนมาก เขาต้องการเป็นผู้นำทั้งในด้านกิจกรรมนักศึกษา และกิจกรรมอื่นๆ ของสถาบัน โดยปกติแล้วนักศึกษาพวกนี้จะเรียนไม่ได้นัก ทั้งนี้เนื่องจากเขาใช้เวลาส่วนใหญ่ในการทำกิจกรรม ลักษณะของนักศึกษาแบบนี้จะเป็นคนเปิดเผย เข้ากับผู้อื่นได้ดี สนใจงานกิจกรรมไม่ใช่เพราะเป็นเรื่องสนุก พวกนี้ถือว่าเรื่องวิชาการเป็นประสบการณ์ขั้นต้น ไม่ค่อยเข้าเรียน ประสบการณ์ในรั้วสถาบันเป็นเครื่องช่วยเตรียมตัวพวกเขาให้รับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวมในด้านวัฒนธรรมและการเมือง รักความสงบสันติภาพและปกป้องสิทธิมนุษยชน สนใจปัญหาส่วนรวม อาชีพในอนาคตของพวกเขาไม่ใช่งานที่เกี่ยวกับวิชาการหรือเชี่ยวชาญ แต่เป็นงานธุรกิจอิสระ

4. แนวบทบาทวิชาการ (Academics) รูปแบบของกลุ่มแนวบทบาทวิชาการ ได้แก่

4.1 พวกคงแก่เรียน (The Grinds) นักศึกษาพวกนี้จะบังคับตนเองให้เรียนมาก เป็นคนอ่านหนังสือมาก มีความวิตกกังวลในเรื่องคะแนน ไม่ค่อยชอบเข้าสังคมเพราะกลัวเสียการเรียน พยายามทำคะแนนเฉลี่ยให้อยู่ในระดับดี เพื่อจะได้จบเร็วๆ หรือเพื่่อมุ่งหมายในการศึกษาต่อในระดับสูง เขาจะไม่ยอมให้คะแนนเฉลี่ยตกต่ำ เนื่องจากต้องใช้เวลาไปในการทำกิจกรรมเป็นอันขาด พวกคงแก่เรียนจะแตกต่างจากพวกชาวนิปัญญา คือ พวกเขาไม่สนใจความคิดเห็นของพวกชาวนิปัญญา เขาจะเชื่อความคิดของเขาเองมากกว่า นอกจากจุดมุ่งหมายทางด้านวิชาการแล้ว นักศึกษาพวกนี้มีส่วนคล้ายกับพวกหัวโบราณ คือ ระวังระวังในเรื่องของความประพฤติ และใช้ชีวิตในสถาบันอย่างมีศีลธรรม

4.2 พวกเชาว์ปัญญา (Intellectuals) นักศึกษาที่มีรูปแบบสังคมประเภทนี้ เป็นผู้ที่สนใจการประชุม พบปะพูดคุยถึงเรื่องปัญหาสังคม ปัญหาบ้านเมือง ดังนั้นพวกเขาจึงไม่มุ่งสนใจการเรียนมากเท่าพวกคงแก่เรียน จากการทดลองพวกเชาว์ปัญญาสามารถทำคะแนนเฉลี่ยได้ค่อนข้างสูง เป็นที่คาดคะเนว่า พวกเชาว์ปัญญาคงเป็นคนที่ฉลาด สนใจความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ไม่ชอบอยู่คนเดียวมักอยู่กันเป็นกลุ่ม ใช้เวลาเรียนมาก สนใจในเรื่องการเรียน แต่ในขณะที่เดียวกันก็สนใจงานของสถาบันด้วย พวกเชาว์ปัญญาสนใจปัญหาความเป็นไปของสังคม แต่ไม่ชอบที่จะเป็นผู้นำในการต่อต้านของพวกนักศึกษา จุดมุ่งหมายในอาชีพของพวกเขาคือ การทำวิจัยหรือการเป็นนักวิชาการ

4.3 พวกต่อต้าน (Nonconformist) นักศึกษาที่มีรูปแบบสังคมพวกต่อต้าน ชอบเขตความสนใจของพวกเขาจะเกี่ยวเนื่องกับ ความเมตตากรุณา ความรักเพื่อนมนุษย์ ชอบแสดงการต่อต้านตั้งแต่ระบบการบริหารภายในสถาบันไปจนถึงการบริหารของรัฐบาล นักจิตวิทยาสันนิษฐานว่า พวกชอบต่อต้านเป็นพวกมีปัญหาด้านบุคลิกภาพเสียเป็นส่วนมาก จากการสังเกตพบว่า ความสามารถทางด้านวิชาการของพวกนี้จะมีความแตกต่างกันตั้งแต่คนที่มีความสติปัญญาหลักแหลมที่สุดไปจนถึงคนที่สอบตก

นิวโคมบ์ และคณะ (ทองเรียน อมรวิฑูล. 2525 : 36 ; อ้างอิงจาก Newcomb and Others. 1967) ได้ศึกษาถึงประเภทและลักษณะเฉพาะกลุ่มของนิสิตหญิงที่วิทยาลัยเบนนิงตัน โดยได้จำแนกนิสิตหญิงออกตามคุณลักษณะเป็นประเภทต่างๆ ได้ 6 ประเภทคือ

1. พวกที่มีความคิดสร้างสรรค์ (Creative Individualists) นิสิตหญิงประเภทนี้มองตนเองว่าตนมีสติปัญญา มีทุกสิ่งทุกอย่างเหนือผู้อื่น โดยทั่วไปนิสิตพวกนี้มักจะยึดถือความคิดดังกล่าวพร้อมทั้งปฏิบัติอย่างจริงจังโดยไม่คำนึงว่าจะเป็นที่ยอมรับของสังคมหรือไม่ ความจริงแล้วนิสิตหญิงเหล่านี้เป็นผู้มีจินตนาการสูง มีความคิดอิสระและอุทิศตนเพื่อการเป็นผู้มีความคิดสร้างสรรค์อย่างแท้จริง นิสิตหญิงพวกนี้มักจะเรียนวิชาเอกทางนาฏกรรม (Drama) ศิลปะ (Art) หรือ วรรณคดี (Literature)

2. พวกที่มีความบ้าดีเดือด (The Wild Ones) นิสิตหญิงพวกนี้มีลักษณะพิเศษคือ มีความเป็นอิสระ ต่อต้านความมีหัวไปทางอนุรักษนิยม และไม่ชอบทำงานหนัก ตรงกันข้ามนิสิตหญิงพวกนี้ชอบความสนุกสนาน และชีวิตตื่นเต้น โดยทั่วไปแล้วนิสิตพวกนี้เป็นคนไม่เรียบร้อย อยู่ไม่สุข และเปิดเผย ยิ่งไปกว่านี้แล้วชอบงานรื่นเริง ทำตนเด่นอยู่เสมอ และเป็นคนหลงตัวเอง

3. พวกนักวิชาการ (Scholars) นิสิตหญิงพวกนี้ให้ความสนใจกับการเรียนรู้และการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมอยู่เสมอ เอาใจใส่รับผิดชอบต่อการปรับปรุงตนเองและมักจะใช้เวลา

ส่วนใหญ่อยู่ในห้องสมุด โดยทั่วไปแล้ว นิสิตหญิงพวกนี้จะเป็นคนมีเหตุมีผลรู้จักการคิดวิเคราะห์ แต่เป็นคนทีออกจะแคบทางด้านสังคมและมีเพื่อนฝูงน้อย

4. พวกที่ยู่งกับสังคม (The Social Groups) นิสิตหญิงพวกนี้ให้ความสนใจกับงานสังคม แต่ในขณะที่เดียวกันก็ทำงานหนักเพื่อเรียนรู้ให้ผ่าน โดยธรรมชาติของความสนใจแล้ว นิสิตหญิงพวกนี้เป็นคนรักสนุก ชอบมีนัดกับเพื่อนต่างเพศเสมอ เนื่องจากเป็นคนชอบสังคม ในที่สุดจะกลายเป็นคนที่รู้จักกันทั่วไป ซึ่งมีผลทำให้เป็นอุปสรรคต่อความเจริญทางด้านสติปัญญาต่อไป

5. พวกที่ชอบทำตนเป็นหัวหน้า (Leaders) นิสิตหญิงประเภทนี้มีความสนใจเป็นพิเศษในองค์การนิสิต (Student Government) และมักจะเข้าไปมีตำแหน่งต่างๆ ในองค์กรดังกล่าว รวมทั้งในชุมชนหรือกลุ่มนิสิตประเภทต่างๆ ลักษณะที่เห็นได้ชัดเจนคือการทำตนเป็นผู้รอบรู้ และเจ้ากี้เจ้าการในกิจการทั้งหลาย

6. พวกที่มีหัวรุนแรงในทางการเมือง (Political Activist) นิสิตหญิงกลุ่มนี้โดยจิตใจแล้วมีวิญญาณของนักปฏิรูป (Civic-minded Reformist) ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นการเมืองในระดับมหาวิทยาลัย หรือการเมืองในระดับประเทศหรือในท้องถิ่นก็ตาม ลักษณะพิเศษที่สำคัญของนิสิตหญิงประเภทนี้คือ ชอบการแข่งขัน การให้ความสนใจกับงานที่ติดต่อประชาชน (Public Affairs) สิทธิและหน้าที่ของพลเมืองรวมทั้งนโยบายหรือประเด็นต่างๆ ที่อยู่ในความสนใจของประชาชนทั่วไป

แอสติน (ปัทมวรรณ ชุ่มศรี. 2541 ; อ้างอิงจาก Astin. 1993 : 105-128) ได้จัดกลุ่มนิสิตนักศึกษา โดยพิจารณาแยกประเภทของนิสิตนักศึกษาตามลักษณะบุคลิกภาพ ความสนใจ ค่านิยมและพฤติกรรม แอสตินมีความเห็นว่า การจัดประเภทของนิสิตนักศึกษาสามารถกระทำได้โดยอาศัยบุคลิกลักษณะส่วนบุคคลที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ทั้งนี้ด้วยการใช้ข้อมูลเกี่ยวกับค่านิยม ความเชื่อมั่นทัศนคติเกี่ยวกับตนเอง ความคาดหวังในชีวิตอนาคต และพฤติกรรมของนิสิตนักศึกษาเป็นเกณฑ์ ในการจำแนกนิสิตนักศึกษา 8 ประเภทคือ

1. ประเภทนักวิชาการ (The Scholars) เป็นนิสิตนักศึกษาประเภทที่สนใจวิชาการสูง มีศักดิ์ศรี (Self-esteem) สูง มีการตั้งเป้าหมายการศึกษาไว้สูงสุดถึงระดับปริญญาเอก มักจะมาจากครอบครัวที่มีการศึกษาสูง บิดามารดาส่วนใหญ่มีอาชีพเป็นวิศวกร นักวิทยาศาสตร์ อาจารย์ในมหาวิทยาลัย เป็นต้น นิสิตนักศึกษากลุ่มนี้มักจะมีอายุน้อยกว่าเพื่อนๆ เพราะเรียนเร็วมาตั้งแต่เด็ก ได้รับการคัดเลือกให้เป็นผู้สอนพิเศษ (Tutor) ในชั้นเรียน และเลือกเรียนในสาขาวิชาคณิตศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ แพทยศาสตร์ ส่วนสาขาที่ไม่เลือกเรียน ได้แก่ สาขารัฐกิจ และสังคมสงเคราะห์ เป็นต้น

2. ประเภทนักกิจกรรม (The Social Activist) คือ นิสิตนักศึกษาที่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับสังคมสูง ชอบเข้าร่วมกิจกรรมสังคม มีการแสดงออกถึงการรักษาสិทธิของตน (Assertive) และมีการช่วยเหลือสังคมโดยใช้วิธีทางการเมือง ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ครอบครัวมีรายได้ปานกลาง สาขาวิชาที่นิสิตนักศึกษากลุ่มนี้เลือกเรียนเป็นทางด้านจิตวิทยา สังคมศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ กฎหมาย สังคมสงเคราะห์ หรือสาขาการต่างประเทศ เป็นต้น การใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย นิสิตนักศึกษาในกลุ่มนี้ชอบคุย หรืออภิปรายเกี่ยวกับปัญหาทางการเมืองและสังคม เข้าร่วมในการประท้วง เป็นสมาชิกชมรมวัฒนธรรม และค่ายอาสาสมัคร เมื่อมีโอกาสได้เลือกศึกษาวิชาเลือกอิสระ จะสนใจเรียนเกี่ยวกับเรื่องสตรีศึกษา ประวัติศาสตร์ และภาษาต่างประเทศ มีความสามารถทางการคิดวิจารณ์ และมักได้รับเลือกให้เป็นตัวแทนนิสิตนักศึกษาในองค์การนิสิตนักศึกษา

3. ประเภทศิลปิน (The Artist) นิสิตนักศึกษาประเภทนี้สนใจและมีความสามารถพิเศษเกี่ยวกับศิลปะ ชอบสร้างสรรค์งานศิลปะ หรือแต่งคำประพันธ์ แสดงละคร ฟ้อนรำ เป็นต้น นิสิตนักศึกษากลุ่มนี้ส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มีการศึกษาสูง ที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองส่งเสริมให้ลูกได้สัมผัสกับงานศิลปะสาขาต่างๆ นิสิตนักศึกษากลุ่มนี้จึงได้รับรางวัลทางศิลปะ หรือมีผลงานการประพันธ์ที่ได้รับการตีพิมพ์ลงในหนังสือต่างๆ เป็นนักดนตรีในวงดุริยางค์ของโรงเรียน เป็นต้น นอกจากนั้นนิสิตนักศึกษากลุ่มนี้ไม่สนใจเล่นกีฬา สาขาวิชาที่เลือกเรียนเป็นสาขาวิชาเกี่ยวกับศิลปะ ดนตรี วารสารศาสตร์ อักษรศาสตร์ สถาปัตยกรรมศาสตร์ และจะไม่ชอบเรียนทางกฎหมายหรือบัญชี มีการเข้ากลุ่มอภิปรายปัญหาสังคม และการเมืองไม่บ่อยครั้งนัก และจะเลือกเรียนวิชาเลือกเสรีเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ และภาษาต่างประเทศ หรือร่วมการทัศนศึกษาในต่างประเทศ

4. ประเภทผู้แสวงหาความสุขสบาย (The Hedonist) นิสิตนักศึกษาประเภทนี้ จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายด้วยผลการเรียนที่ต่ำกว่ากลุ่มอื่น มีรายงานความประพฤติระหว่างเรียนในระดับมัธยมศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับการไม่ทำการบ้าน ขาดเรียนบ่อย บิดามารดาของนิสิตนักศึกษาในกลุ่มนี้ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาและฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมในระดับปานกลาง การใช้ชีวิตในขณะเป็นนิสิตนักศึกษาชอบดื่มสุรา สูบบุหรี่ เที่ยวกลางคืน บางคนอาจสูบกัญชาด้วย สาขาวิชาที่นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่เลือกเรียนเป็นสาขาวิชาสายอาชีพ เช่น เลขานุการ ธุรกิจ ไม่สนใจการศึกษต่อขั้นสูง และไม่เลือกเรียนวิชาการทหาร ชอบร่วมในการประท้วงสถาบันเข้าสังคมและงานเลี้ยงสังสรรค์ แต่ไม่ชอบเข้าห้องสมุด ผลการเรียนอยู่ในระดับต่ำ

5. ประเภทผู้นำ (The Leader) นิสิตนักศึกษาประเภทนี้ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย เป็นผู้ที่มีความนิยมยกย่องทั้งในกลุ่มเพื่อนฝูง อาจารย์ และเพศตรงกันข้าม มีความมั่นใจในตนเองสูง มีความสามารถในการเป็นผู้นำและการพูดต่อสาธารณชน เป็นคนเปิดเผย ชอบสังคม ชอบอาสา

เป็นตัวแทนในองค์กรนิสิตนักศึกษา บิดามารดาเป็นผู้มีการศึกษาสูง ประวัติของนิสิตนักศึกษาประเภทนี้ในช่วงเป็นนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษา ได้รับรางวัลด้านการกล่าวสุนทรพจน์และได้วาทิ ได้รับการคัดเลือกให้เป็นประธานนิสิตนักศึกษา และได้รับรางวัลจากการเล่นกีฬา สาขาวิชาที่เลือกเรียนจะเป็นวิชากฎหมาย วิชาการทหาร เมื่อมีเวลาว่างนิสิตนักศึกษาประเภทนี้จะเล่นกีฬา ทำงานในองค์กรนิสิตนักศึกษา และเข้าร่วมเลี้ยงสังสรรค์ ในด้านอารมณ์นิสิตนักศึกษา กลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่จะมีความรู้สึกซึมเศร้า หรือต้องการลาออกจากมหาวิทยาลัยน้อยกว่ากลุ่มอื่นๆ และมีรายงานว่ามีความพึงพอใจในประสบการณ์ชีวิตในขณะที่เป็นนิสิตนักศึกษาอยู่

6. ประเภทผู้รักษาน้ำ (Status Striver) นิสิตนักศึกษาประเภทนี้ ให้ความสำคัญกับ ค่านิยม และเป้าหมายในชีวิตทุกด้าน เป็นผู้ที่มีมุ่งมั่น รับผิดชอบหน้าที่ของตนจนสำเร็จ ชอบ แสดงออกถึงความสามารถในการเป็นผู้บริหาร และมีน้ำใจต่อผู้อื่น มีฐานะทางการเงินดี ได้รับการยอมรับนับถือจากเพื่อนให้เป็นผู้ที่มีอำนาจหน้าที่ (Authority) มีส่วนในการร่วมแรงร่วมใจและร่วม สมทบทุน (Contribute) เพื่อสาขาวิชาที่เรียน นอกจากนั้น จะมีลักษณะที่สังเกตได้อย่างชัดเจนว่า เป็นพวกที่ให้ความสนใจอย่างมากต่อเงินทอง อำนาจ และสถานภาพบางคนอาจได้สมญาว่า เป็น ประเภทวัตถุนิยม บิดามารดาไม่ค่อยได้รับการศึกษาสูงนัก เมื่อเทียบกับนิสิตนักศึกษาประเภทอื่น เมื่อพิจารณาผลการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่านิสิตนักศึกษาประเภทนี้มีคะแนนต่ำ สาขาที่เลือกเรียนเป็นสาขาการบัญชี ธุรกิจ ส่วนสาขาวิชาที่ไม่สนใจเลือกเรียน คือ ภาษาศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ การใช้ชีวิตของนิสิตนักศึกษาในกลุ่มนี้ใช้เวลาส่วนใหญ่ร่วมในงานเลี้ยงสังสรรค์ ดูโทรทัศน์ และส่วนใหญ่มีผลการเรียนอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ

7. ประเภทผู้ไม่ยึดมั่น (Uncommitted Student) นิสิตนักศึกษาในกลุ่มนี้มีลักษณะเฉพาะ เกี่ยวกับความคาดหวังเพื่ออนาคตของตนเองคือ คาดหวังว่าตนเองจะเปลี่ยนสาขาวิชาที่เรียน อาจมีการลาหยุดพักการเรียนชั่วคราว หรืออาจลาออกกลางคัน หรือขอย้ายไปเรียนที่สถาบันอื่น บางคนอาจถึงกับเปลี่ยนอาชีพเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว ความสัมพันธ์กับเพื่อนอาจารย์และ สถาบันจึงอยู่ในลักษณะที่ผิวเผินมาก นิสิตนักศึกษาประเภทนี้มาจากครอบครัวที่มีฐานะทาง เศรษฐกิจและสังคมในระดับปานกลาง หรือเป็นกลุ่มที่ให้ทุนสนับสนุนแก่สถาบันมากกว่ากลุ่มอื่น ผลการเรียนจะอยู่ในระดับปานกลาง แต่มีรายงานว่าจะส่งงานไม่ทันตามกำหนดเสมอ รู้สึกเบื่อหน่ายในการเรียน แต่จะสนใจเรียนภาษาต่างประเทศ และร่วมกิจกรรมนักศึกษานานาชาติ การเลือกสาขาวิชาเรียนเลือกเรียนโดยไม่ได้ตั้งใจ และต้องใช้เวลาในการตัดสินใจอยู่นาน

8. ประเภทผู้ไม่สังกัดประเภทใด (No Type) เป็นนิสิตนักศึกษาประเภทที่ไม่สามารถจัด เข้ากลุ่มใดๆ ได้ มีจำนวนร้อยละ 39 ของนิสิตนักศึกษาทั้งหมด ครอบครัวของนักศึกษาประเภทนี้มี

ประวัติการศึกษา ตลอดจนฐานะเศรษฐกิจต่ำกว่ากลุ่มอื่น มีประวัติการเรียนในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายอยู่ในกลุ่มอ่อน มีเป้าหมายในชีวิตโดยเฉพาะระดับการศึกษาสูงสุดที่มุ่งหวังต่ำกว่านิสิต นักศึกษากลุ่มอื่น ยกเว้นประเภทผู้แสวงหาความสุขาบาย ในขณะที่เรียนชั้นมัธยมศึกษา สนใจร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรหรือโครงการฝึกผู้นำน้อยกว่ากลุ่มอื่นๆ ไม่ค่อยทำการบ้าน หรือทบทวนวิชา กับเพื่อนๆ ไม่ชอบพูดคุยกับอาจารย์ ไม่ชอบร่วมกิจกรรมประเพณี หรืออภิปรายเกี่ยวกับการเมือง หรือปัญหาสังคม

การศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบการวิจัยของ เบคเกอร์ (Becker. 1972 : 12) เกี่ยวกับ ความสำคัญของการแบ่งวัฒนธรรมนักศึกษาตามปกติธรรมดา โดยศึกษาจากประสบการณ์ทั่วไป ในรั้วมหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นสิ่งที่นักศึกษาประพุดติอยู่ในขณะใช้ชีวิตนักศึกษา วัฒนธรรมนักศึกษา ในแง่นี้เป็นผลมาจาก การรวบรวมปัญหาที่เกิดขึ้น ผลกระทบที่ได้รับเป็นสิ่งที่ถ่ายทอดโดยการสื่อสาร การคบหาสมาคมในกลุ่มนักศึกษาด้วยกัน ซึ่งวัฒนธรรมนี้เป็นสิ่งที่คงอยู่กับนักศึกษาตลอดไป เป็นที่ยอมรับโดยกลุ่มบุคคลที่มีการปฏิสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องไม่หยุดนิ่ง ทั้งนี้เพราะนักศึกษามี ความสัมพันธ์ คบหาสมาคมกันระหว่างนักศึกษาเก่ากับนักศึกษาใหม่

ในการปฏิสัมพันธ์โดยตรงของนักศึกษา เบคเกอร์ กล่าวว่า ประสบการณ์โดยทั่วไปของ สถาบันอุดมศึกษามีลักษณะเหมือนกัน นักศึกษาทุกคนจะได้รับประสบการณ์เป็นอันมากจาก ระบบมหาวิทยาลัย เช่น นิสิตนักศึกษาที่เข้ามาจะต้องมีระเบียบวินัยตามข้อบังคับของสถาบัน การให้คะแนน การให้ปริญญา จึงเกิดวัฒนธรรมหลักขึ้นโดยเน้นที่ลักษณะการใช้ชีวิตภายใน มหาวิทยาลัยเป็นส่วนสำคัญ โดยนักศึกษาจะให้ความสนใจกับส่วนประกอบสำคัญที่ประกอบ ขึ้นมาเป็นวัฒนธรรมนิสิตนักศึกษา 3 ด้านได้แก่

1. งานด้านวิชาการ (Academic Work) จะเกี่ยวข้องกับเรื่องชั้นเรียน วิชาที่เรียน คะแนน การได้เกรด และการได้รับปริญญา
2. การคบเพื่อน (Making Friends) จะเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้เพื่อสร้างสัมพันธภาพกับเพื่อนทั้งเพศเดียวกันและเพื่อนต่างเพศ
3. ด้านกิจกรรม (Activities) คือสิ่งอื่นๆ ที่อยู่โดยรอบนิสิตนักศึกษาที่นิสิตนักศึกษา พยายามจะเรียนรู้ว่าปฏิบัติต่อบุคคลและองค์กรอย่างไร

ซึ่งมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่จะประกอบด้วย 3 แบบนี้เป็นหลักในการแบ่งความสนใจของ นิสิตนักศึกษาในสถาบัน ดังนั้น นักศึกษาไม่ว่าจะเก่าหรือไม่จะมีวัฒนธรรมที่เหมือนกัน มี พัฒนาการที่เป็นแบบอย่างเดียวกัน เนื่องจากนักศึกษาเหล่านี้อยู่ในสถาบันที่มีกฎเกณฑ์ข้อบังคับ

สิ่งจูงใจ เพื่อน วิชาการ และกิจกรรม ที่เป็นแบบอย่างเดียวกัน (Feldman and Newcomb. 1970 : 229 ; citing Becker. n.d.)

นอกจากนี้ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2530ก : 47-48) ได้ศึกษาและค้นคว้าเกี่ยวกับวัฒนธรรมย่อย โดยยึดหลักของคอฟแมน (Kauffman) อธิบายลักษณะนิสิตนักศึกษาทั้ง 4 ประเภท ดังนี้

1. กลุ่มชอบสมาคม (Collegiate) เป็นนิสิตนักศึกษาซึ่งส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มีเงินหรือชนชั้นกลาง ซึ่งสนใจชีวิตในสังคม การกีฬา บำเพ็ญประโยชน์ สำหรับนิสิตนักศึกษาในสหรัฐอเมริกา กลุ่มนิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่มักจะอยู่ตามบ้านของสังคมที่มีอักษรกรีกตัวย่อเป็นเครื่องหมาย เช่น กลุ่มซิริอูซัน (Sorority) และภราดรชน (Fraternity) พวกนี้บางครั้งอาจจะต่อต้านอาจารย์ เน้นความต้องการที่จะพัฒนาสติปัญญา ส่วนนิสิตนักศึกษาไทยจะพบว่าเป็นกลุ่มที่มาจากครอบครัวชนชั้นกลางหรือสูง เป็นครอบครัวที่มาจากสังคม เศรษฐกิจดี เป็นพวกที่เรียนทางรัฐศาสตร์ สังคมศาสตร์ ลักษณะทั่วไปจะเป็นคนที่มีน้ำใจช่วยเหลือสังคมได้ดี

2. กลุ่มชอบอาชีพ (Vocational) กลุ่มนี้มักสนใจการฝึกฝนอาชีพ โดยเฉพาะส่วนใหญ่จะมาจากพื้นฐานของชนชั้นกรรมมาชีพ (Working Class) นิสิตนักศึกษากลุ่มนี้จะมีทัศนคติว่าอุดมศึกษา คือ สถาบันที่ให้โอกาสแก่เขาในการสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ และยกฐานะทางสังคมให้ตน จึงมักจะเลือกสาขาวิชาทางวิศวกรรม ธุรกิจ บัญชี ครุศาสตร์ และเทคโนโลยีสำหรับนิสิตนักศึกษา โดยกลุ่มสนใจวิชาเรียนต่างๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการงานที่จะประกอบอาชีพต่อไปในอนาคต พวกนี้มักจะมาจากครอบครัวที่พ่อแม่มีอาชีพเกี่ยวกับธุรกิจ การค้าขาย ลูกจ้างบริษัท ซึ่งมีฐานครอบครัวปานกลาง

3. กลุ่มชอบวิชาการ (Academic) นิสิตนักศึกษากลุ่มนี้จะมุ่งด้านสัมฤทธิ์ผลทางวิชาการ ส่วนใหญ่มาจากครอบครัวชนชั้นกลาง และมีพ่อแม่ที่มีการศึกษาดี มักจะสนใจการศึกษา และการเลือกสถาบันดีๆ มีชื่อเสียง เข้าได้ยาก เพื่อจะแข่งขันทางประสิทธิภาพในการเรียน จะพยายามเรียนเพื่อให้ได้ปริญญาสูงๆ ในสาขาที่ตนสนใจ มักไม่ชอบยุ่งเกี่ยวกับคนในสังคม มีเพื่อนน้อย บางครั้งอาจจะมีลักษณะเห็นแก่ตัว มุ่งผลประโยชน์ส่วนตน มากกว่าที่จะช่วยเหลือสังคมหรือคนอื่นๆ ในสังคม

4. กลุ่มนอกกรอบแบบ (Non-Conformist) นิสิตนักศึกษากลุ่มนี้จะไม่ยอมรับค่านิยมใดๆ ของนักศึกษาทั้งสามกลุ่มดังกล่าวข้างต้น เพราะพวกนี้สนใจเรื่องความคิดและอุดมคติอย่างลึกซึ้ง และมักมีลักษณะที่เป็นปฏิปักษ์ต่อสถาบันและระบบต่างๆ กลุ่มนี้รวมทั้งกลุ่มที่เป็น กิจกรรมนิยม (Activist) บุปผาชน (Hippy) และพวกที่ชอบแตกแยก ซึ่งบางครั้งก็จะเป็นพวกที่อยู่เฉยๆ แต่

เมื่อไม่พอใจระเบียบต่างๆ ของมหาวิทยาลัยจะรวมตัวกันต่อต้านได้อย่างรวดเร็ว พวกนี้มักเป็นผู้นำของสังคมนิสิตนักศึกษา และมักจะมีวิธีการที่จะทำให้กลุ่มนิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ทำตามตนได้ เพราะมักจะคิดอะไรได้ฉับไว เชียบคม และมีทักษะในการใช้ภาษาดี

ในผลงานวิจัยของวัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2530ก : 54-55) ได้แบ่งประเภทของนิสิตนักศึกษาตามระดับสติปัญญา เป็น 4 ประเภทคือ

1. ประเภทเฉลียวฉลาดและไว นักศึกษาประเภทนี้มีความมั่นใจในตนเองสูงมีความขยันหมั่นเพียรในการเรียน ชอบศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ทั้งโดยการอ่าน และฟังการอภิปรายทางวิชาการ มีความสนใจทุกอย่าง เรียนรู้ได้เร็วในการเรียนการสอนเพียงแต่อาจารย์บอกถึงหัวข้อก็สามารถเข้าใจเนื้อหาวิชา และสามารถอธิบายเนื้อหาในหัวข้อต่างๆ นั้นได้เป็นอย่างดี นักศึกษาประเภทนี้มีเพียงร้อยละ 5 ของนักศึกษาทั้งหมด

2. ประเภทฉลาด นักศึกษาประเภทนี้ความพร้อมในการศึกษา มีความคิดเชิงเหตุผลดีสามารถเรียนได้ดีทุกวิชา เมื่ออาจารย์บอกถึงหัวข้อที่จะสอน และอธิบายเพิ่มเติมเพียงเล็กน้อยก็เข้าใจสาระที่สอนได้เป็นอย่างดี นักศึกษาประเภทนี้มีเพียงร้อยละ 15 ของนักศึกษาทั้งหมด

3. ประเภทปานกลาง นักศึกษาประเภทนี้มีความพร้อมบางประการ เช่น ความพร้อมด้านพื้นฐานความรู้ แต่ไม่พร้อมเรื่องการเงิน หรือมีความพร้อมเรื่องการเงิน แต่ไม่พร้อมเรื่องวิชาการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ไม่เข้าใจวิธีการจดคำบรรยาย โดยจับประเด็นไม่เป็น ขาดการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเอง หรือบางกรณีก็ขาดความพร้อมด้านพื้นฐานความรู้ตั้งแต่การเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษามาแล้ว นักศึกษาประเภทนี้ อาจารย์จำเป็นต้องบอกถึงหัวข้อที่จะสอน อธิบายสาระแต่ละหัวข้ออย่างชัดเจน พร้อมทั้งยกตัวอย่างประกอบ นักศึกษาประเภทนี้ประมาณร้อยละ 70 ของนักศึกษาทั้งหมด

4. ประเภทอ่อน นักศึกษาประเภทนี้เรียนรู้ค่อนข้างช้า อาจารย์จำเป็นต้องบอกถึงหัวข้อที่จะสอน และอธิบายเนื้อหาในแต่ละหัวข้ออย่างชัดเจน พร้อมทั้งยกตัวอย่างประกอบ และอธิบายซ้ำๆ หลายครั้ง บอกเหตุผลที่สอนและประโยชน์ที่ได้จากการเรียน รวมทั้งให้ทำแบบฝึกหัดประกอบ นักศึกษากลุ่มนี้ส่วนใหญ่มักจะเข้าเรียนสม่ำเสมอ แต่ไม่เคยสอบได้คะแนนดี นักศึกษาประเภทนี้มีประมาณร้อยละ 10 ของนักศึกษาทั้งหมด

ความหมายและความสำคัญของประสบการณ์ในมหาวิทยาลัย

สุรพงษ์ ชูเดช (2534 : 30) ให้ความหมายเกี่ยวกับประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยว่า หมายถึง การรับรู้เรื่องราวต่างๆ หรือการได้ร่วมกระทำ กิจกรรมต่างๆ ในขณะที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย การที่นิสิตได้เรียนรู้วิชาการต่างๆ ได้พบเพื่อนใหม่ ทั้งเพื่อนคณะเดียวกันและต่างคณะ การเข้าร่วมกิจกรรมของมหาวิทยาลัยหรือกิจกรรมที่นิสิตจัดทำขึ้นเอง ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมด้านกีฬา กิจกรรมด้านบันเทิง กิจกรรมด้านบำเพ็ญประโยชน์ และกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม ซึ่งกิจกรรมต่างๆ เหล่านี้ล้วนก่อให้เกิดประสบการณ์แก่นิสิตทั้งสิ้น

ในการสำรวจงานวิจัยในต่างประเทศหลายเรื่องได้พบการศึกษาเกี่ยวกับประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยจำนวนหนึ่ง เช่น การศึกษาของแอบบอท (กรกช อุตตวิริยะนุกาพ. 2540 : 42 ; อ้างอิงจาก Abbott. 1988) เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในมหาวิทยาลัยกับคุณภาพของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 เพื่อที่จะยืนยันและขยายความข้อค้นพบของแอสติน เกี่ยวกับบทบาทของการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการพัฒนาของนักศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งศึกษาขอบเขตของการพัฒนานักศึกษาในด้านคุณภาพที่เป็นผลมาจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่วิทยาลัยบอสตัน และศึกษาปัจจัยด้านภูมิหลัง ที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมและคุณภาพของนักศึกษา โดยใช้แบบวัดคุณภาพของ ฮีธ แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมซึ่งข้อคำถามรวบรวมมาจากการศึกษาของแอสติน

ข้อค้นพบที่สำคัญ มีดังนี้คือ

1. การมีส่วนร่วมกับอาจารย์มีความสัมพันธ์กับการพัฒนานักศึกษาใน 2 ด้าน
2. การมีส่วนร่วมกับอาจารย์มีความสัมพันธ์ต่อคะแนนคุณภาพทั้งหมดของนักศึกษา
3. เพศหญิงมีผลต่อระดับคุณภาพในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
4. การเตรียมตัวทางวิชาการ โดยทั่วไปมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วม
5. ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างคะแนนเฉลี่ยของนักศึกษา กับ

คะแนนคุณภาพโดยรวมทั้งหมด

6. คะแนนการพัฒนาของนักศึกษาสัมพันธ์กับความพอใจในประสบการณ์มหาวิทยาลัย
7. คะแนนการมีส่วนร่วมทั้งหมดสัมพันธ์กับคะแนนคุณภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากการวิจัยนี้ ผลปรากฏว่า มีตัวบ่งชี้ที่แน่ชัดว่าการมีส่วนร่วมในมหาวิทยาลัยมากขึ้น โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมระหว่างอาจารย์กับนิสิตนักศึกษาน่าจะส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษา มีการพัฒนามากขึ้น หรือเพิ่มคุณภาพให้แก่นิสิตนักศึกษาในระหว่างที่เรียนในมหาวิทยาลัยได้ เมื่อนำ

รวมกับข้อค้นพบของแอสตินและแบบวัดวุฒิภาวะของฮิธจะพบว่า ผลที่ได้จากการศึกษานั้นสามารถใช้เป็นพื้นฐานในการปรับบทบาทอุดมศึกษาในการส่งเสริมการพัฒนานิสิตนักศึกษาได้

เฮอเบิร์ต (Herbert . 1990) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในประสบการณ์มหาวิทยาลัยในฐานะเป็นตัวทำนายการพัฒนาด้านจิตสังคมของนิสิตนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการมีส่วนร่วมและตัวแปรอื่นๆ ที่มีผลต่อการพัฒนาในด้านจิตสังคมของนิสิตนักศึกษา การเก็บข้อมูลทำโดยใช้แบบสำรวจที่นำข้อคำถามมาจากแบบสำรวจงานพัฒนาการและวิถีชีวิตของนิสิตนักศึกษา (Student Development Task and Lifestyle Inventory) ของวินสตัน มิลเลอร์ และพรินซ์ และบางข้อจากแบบสอบถามประสบการณ์นิสิตนักศึกษา ของ เพช เก็บข้อมูลจากนักศึกษาในวิทยาลัยเล็กๆ 2 แห่ง ในเขตตะวันตกเฉียงใต้ของรัฐเท็กซัส

ผลจากการศึกษาปรากฏว่า ความสำเร็จหรือผลสัมฤทธิ์ในงานพัฒนาการด้านการสร้างเป้าหมายที่ชัดเจนและการพัฒนาสัมพันธภาพอย่างมีวุฒิภาวะของกลุ่มนักศึกษาทุกคนนั้น ทำนายได้โดยการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนตามหลักสูตร ชมรมและองค์กรนักศึกษา ความคุ้นเคยกับเพื่อนนักศึกษา ประสบการณ์จากอาจารย์ และการรับรู้ทางสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการเน้นด้านอาชีพ สำหรับกลุ่มนักศึกษาหญิง การพัฒนาการสร้างเป้าหมายที่ชัดเจน ทำนายได้โดยการเรียนตามหลักสูตร ความคุ้นเคยกับเพื่อนนักศึกษา และสิ่งอำนวยความสะดวกด้านกีฬาและนันทนาการ และสำหรับกลุ่มนักศึกษาชาย ทำนายได้โดยชมรมและองค์กรนักศึกษา และการรับรู้ด้านสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการเน้นด้านอาชีพ สำหรับผลสัมฤทธิ์ในงานพัฒนาการด้านการพัฒนาสัมพันธภาพกับผู้อื่นอย่างมีวุฒิภาวะนั้น ในกลุ่มนักศึกษาทั้งหมด ทำนายได้โดย การเรียนตามหลักสูตร ความสัมพันธ์กับอาจารย์ การรับรู้สิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการเน้นด้านอาชีพ และคุณภาพในด้านวิชาการและสติปัญญา

ประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยด้านส่วนตัว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยของนิสิตนักศึกษาโดยตรงนั้น มีการศึกษาไว้น้อยมาก แต่ก็มีการศึกษาที่มีบางส่วนเกี่ยวข้องกับประสบการณ์กับในมหาวิทยาลัย เช่น จากการศึกษาของไพฑูรย์ สีนลาร์ตน์ (2526ข : 1-13) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการใช้ชีวิตนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นการศึกษาในรูปแบบการใช้ชีวิตของนิสิตปริญญาตรี จุดมุ่งหมายของการวิจัยเพื่อศึกษาลักษณะการใช้ชีวิตของนิสิต ตามลักษณะกลุ่มต่างๆ 7 กลุ่ม คือ กลุ่มกิจกรรม กลุ่มก้าวหน้า กลุ่มเก็บตัว กลุ่มสมาคม กลุ่มบำเพ็ญประโยชน์ กลุ่มวิชาการ และกลุ่มอาชีพ โดย

ศึกษาเปรียบเทียบจำแนกตามเพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชั้นปี หลักสูตร สาขาวิชา อาชีพบิดา และคณะที่ศึกษา ผลการวิจัยโดยสรุปพบว่า

1. นิสิตมีแนวโน้มในลักษณะการใช้ชีวิตในกลุ่มก้าวหน้าสูงที่สุด รองลงมาคือกลุ่มวิชาชีพและกลุ่มบำเพ็ญประโยชน์ ส่วนกลุ่มที่นิสิตมีลักษณะแนวโน้มไปน้อย คือ กลุ่มเก็บตัว
2. จากการหาความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม พบว่า กลุ่มที่มีความสัมพันธ์กันค่อนข้างสูง คือ กลุ่มก้าวหน้ากับกลุ่มบำเพ็ญประโยชน์ กลุ่มวิชาการกับกลุ่มวิชาชีพ กลุ่มก้าวหน้ากับกลุ่มวิชาชีพ และกลุ่มกิจกรรมกับกลุ่มสมาคม กลุ่มที่มีความสัมพันธ์กันค่อนข้างต่ำ คือ กลุ่มเก็บตัวกับกลุ่มสมาคม กลุ่มเก็บตัวกับกลุ่มกิจกรรม กลุ่มสมาคมกับกลุ่มวิชาการ
3. นิสิตหญิงมีลักษณะการใช้ชีวิตในกลุ่มวิชาการและกลุ่มบำเพ็ญประโยชน์สูงกว่า นิสิตชาย
4. นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีลักษณะการใช้ชีวิตกลุ่มเก็บตัว กลุ่มวิชาชีพ กลุ่มบำเพ็ญประโยชน์ และกลุ่มวิชาการ แตกต่างกัน
5. นิสิตต่างระดับชั้นปี มีลักษณะการใช้ชีวิตกลุ่มกิจกรรม กลุ่มสมาคม กลุ่มบำเพ็ญประโยชน์ กลุ่มวิชาการ และกลุ่มวิชาชีพ ต่างกัน
6. นิสิตในต่างหลักสูตร มีลักษณะการใช้ชีวิตกลุ่มกิจกรรม กลุ่มก้าวหน้า กลุ่มสมาคม กลุ่มบำเพ็ญประโยชน์ กลุ่มวิชาการ และกลุ่มวิชาชีพ ต่างกัน
7. นิสิตในต่างสาขาวิชา มีลักษณะการใช้ชีวิตกลุ่มก้าวหน้า กลุ่มเก็บตัว กลุ่มสมาคม กลุ่มวิชาการ และกลุ่มวิชาชีพ ต่างกัน
8. นิสิตที่บิดามีอาชีพแตกต่างกัน มีลักษณะการใช้ชีวิตกลุ่มสมาคมต่างกัน
9. นิสิตในต่างคณะวิชา มีลักษณะการใช้ชีวิตกลุ่มก้าวหน้า กลุ่มเก็บตัว กลุ่มสมาคม กลุ่มบำเพ็ญประโยชน์ กลุ่มวิชาการ กลุ่มวิชาชีพ และกลุ่มกิจกรรม แตกต่างกัน

ผลงานวิจัยที่มีเนื้อหาใกล้เคียงกับประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยได้แก่ ผลงานวิจัยของ จิตต์นิภา ศรีไสย (2524) วิจัยเรื่อง ทักษะชีวิตของนิสิตปีที่ 1 ที่มีต่อชีวิตและการเรียนในมหาวิทยาลัย โดยตัวอย่าง ประชากรเป็นนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่กำลังศึกษาในปี การศึกษา 2523 ผลการวิจัยพบว่า

ทักษะชีวิตของนิสิตปีที่ 1 ที่มีต่อชีวิตในมหาวิทยาลัย คือ การมีเสรีภาพทางความคิดเห็น และทางการเรียนมากที่สุด ส่วนเสรีภาพทางการจัดตั้งชุมนุมต่างๆ มีน้อยที่สุด ชีวิตในมหาวิทยาลัย มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมอย่างเสรี มีเวลาว่างมาก และเรียนหนักกว่ามัธยม ได้พบกับคนทุกระดับ และยากแก่การบังคับตนเอง ต้องรับผิดชอบตนเองมากขึ้น สำหรับอาจารย์ที่ปรึกษา นิสิตเลือก

ปรึกษาในระดับปานกลาง ผู้ปกครองและเพื่อน นิสิตเลือกปรึกษามากที่สุด ลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษาที่นิสิตต้องการคือ ให้ความอบอุ่นเป็นกันเอง อ่อนโยน และจริงจังต่อนิสิต ปัญหาของอาจารย์ที่ปรึกษาคือ มีเวลาให้ปรึกษาน้อยและไม่รู้จักนิสิตเป็นรายบุคคล ส่วนลักษณะอาจารย์มหาวิทยาลัยที่นิสิตคาดหวัง คือ มีความสามารถ มีความรู้ มีคุณธรรม และบริการสังคม ในด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร ควรเน้นด้านรับผิดชอบต่อสังคมและการบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม ปัญหาที่นิสิตสนใจเมื่อเข้ามหาวิทยาลัย คือ การลงทะเบียนเรียน การปรับตัวในการเรียน ความมุ่งหวังของนิสิตเมื่อสำเร็จการศึกษา คือทำงานในกรุงเทพฯ และเรียนต่อให้สูงที่สุดเท่าที่จะทำได้

งานวิจัยที่ศึกษาวัฒนธรรมนิสิตนักศึกษา นั้น เป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นถึงการใช้ชีวิตของนิสิตนักศึกษา เป็นความซับซ้อนของ ความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณีและทัศนคติเกี่ยวกับเป้าหมายของสถาบันอุดมศึกษา โดยได้มีการทำวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์วัฒนธรรมนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาไทย ของนภาพร แก้วนิมิตชัย (2539 : บทคัดย่อ) ผลการวิจัยพบว่า วัฒนธรรมนิสิต นักศึกษามี 14 แบบ คือ 1) มุ่งเรียน 2) กิจกรรมนิยม 3) สนใจสังคม 4) ศาสนานิยม 5) ศิษย์กับอาจารย์ 6) ศิลปนิยม 7) มุ่งอาชีพ 8) สนใจการเมือง 9) สนใจงานพิเศษ 10) อารมณ์ไทย 11) ใฝ่รู้ 12) สนใจอยู่หอพัก 13) กลุ่มเพื่อน และ 14) ชาตินิยม ส่วนการศึกษาเชิงคุณภาพ พบว่า นิสิตส่วนใหญ่แต่งกายเรียบร้อย อยู่ในกลุ่มเพื่อน ชอบอยู่หอพัก ไม่ค่อยเข้าร่วมกิจกรรม สนใจปัญหาสังคมน้อย เห็นความสำคัญของศาสนาแต่ไม่ได้ปฏิบัติ ไม่ค่อยมีความสัมพันธ์กับอาจารย์ สนใจศิลปะ การเมืองน้อย ไม่ได้ทำงานพิเศษ มีทัศนคติที่ดีต่อวัฒนธรรมประเพณีไทย ด้านการเรียนนิสิตสาขาวิชาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์และสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ ให้ความสนใจเรียนอย่างสม่ำเสมอ มากกว่าสาขาวิชาสังคมศาสตร์และสาขาวิชามนุษยศาสตร์

งานวิจัยในต่างประเทศที่ศึกษาวัฒนธรรมโดยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพของ มอฟแฟต (Moffatt. 1991) เรื่อง วัฒนธรรมในระดับปริญญาตรีของนิสิตในมหาวิทยาลัย โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยคือต้องการทราบวัฒนธรรมของนิสิตนักศึกษาในระดับปริญญาตรี ใช้วิธีการศึกษาภาคสนาม โดยการสัมภาษณ์และการสังเกตพฤติกรรมแบบมีส่วนร่วม กลุ่มตัวอย่างคือ นิสิตนักศึกษาของมหาวิทยาลัยรูทเจอร์ (Rutgers College) ในนิวเจอร์ซีย์ (New Jersey) ผลการวิจัยแบ่งชีวิตในมหาวิทยาลัยของนักศึกษาตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. การทำงานและการเล่น นักศึกษาปีที่ 1 มีความเห็นว่างานด้านวิชาการและการคบเพื่อนมีความสำคัญเท่าๆ กัน ในระหว่างเรียน และมีเป้าหมายในการอยู่มหาวิทยาลัย 2 ประการ คือ การตั้งใจเรียนให้มากที่สุดเมื่ออยู่ในชั้นเรียน และสร้างความสนุกสนานให้กับตนเอง โดยการคบเพื่อนและการมีชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ส่วนนักศึกษาปีอื่นๆ มีความเห็นว่าการอยู่

มหาวิทยาลัยเป็นการผสมผสานระหว่างการเรียนกับการเล่น ความคิดเห็นเริ่มแตกแยกเป็นกลุ่ม จะมีกลุ่มที่มีความเห็นที่ต้องเน้นหนักทางวิชาการ บางกลุ่มจะชอบคบเพื่อนมากๆ บางกลุ่มไปงานสังสรรค์ บางกลุ่มสามารถสร้างความสมดุลได้ระหว่างงานวิชาการและการใช้ชีวิตด้านอื่นในมหาวิทยาลัย จึงเป็นนักศึกษาที่มีความทันสมัย

จากการสัมภาษณ์และการสังเกตพฤติกรรมอย่างไม่เป็นทางการ พบว่า นักศึกษาใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่ในมหาวิทยาลัย นักศึกษาเรียนวันละ 4 ชั่วโมง ว่าง 10-15 เรียนหนักมากคือมากกว่า 6-7 ชั่วโมงใน 1 วัน และมีการทบทวนก่อนสอบ นอนวันละ 8 ชั่วโมง และใช้เวลากับกิจกรรมนอกหลักสูตรวันละ 1-2 ชั่วโมง ส่วนกลุ่มภราดรชนและกนิษฐชนจะใช้เวลาไปกับกิจกรรมนอก หลักสูตรน้อยกว่ากลุ่มอื่นๆ นักศึกษาจะใช้เวลาว่างโดยการสนุกรสนานกับเพื่อนวันละ 4 ชั่วโมง

2. ความเป็นอิสระ ชีวิตนักศึกษาจะมีความเป็นอิสระมาก ในขณะที่เล่นเท่านั้น แต่เมื่ออยู่ในระบบของมหาวิทยาลัยจะมีอิสระภายใต้การควบคุมของมหาวิทยาลัยใน 3 เขตคือ เขตการศึกษาที่เป็นทางการ การเรียนในชั้นเรียนและชีวิตในหอพัก

3. ความสนุกสนานส่วนตัวและกิจกรรมนอกหลักสูตร นักศึกษามีการจัดตั้งองค์กรต่างๆ เช่น ภราดรชน สโมสร และหนังสือพิมพ์ของมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยยึดมั่นในทัศนคติที่ว่า มหาวิทยาลัยเป็นสถานที่พัฒนาวัยรุ่นตอนปลาย ดังนั้นการอุดมศึกษาจึงเป็นการพัฒนานิสิตนักศึกษา ประสานงานกับกิจกรรมนอกหลักสูตร

4. เพื่อนและคนรัก นักศึกษาจะมีเกณฑ์ในการเลือกคบทั้งเพื่อนเพศเดียวกัน และเพื่อนต่างเพศ นักศึกษาถือว่าชีวิตส่วนตัวที่สำคัญคือการคบเพื่อน นักศึกษาปี 1 และ ปี 2 จะมีเพื่อนสนิทน้อยกว่า 5 คน เมื่ออยู่ปี 3 และปี 4 จะมีมากขึ้น นักศึกษาโดยส่วนใหญ่จะคบเพื่อนต่างเพศ ฉันทันมากกว่าเพื่อน มีความเป็นอิสระในเรื่องการมีความสัมพันธ์ทางเพศมาก

นอกจากนี้ นักวิจัยสนใจศึกษากลุ่มวัฒนธรรมย่อย ได้แก่ งานวิจัยของ เพอร์สัน (Person. 1991) เรื่องวัฒนธรรมนักศึกษาผิวดำในมหาวิทยาลัยลาฟาเยต (เพนซิลวาเนีย) โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ ต้องการศึกษาวรรณกรรมนักศึกษาผิวดำในเรื่องพฤติกรรมทางสังคม การรับรู้ต่อประสบการณ์ที่ได้รับและความคาดหวังที่มีต่อมหาวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษา คณะศิลปศาสตร์ และคณะวิศวกรรมศาสตร์ของมหาวิทยาลัยเอกชนในเพนซิลวาเนีย เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามภูมิหลังของนักศึกษาในเรื่องเชื้อชาติ การศึกษา สถานะทางเศรษฐกิจและสังคม ความคาดหวังเมื่อสำเร็จการศึกษา ค่านิยมต่างๆ และความช่วยเหลือของสถาบันที่มีต่อ นักศึกษา ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาผิวดำมีวัฒนธรรมย่อย 6 กลุ่ม ซึ่งในแต่ละกลุ่มมีความ

ซับซ้อนทั้งในเรื่องลักษณะพฤติกรรมและวิธีการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น และยังพบว่าวัฒนธรรมย่อยของนักศึกษาผิวดำมีอิทธิพลต่อพฤติกรรม ค่านิยมและทัศนคติของนักศึกษา ซึ่งมีผลต่อไปยังการเรียนและการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นอีกด้วย นอกจากนี้นักศึกษายังได้เสนอแนะให้มหาวิทยาลัยปรับปรุงพัฒนาประสบการณ์ทางการศึกษา

ต่อมาได้มีการทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาดัชนีรวมที่คุณลักษณะของนิสิตใหม่ระดับปริญญาตรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (กฤตวรรณ โอบนพันธุ์, 2537 : บทคัดย่อ) ซึ่งผลการวิจัยมีความใกล้เคียงกับวัฒนธรรมนิสิตนักศึกษามาก กลุ่มตัวอย่างคือ นิสิตชั้นปีที่ 1 ระดับปริญญาตรีทุกคณะที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคต้น ปีการศึกษา 2536 จำนวน 1,700 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบวัดคุณลักษณะใหม่ ซึ่งมีความตรงเชิงเนื้อหา มีค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.8448 สร้างดัชนีรวมโดยการวิเคราะห์ตัวประกอบ สกัดตัวประกอบแบบวิธีภาพพจน์ และหมุนแกนตัวประกอบแบบอโรทอนอนด้วยวิธีแวนแมกซ์ และทำการเปรียบเทียบแต่ละดัชนีรวมของแต่ละคณะ และประเภทของการสอบคัดเลือกเข้าเรียนด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนจำแนกแบบสองทาง และทดสอบรายคู่ด้วยวิธีของทูเก้ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ดัชนีรวมลักษณะของนิสิตมี 6 ตัวดังนี้ ลักษณะของนิสิตเน้นกิจกรรม เน้นกีฬา เน้นศิลปะ เน้นวิชาการ เน้นสังคม และลักษณะของนิสิตที่ไม่ผูกพันกับสาขาอาชีพที่เรียน
2. เมื่อเปรียบเทียบดัชนีรวมแต่ละตัวของแต่ละคณะ พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. นิสิตชั้นปีที่ 1 ที่ผ่านระบบการสอบคัดเลือกรวมเพื่อเข้าศึกษาต่อในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีดัชนีรวมที่เน้นสังคมมากกว่านิสิตโครงการพิเศษ แต่นิสิตโครงการพิเศษมีดัชนีรวมเน้นกิจกรรมและไม่ผูกพันกับสาขาวิชาอาชีพที่เรียนมากกว่านิสิตปี 1 ที่ผ่านระบบการสอบคัดเลือกรวม

งานวิจัยที่ศึกษาวิถีชีวิต ได้แก่ งานวิจัยของ พรพรรณวิภา ธัญญะคุปต์ (2529) เรื่อง วิถีชีวิตนักศึกษาแพทย์: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาวิถีชีวิตนักศึกษาแพทย์ เกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัว การใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย และความคาดหวังในชีวิตการทำงานอนาคต กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1-6 ที่กำลังศึกษาในภาคการศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2529 ผลการวิจัยพบว่า การใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย เป็นช่วงระยะเวลาที่นักศึกษาเข้ามาศึกษาและพักอยู่ในหอพักมหาวิทยาลัย เป็นระยะเวลา 6 ปี ลักษณะกลุ่มเพื่อนมีลักษณะเป็นมิตรและช่วยเหลือกันเป็นอย่างดี (ร้อยละ 55.7) วิธีการเรียนมีความเห็นว่าสิ่งสำคัญสิ่งหนึ่งของการเรียนคือการเรียนรู้ที่จะเข้ากับเพื่อนคนอื่น ๆ การใช้เวลาในกิจกรรมประจำวันพบว่า นักศึกษาแพทย์ใช้เวลา

เข้าชั้นเรียนในวันปกติ 7 ชั่วโมง 17 นาที และวันหยุด 4 ชั่วโมง 17 นาที เวลานอน 6 ชั่วโมง 31 นาที พฤติกรรมที่ปฏิบัติมากที่สุดคือการอ่านตำรามากที่สุด รองลงมาคือ ฟังวิทยุ อ่านหนังสือพิมพ์ และเข้าห้องสมุด พฤติกรรมที่ปฏิบัติปานกลางคือการออกกำลังกาย เล่นกีฬา อ่านหนังสือพิมพ์และเข้าห้องสมุด พฤติกรรมที่ปฏิบัติปานกลางคือการออกกำลังกาย เล่นกีฬา กิจกรรมที่นักศึกษาสนใจเข้าฟังมากที่สุดคือ การฟังปาฐกถาทางวิชาการ ส่วนการอภิปรายทางการเมืองน้อยที่สุด

ต่อมาทีมงานวิจัยที่ศึกษาทำนองเดียวกันนี้ และสถาบันเดียวกัน แต่ใช้กลุ่มตัวอย่างกว้างกว่าคือ นิสิตทั้งหมดมหาวิทยาลัย คือ ผลงานวิจัยของ สว่างจิต ศรีระชา (2531) เรื่อง ชีวิตนักศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาชีวิตนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นครอบคลุม 6 ด้าน คือ ด้านการดำเนินชีวิตประจำวัน ด้านวัฒนธรรมและประเพณี ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านการศึกษา และด้านการเมืองการปกครอง และศึกษาองค์ประกอบที่มีผลต่อชีวิตนักศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินชีวิตประจำวันของนักศึกษาส่วนใหญ่ใช้ชีวิตอยู่ในมหาวิทยาลัย เที่ยวเตร่ในเมืองขอนแก่น และท่องเที่ยวตามสถานที่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ชีวิตนักศึกษาด้านวัฒนธรรมประเพณี ส่วนใหญ่วัฒนธรรมและประเพณีที่จัดขึ้นมีความสัมพันธ์กับนักศึกษาใหม่ ชีวิตนักศึกษาด้านสังคม นักศึกษาส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์สนิทสนมในกลุ่มเพื่อนที่เป็นนักศึกษาด้วยกันมากกว่าบุคคลอื่น ชีวิตนักศึกษาด้านเศรษฐกิจ นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้จ่ายเงินเป็นค่าอาหารและสิ่งของเครื่องใช้ที่จำเป็นในการดำรงชีวิต ชีวิตนักศึกษาด้านการศึกษา นักศึกษารุ่นพี่มีบทบาทสำคัญในการให้คำปรึกษาด้านการเรียนแก่นักศึกษารุ่นน้อง นักศึกษาส่วนใหญ่จะอ่านหนังสือในช่วงสอบ และใช้ห้องสมุดกันเป็นจำนวนมากในช่วงที่ต้องการศึกษาค้นคว้า ทำรายงานและอ่านหนังสือสอบ ชีวิตนักศึกษาด้านการเมืองการปกครอง การจัดกิจกรรมทางการเมืองของนักศึกษาส่วนใหญ่จะเกิดจากการเรียกร้องสิทธิและผลประโยชน์ และเนื่องมาจากความบกพร่องในการบริหารงานของมหาวิทยาลัย

องค์ประกอบที่มีผลต่อชีวิตนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่า มีปัจจัยหลายประการที่ทำให้นักศึกษาประพฤติปฏิบัติดังปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งประกอบด้วย สภาพมหาวิทยาลัย สภาพหอพักนักศึกษา วัฒนธรรมและประเพณีนักศึกษา ลักษณะการเรียนการสอน กลุ่มเพื่อน การบริหารงานของมหาวิทยาลัย ลักษณะนักศึกษา ครอบครัวและกลุ่มสังคมก่อนเข้ามหาวิทยาลัย สภาพสังคม สภาพการเมืองการปกครองของประเทศและสื่อสารมวลชน ปัจจัยดังกล่าวนี้มีผลต่อชีวิตนักศึกษาหลากหลายแตกต่างกันไป ปัจจัยบางอย่างมีผลต่อชีวิตนักศึกษาเฉพาะบางมิติเท่านั้น และปัจจัยบางอย่างมีผลต่อชีวิตนักศึกษาในหลายมิติ

วีระ สมบูรณ์ (2531 : 16-38) กล่าวถึงประสบการณ์และชีวิตการเป็นนักศึกษา

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ของตนเองว่า ในช่วงแรกของการเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยได้พยายามเข้าชั้นเรียนทุกชั่วโมง ทุกวิชา ต่อมาก็จะเข้าห้องเรียนเป็นครั้งคราว ทั้งนี้เพราะอาจารย์พูดจบบประเด็นไม่ได้ ในที่สุดจึงเลิกเข้าชั้นเรียนไป นอกจากการเข้าเรียนก็อยู่ในห้องสมุดและเข้าร่วมกิจกรรม โดยใช้เวลาส่วนมาอยู่ที่ชุมนุมพุทธศาสตร์ ภายหลัง 6 ตุลาคม กิจกรรมนักศึกษาซบเซาลง แต่ความคิดหลักๆ ยังถูกส่งต่อๆ มาก และได้พยายามรื้อฟื้นในรูปกลุ่มกิจกรรมองค์การนักศึกษา โดยตนเองทำหน้าที่สารณียากรของวารสารปาจารย์สาร จนกระทั่งปีที่ 3 ได้ลาออกจากหน้าที่สารณียากร และใช้ชีวิตในการอ่านหนังสือ พบปะผู้อื่นโดยการนั่งเล่นหมากรุก เล่นไพ่กับเพื่อนๆ ที่ริมน้ำ หรือไปสนทนากับกลุ่มเพื่อนต่างๆ นอกจากนั้นก็ช่วยทำงานชุมนุมอื่นๆ ซึ่งจะมีเพื่อนเป็นผู้ชักชวนเข้าร่วมกิจกรรมนั้นๆ

นอกจากการศึกษาวิจัยรูปแบบข้างต้นแล้ว มีงานวิจัยที่มีความสัมพันธ์กับการศึกษาชีวิตนิสิตนักศึกษา คือ การศึกษาของถนอมวงศ์ ทวีบุรณ และคณะ (2524 : 67-78) เรื่อง การใช้เวลานอกเวลาเรียนของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เฉพาะภาคปลาย ปีการศึกษา 2521 ผลการวิจัยพอสรุปได้ดังนี้

นิสิตใช้เวลานอกเวลาเรียนส่วนมากเพื่อพบปะพูดคุยกับเพื่อนฝูง พักผ่อน และเล่นกีฬา ส่วนการเข้าร่วมทำกิจกรรมกับชุมนุม/ชมรมต่างๆ ของมหาวิทยาลัย นิสิตใช้เวลาส่วนน้อยเท่านั้น นิสิตส่วนใหญ่มีช่วงเวลานอกเวลาเรียนคือ 7.00-8.00 น. , 12.00-13.00 น. และ 18.00 น. เป็นต้นไป

นิสิตส่วนมากมามหาวิทยาลัยเป็นครั้งคราว และเหตุผลการมามหาวิทยาลัยเพื่อเรียน ทบทวนวิชา ทำรายงาน พบปะเพื่อนฝูงเพื่อความสนุกสนาน และค้นคว้าหนังสือในห้องสมุด และเหตุผลที่ไม่มามหาวิทยาลัยเพราะ อยู่บ้านหรือหอพัก ไปตามศูนย์การค้าและกลับบ้านต่างจังหวัด

นิสิตชอบใช้สถานที่ในมหาวิทยาลัยเพราะมีเพื่อนมาก บรรยากาศดี รวมทั้งเงียบสงบและประหยัดด้วย ส่วนนิสิตที่ชอบใช้เวลานอกเวลาเรียนนอกมหาวิทยาลัยเพราะ ต้องการเปลี่ยนบรรยากาศ และทำให้มีประสบการณ์มากขึ้น สถานที่ที่นิสิตชอบไปใช้นอกมหาวิทยาลัยเมื่อมีเวลานอกเวลาเรียน ได้แก่ บ้านหรือหอพัก โรงภาพยนตร์หรือศูนย์การค้า

นิสิตมีส่วนร่วมในโครงการต่างๆ ของมหาวิทยาลัยค่อนข้างน้อย มีส่วนร่วมในกิจกรรมของสโมสรนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ส.จ.ม.) ค่อนข้างมากแต่เป็นนิสิตเพียงกลุ่มหนึ่งหรือส่วนน้อยเท่านั้น ซึ่งชมรมของทางคณะมีนิสิตจำนวนมากมีส่วนร่วมในกิจกรรม แต่ใช้เวลาเข้าร่วมในกิจกรรมนั้นๆ ค่อนข้างน้อย สำหรับเหตุผลที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมของ ส.จ.ม. และของคณะ เพราะมีเวลานอก

เวลาเรียนไม่อำนวยที่จะเข้าร่วมกิจกรรม ไม่ทราบข่าวสารรายละเอียดของโครงการ และไม่ได้รับความสะดวกจากการบริการโครงการ

ทัศนีย์ ศิริวัฒน์ (2533 : ก-ข) ได้ศึกษาเปรียบเทียบปัญหาของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงระดับปริญญาตรี ในปีการศึกษา 2532 ทั้ง 7 คณะ 5 ด้าน คือ ด้านการเรียน ด้านสังคม ด้านส่วนตัว ด้านที่อยู่อาศัยและด้านใช้เวลาว่าง ผลการวิจัยพบว่า

1. นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงมีปัญหาการเรียน และปัญหาการใช้เวลาว่างในระดับปานกลาง มีปัญหาด้านสังคม ด้านส่วนตัว และด้านที่อยู่อาศัย ในระดับน้อย
2. นักศึกษาชาย กับนักศึกษาหญิงมีปัญหาทั้ง 5 ด้านไม่แตกต่างกัน
3. นักศึกษาที่เรียนต่างคณะกันมีปัญหาการเรียน ปัญหาด้านส่วนตัว และปัญหาด้านการใช้เวลาว่าง แตกต่างกัน ส่วนปัญหาด้านอื่นๆ พบว่า ไม่แตกต่างกัน
4. นักศึกษาที่เรียนต่างชั้นปีกัน มีปัญหาด้านการเรียน ปัญหาด้านสังคม และปัญหาด้านส่วนตัวแตกต่างกัน ส่วนปัญหาด้านอื่นๆ พบว่าไม่แตกต่างกัน
5. นักศึกษาที่มีพฤติกรรมการเรียนแตกต่างกันมีปัญหาทั้ง 5 ด้าน แตกต่างกัน
6. นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง กับนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ปัญหาทั้ง 5 ด้านไม่แตกต่างกัน

นิสิตจะใช้เวลาว่างในการทำกิจกรรมใดอาจพิจารณาได้จากลักษณะของนิสิตซึ่งมีการจัดแบ่งไว้เป็น 5 กลุ่ม ได้แก่

1. กลุ่มสนใจวิชาการ นิสิตกลุ่มนี้มุ่งสนใจใฝ่ศึกษาวิชาการมากกว่าการทำกิจกรรมนิสิตหรือเที่ยวกับเพื่อน
2. กลุ่มที่ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของมหาวิทยาลัย นิสิตกลุ่มนี้จะมีความจงรักภักดีต่อมหาวิทยาลัย แต่จะไม่ค่อยสนใจใฝ่เรียน ชอบเข้าร่วมกิจกรรมนิสิตประเภทต่างๆ ไม่สนใจปัญหาด้านสังคมและการเมือง
3. กลุ่มนอกกรอบ นิสิตกลุ่มนี้มีความเป็นตัวของตัวเองสูง สติปัญญาดี สนใจใฝ่รู้เพื่อภูมิปัญญาและเพื่อตอบสนองความสนใจของตนเอง มักไม่ยุ่งเกี่ยวกับมหาวิทยาลัย ไม่ชอบเข้าร่วมกิจกรรมนิสิต แต่บางครั้งอาจร่วมมือกับกลุ่มนิสิต แสดงออกในการไม่เห็นด้วยกับผู้บริหารมหาวิทยาลัย หรือต่อต้านนักการเมือง
4. กลุ่มสนใจอาชีพ นิสิตกลุ่มนี้มักไม่สนใจศึกษาวิชาการ ไม่สนใจเข้าร่วมกิจกรรมนิสิต แต่มุ่งเพื่อการประกอบอาชีพ เพื่อปริญญาบัตรสำหรับใช้เป็นใบเบิกทางในการทำงาน บางคนอาจทำงานพิเศษเพื่อประสบการณ์การทำงาน และหารายได้เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการเรียน

5. กลุ่มเฉื่อยชา กลุ่มนี้เป็นกลุ่มใหญ่ที่สุดในสถาบันอุดมศึกษาทุกแห่ง มักเป็นกลุ่มที่เฉื่อยชาต่อการเรียน ไม่ค่อยสนใจเข้าห้องเรียน ไม่สนใจค้นคว้าเพิ่มเติม เรียนเพื่อให้ได้ปริญญาบัตร บางครั้งเข้าร่วมกิจกรรมนิสิต หรือใช้เวลาเที่ยวเตร่กับเพื่อนบ้าง (ลำนาวี ขจรศิลป์. 2537 : 79-81)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเกี่ยวกับการใช้จ่ายของนักศึกษา นั้น เพอร์ลแมน (Perlman. 1973 : 13-15) ได้อธิบายว่า ค่าใช้จ่ายทางการศึกษา ประกอบด้วยค่าใช้จ่าย 2 อย่าง คือ

1. ค่าใช้จ่ายทางตรง เป็นค่าใช้จ่ายหรือลงทุนไปจริง เพื่อการศึกษาประกอบด้วย ค่าใช้จ่าย 2 อย่าง คือ

1.1 ค่าใช้จ่ายทางตรงของสังคม เป็นค่าใช้จ่ายที่สังคมลงทุนให้กับการศึกษา ได้แก่ ค่าจ้างครู ค่าอุปกรณ์ ค่าที่ดิน ค่าอาหาร ซึ่งทางสถาบันการศึกษา อาจได้รับจัดสรรจากเงินงบประมาณ เงินภาษี หรือเงินบริจาคอื่นๆ

1.2 ค่าใช้จ่ายทางตรงส่วนตัว เป็นค่าใช้จ่ายที่แต่ละคนลงทุน เพื่อที่จะได้รับการศึกษา ได้แก่ ค่าเล่าเรียน ค่าอุปกรณ์การเรียนและอื่นๆ

2. ค่าใช้จ่ายทางอ้อม เป็นรายได้ที่เสียไป เนื่องจากการที่บุคคลใช้เวลามาเรียนหนังสือ แทนที่จะไปทำงาน ยังทำให้เสียโอกาสที่จะได้รับรายได้ เรียกว่า ค่าเสียโอกาส

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักศึกษา ที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักศึกษาในระดับปริญญาตรี ดังเช่น ในปี พ.ศ. 2525 อำไพ โกมลนิศร์ ได้วิเคราะห์ค่าใช้จ่ายของนักศึกษาวิทยาลัยครูทั่วประเทศพบว่า โดยรวมแล้ว นักศึกษาจะใช้จ่ายเฉลี่ยประมาณ ปีละ 15,000 บาท ซึ่งนักศึกษากลุ่มวิทยาลัยครูนครหลวง จะใช้จ่ายมากที่สุด คือ ต้องรับภาระค่าอาหารและที่พักมากที่สุด ในขณะที่นักศึกษากลุ่มวิทยาลัยครูภาคเหนือ จะใช้จ่ายน้อยที่สุด นอกจากนี้ยังได้วิเคราะห์ถึงปัญหาทางการเงินและการแก้ไขของนักศึกษาวิทยาลัยครู พบว่า ประมาณครึ่งหนึ่งของผู้ให้ข้อมูล เป็นผู้มีเงินไม่พอใช้ในบางเดือน และจะใช้วิธีขอยืมจากเพื่อนเพื่อบรรเทาปัญหานั้น เป็นจำนวนถึง 48.5 เปอร์เซ็นต์ ของผู้มีปัญหาทางการเงิน นอกจากนั้นบางคนจะใช้การขอจากผู้อุปการะ การกู้ยืม และการจำหน่ายทรัพย์สิน เป็นทางออกของปัญหา

งานวิจัยของ สุภาพรรณ ไชยเศรษฐ (2526 : 92-95) ได้ศึกษาวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจำนวน 12 สถาบันพบว่า ใน 1 ปีการศึกษา นักศึกษาสังกัดสถาบันอุดมศึกษาเอกชน จะใช้จ่ายโดยเฉลี่ยประมาณ 30,000 บาท โดยนักศึกษาวิทยาลัยอัสสัมชัญบริหารธุรกิจใช้จ่ายมากที่สุด คือ ประมาณคนละ 35,800 บาท และนักศึกษาวิทยาลัยแสงธรรมใช้จ่ายส่วนตนน้อยที่สุด ประมาณคนละ 12,000 บาท ทั้งนี้ นักศึกษามหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ มีค่าใช้จ่ายในบางประเภทสูงกว่าสถาบันอื่นๆ มาก เช่น ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับรถยนต์

ส่วนตัว ค่าตำราเรียนและเอกสารประกอบการเรียน ค่าพักผ่อนหย่อนใจ ค่าเครื่องสำอาง ในขณะที่ นักศึกษาวิทยาลัยแสงธรรมไม่ได้ใช้เงินในหลายประเภทของค่าใช้จ่าย นอกจากนี้ สุภาพรณ ได้ วิเคราะห์ถึงปัญหาทางการเงิน และการแก้ไขตนเองเดียวกับของ อำไพ พบว่า ส่วนใหญ่จะมีบาง เดือนที่นักศึกษาจะมีปัญหา คือเงินไม่พอใช้ และคลี่คลายปัญหาดังกล่าวด้วย การขอจากบิดา มารดา หรือผู้อุปการะ หรือขอยืมจากเพื่อนฝูง

สว่างจิต ศรีระชา (2530 : 170-171) ได้ศึกษาชีวิตนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นใน ด้านเศรษฐกิจพบว่า นักศึกษาใช้จ่ายเงินสำหรับชีวิตในมหาวิทยาลัยแตกต่างกัน ตามรายได้ที่ ได้รับจากผู้ปกครอง นักศึกษาจะใช้จ่ายเงินเป็นค่าอาหารมากกว่าค่าใช้จ่ายด้านอื่นๆ นอกจากนั้น เป็นค่าอุปกรณ์การศึกษา ค่าใช้จ่ายในการเที่ยวเตร่ ค่าสังคมในกลุ่มเพื่อน และค่าเสื้อผ้าเครื่อง นุ่งห่ม เป็นต้น

สุวรรณา บัวดิลก และคณะ (2532 : 21-28) ได้ศึกษาถึงรูปแบบการใช้จ่ายใน ชีวิตประจำวันของวัยรุ่นอายุ 15-22 ปี ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 200 คน พบว่า ร้อยละ 34.7 ของค่าใช้จ่ายทั้งหมดใน 1 เดือน เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับอาหารและเครื่องดื่มสำหรับวัยรุ่นชาย จะมีค่าใช้จ่ายสูงสุดใน 3 ประเภทนี้คือ ค่าอาหารและเครื่องดื่ม ค่าอุปกรณ์การเรียน และค่าใช้จ่าย ในการบันเทิง ทัศนอาจร และเล่นกีฬา ในขณะที่วัยรุ่นหญิง จะพอใจใช้จ่ายสูงสุดใน 3 ประเภท ต่อไปนี้ ค่าอาหารและเครื่องดื่ม ค่าอุปกรณ์การเรียน และค่าใช้จ่ายสำหรับเครื่องแต่งกาย และเป็น ที่น่าสังเกตจากผลการวิจัยของสุวรรณา คือ วัยรุ่นหญิงมีการออมเงินจะเป็น 2 เท่าของวัยรุ่นชาย

ประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยด้านการเรียน

งานวิจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยด้านการเรียน มีศึกษาไว้ หลายรูปแบบ เช่น ฟิลลิป แอล แบนด์ และคณะ (ประโยชน์ คุปต์กาญจนากุล. 2524 ; อ้างอิงจาก Phillip L. Bandt and Others. 1974) ได้แบ่งแบบการเรียนของนิสิตนักศึกษาไว้ 12 แบบด้วยกัน โดยการรวมเอาทักษะ และความสามารถพิเศษเข้าด้วยกัน ซึ่งมีลักษณะโดยสรุปดังนี้

1. แบบนักเล่นกลลวงตา (The Illusionist) ตั้งใจเรียนร่วมกับเพื่อนอย่างดี เตรียมพร้อม สำหรับการเรียน ทำงานอย่างเป็นระเบียบ แต่เมื่อทำจริงๆ อาจจะได้ไม่มากนัก

2. แบบนักไฝสันติภาพ (The Pacifist) พวกนี้จะรักสงบ ในการเรียนจะคำนึงถึงแนวทาง ของอุดมคติ ปล่อยใจให้ล่องลอยไปกับสิ่งที่มีความฝัน โดยไม่สนใจต่อสิ่งที่เรียนและจดไปอย่าง จริงจัง

3. แบบมนุษย์เจ้าความคิด (The Idea Man) พวกนี้จะมีแนวคิดพิเศษเฉพาะของตัวเอง มีสิ่งที่จะมาถามท้าทายผู้สอนแต่ไม่ชอบลึกซึ้ง มีข้อมูลน้อยมาก ในการสนับสนุนทัศนะหรือแนวคิดของเขา แต่จะเรียนวิชาที่มีลักษณะกว้างๆ ได้ดี

4. แบบนักสืบ (The Detective) สนใจรายละเอียด เก็บข้อมูลไว้อย่างมากมาย ทำงานหนัก แต่ขาดความเข้าใจในแนวคิดหลักการและการผสมผสานเนื้อหา

5. แบบนักโทษทางปัญญา (The Cognitive Prisoner) อาศัยความจำและความระลึกได้ในการเรียนรู้ และเข้าใจเนื้อหาทางปัญญาได้ดี แต่การนำไปใช้หรือการประยุกต์กับงานเป็นสิ่งที่ลำบากสำหรับคนกลุ่มนี้

6. แบบชำนาญเฉพาะ (The Technician) พวกนี้ชำนาญและเก่งในการทำงานต่างๆ และมักแสดงออกให้เห็นถึงความสามารถในเชิงประติฐฐ แต่จะมีปัญหาในเรื่องปัญญาและความรู้ เขาจะสนใจในเรื่องของประสบการณ์มากกว่าความรู้เดิม

7. แบบโดดเดี่ยว (The Isolationist) มีความสามารถในการเรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างละเอียด แต่ขาดการสัมพันธ์หรือเชื่อมต่อ เขาจะสามารถรายงานสิ่งที่นักคิดคนสำคัญคิดได้ดี แต่ไม่สามารถเปรียบเทียบและรวมหัวข้อย่อยได้

8. แบบนักปรับปรุง (The Revisionist) พวกนี้มีแนวคิดและค่านิยมที่แน่นอน เขาจะศึกษาในวงกว้าง เพื่อนำไปสูหรือนำไปสนับสนุนสิ่งที่เขาคิดเขาเชื่อ เขาจะเรียนได้ดีเมื่อมีข้อมูลมากๆ ให้เขาพิจารณาตัดสิน หรือคัดเลือก

9. แบบม่ายา (The Shadow) เป็นประเภทติดตามความรู้อย่างรวดเร็ว รับท่องหนังสือจดไว้ทันที เมื่อเข้าห้องสอบจะรีบสำรวจคำถามเพื่อหาคำตอบก่อนที่จะลืมสิ่งที่เตรียมและจำมา ผู้เรียนในแบบนี้จะไม่สามารถทำงานได้ดี

10. แบบปิดบัง (The Mask) แท้ที่จริงได้ศึกษาและเตรียมการมาอย่างดี แต่ปิดบังอำพรางให้คนอื่นเห็นว่าตนเองไม่ได้เตรียมตัวมา แต่เมื่อผลสอบออกมาพวกนี้จะมองหน้าเพื่อนไม่สนิท

11. แบบนักปฏิบัติ (The Pragmatist) เมื่อผู้สอนกำหนดอะไรมา เขาจะทำได้ดีและเดินตามโปรแกรมของตนเองได้ดี แต่ไม่ค่อยท้าทายผู้สอนนัก และเป็นแบบการเรียนรู้ที่ไม่ค่อยมีประสิทธิภาพในเชิงการเรียนรู้ทางวิชาการ ซึ่งจำเป็นต้องมีพื้นฐานมาจากการแลกเปลี่ยนความคิดโดยอิสระ

12. แบบนักสร้างสรรค์ (The Innovator) เขาสามารถสร้างความรู้สึกรักคิดส่วนตัวของเขาขึ้นมาได้ และในขณะเดียวกันเขาก็จะลึกลงไปได้ด้วยตัวของเขาเอง

กราชา และไรช์แมน (จินดา ยัญทิพย์. 2528 ; อ้างอิงจาก Athony Grasha and Sheryl Reichman. 1975) ได้พัฒนาและแบ่งแยกประเภทของแบบการเรียนรู้ของนิสิตนักศึกษาโดยเน้นที่การเรียนรู้มากขึ้น มี 6 ลักษณะดังนี้

1. แบบแข่งขัน (Competitive) แบบนี้เป็นผู้เรียนที่สนใจจะเรียนเพื่อเอาชนะเพื่อน โดยพยายามที่จะทำอะไรให้ดีกว่าคนอื่น ๆ กลุ่มนี้มีความรู้สึกว่าเขาต้องแข่งขันกับคนอื่นเพื่อรางวัล และมีความรู้สึกว่าต้องชนะเสมอ

2. แบบร่วมมือ (Collaborative) ผู้เรียนแบบนี้ เป็นแบบที่เขามีความรู้สึกว่า เขาสามารถเรียนได้ดีที่สุด โดยการแลกเปลี่ยนความคิดความสามารถซึ่งกันและกัน พวกนี้ร่วมมือกับอาจารย์ กลุ่มเพื่อน และชอบที่จะทำงานร่วมกับคนอื่น เห็นชั้นเรียนเป็นสถานที่สำหรับสังคม ปฏิสัมพันธ์ (Social Interactions) เช่นเดียวกับสถานที่เรียนรู้เนื้อหาวิชา

3. แบบหลีกเลี่ยง (Avoidance) พฤติกรรมของผู้เรียนแบบนี้เป็นพวกที่ไม่สนใจเรียนเนื้อหาวิชาในชั้นเรียนตามแบบแผน ไม่มีส่วนร่วมกับนักศึกษาคนอื่น ๆ และอาจารย์ในห้องเรียน ไม่สนใจสิ่งที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน ทักษะของผู้เรียนต่อห้องเรียนเป็นสิ่งที่ไม่น่าสนใจ

4. แบบมีส่วนร่วม (Participant) ลักษณะของผู้เรียนแบบนี้ต้องการเรียนรู้เนื้อหาของวิชาและชอบที่จะเข้าชั้นเรียน มีความรับผิดชอบที่จะเรียนรู้ให้มากที่สุดจากชั้นเรียนและมีส่วนร่วมกับผู้อื่น ทำตามที่ได้ตกลงร่วมกันไว้ด้วย นิสิตนักศึกษาแบบนี้รู้สึกว่าควรจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมชั้นเรียนให้มากที่สุด เท่าที่จะทำได้ แต่จะมีส่วนร่วมน้อยในกิจกรรมที่มีได้อยู่ในแนวทางของวิชา

5. แบบพึ่งพา (Dependent) ลักษณะของผู้เรียนแบบนี้ เป็นแบบที่มีความอยากรู้ อยากเห็นทางวิชาการน้อยมาก และจะเรียนรู้เฉพาะสิ่งที่ถูกบังคับกำหนดให้เรียน และทำตามแนวที่กำหนดเท่านั้น

6. แบบอิสระ (Independent) ลักษณะผู้เรียนแบบนี้ชอบที่จะคิดทำเรื่องต่างๆ ด้วยตนเอง แต่จะฟังความคิดเห็นของคนอื่นๆ ในชั้นเรียนเขาตั้งใจศึกษาเรียนรู้เนื้อหาที่ตนเองรู้สึกที่สำคัญ และมีความเชื่อมั่นในความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง

งานวิจัยที่ใช้แบบวัดแบบการเรียนรู้ของกราชา และไรช์แมน ในประเทศไทย เช่น งานวิจัยของ ประโยชน์ คุปต์กาญจนากุล (2525 : 113) ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการเรียนรู้ของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 4 สาขา คือ สาขาวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ สาขาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ สาขาสังคมศาสตร์ และสาขามนุษยศาสตร์ โดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบวัดการเรียนรู้ของนิสิตนักศึกษาแบบมาตราส่วนประมาณค่า

(Rating Scale) ซึ่งดัดแปลงมาจากแบบวัดการเรียนรู้ของนิสิตนักศึกษาที่สร้างโดย กราชา และ ไรซ์แมน ใช้วัดแบบการเรียนรู้ 6 แบบคือ แบบอิสระ (Independent) แบบหลีกเลี่ยง (Avoidance) แบบร่วมมือ (Collaborative) แบบพึ่งพา (Dependent) แบบแข่งขัน (Competitive) และแบบมีส่วนร่วม (Participant) ผลปรากฏว่า นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชอบการเรียนรู้ 4 แบบ คือ ชอบแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือค่อนข้างสูง ชอบแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม แบบพึ่งพา แบบอิสระอยู่ในระดับปานกลาง ไม่ชอบแบบการเรียนรู้หลีกเลี่ยง และแบบแข่งขัน นิสิตชายและนิสิตหญิงมีแบบเรียนแบบอิสระแบบพึ่งพา แบบมีส่วนร่วมแตกต่างกันมีนัยสำคัญ คือ นิสิตชายชอบแบบการเรียนรู้แบบอิสระสูงกว่านิสิตหญิง นิสิตหญิงชอบแบบการเรียนรู้แบบพึ่งพาและมีส่วนร่วมสูงกว่านิสิตชาย นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงชอบแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือและแบบมีส่วนร่วมสูงกว่านิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ นิสิตที่ศึกษาในระดับชั้นปีต่างกัน มีแบบการเรียนรู้ แบบพึ่งพาแตกต่างกัน คือ นิสิตชั้นปีที่ 1 ชอบแบบการเรียนรู้แบบพึ่งพามากกว่าชั้นปีอื่นๆ และนิสิตชั้นปีที่ 4 ชอบแบบการเรียนรู้แบบพึ่งพาน้อยที่สุด นิสิตในสาขาวิชาที่แตกต่างกัน มีแบบการเรียนรู้แบบอิสระ แบบพึ่งพา และแบบมีส่วนร่วมแตกต่างกัน

การศึกษาเรื่องแบบการเรียนรู้โดยใช้แบบวัดแบบการเรียนรู้ของกราชา และไรซ์แมนนี้ มีผู้สนใจทำการศึกษาวิจัยกันมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากงานวิจัยของ ดำริ ภูลประสิทธิ์ (2532) ซึ่งได้ศึกษาแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยเปรียบเทียบแบบการเรียนรู้ต่างๆ ของนักศึกษา จำแนกตาม เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และระดับชั้นปี ผลการวิจัยปรากฏว่า นักศึกษามีแบบการเรียนรู้แบบร่วมมืออยู่ในเกณฑ์มาก รองลงมาเป็นแบบการเรียนรู้แบบอิสระ แบบพึ่งพาและแบบแข่งขัน ตามลำดับ อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง อันดับสุดท้าย ได้แก่ แบบหลีกเลี่ยงอยู่ในเกณฑ์น้อย นักศึกษาชายและนักศึกษานิสิตมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในแบบการเรียนรู้แบบอิสระและแบบแข่งขัน นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำ ไม่มีแบบการเรียนรู้ใดที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ถึง 4 มีแบบการเรียนรู้แบบแข่งขันแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีความแตกต่างจากนักศึกษาชั้นปีที่ 4 และ 1 อย่างมีนัยสำคัญ

งานวิจัยที่สอดคล้องกับงานวิจัยข้างต้นคือ งานวิจัยของ ทศนีย์ ศิริวัฒน์ (2532) ซึ่งได้ศึกษาแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยใช้เครื่องมือวัดแบบการเรียนรู้ของกราชาและไรซ์แมน เช่นเดียวกัน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ชอบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและแบบร่วมมือในระดับมาก ส่วนแบบอื่นอยู่ในระดับกลาง ได้แก่ แบบอิสระ แบบหลีกเลี่ยง แบบพึ่งพา และแบบแข่งขัน นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ถึง 4 ชอบแบบการเรียนรู้แบบแข่งขัน

ในระดับมาก สำหรับนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกับนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ชอบแบบการเรียนแต่ละแบบไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ ยังได้หาแบบการเรียนของนักศึกษาที่มาเรียนเป็นประจำ กับมาเรียนเป็นครั้งคราว และไม่เคยมาเรียน พบว่า นักศึกษาที่มาเรียนเป็นประจำ ชอบแบบการเรียนแบบหลักเลี้ยว แตกต่างจากนักศึกษาที่มาเรียนเป็นครั้งคราว และนักศึกษาที่ไม่เคยมาเรียน ส่วนแบบการเรียนอื่นๆ พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน

จากการศึกษาเปรียบเทียบแบบการเรียนของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ในระดับอุดมศึกษา โดย ชวนสิทธิ์ สุชาติ (2532) ได้ทำการศึกษาชนิดชั้นปีที่ 4 จากสาขาการศึกษาวิชาเอกภาษาไทย ภาษาอังกฤษ สังคมศึกษา คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ โดยจัดแบ่งแบบการเรียนออกเป็น 6 แบบตามแนวของกราชาและไรซ์แมน การศึกษาพบว่า นิสิตที่มีวิชาเอกแตกต่างกันมีแบบการเรียนแบบหลักเลี้ยว แบบมีส่วนร่วม แตกต่างกัน นิสิตมีแบบการเรียนร่วมมือสูงสุด รองลงมาเป็นแบบมีส่วนร่วม แบบอิสระ แบบพึ่งพา แบบแข่งขัน แบบหลักเลี้ยวต่ำสุด นิสิตหญิงมีแบบการเรียนแบบพึ่งพาสูงกว่านิสิตชาย นิสิตชายมีแบบการเรียนแบบอิสระสูงกว่านิสิตหญิง และนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีแบบการเรียนแบบหลักเลี้ยวสูงกว่านิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วมสูงกว่า นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

นอกจากนี้ พรทิพย์ บุญรอด (2534) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง แบบการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร จากกลุ่มตัวอย่าง 961 คน โดยใช้เครื่องมือจากแบบวัดแบบการเรียนของกราชา และไรซ์แมน พบว่า นิสิตมหาวิทยาลัยศิลปากร ชอบแบบการเรียนมีส่วนร่วมสูงสุด ชอบแบบการเรียนแบบร่วมมือรองลงมา และชอบแบบการเรียนแบบหลักเลี้ยวน้อยที่สุด และเมื่อทำการเปรียบเทียบความเกี่ยวข้องระหว่างแบบการเรียนกับระดับชั้นปี สาขาวิชา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า แบบการเรียนกับระดับชั้นปี ไม่มีความเกี่ยวข้องกันที่ระดับนัยสำคัญ .05 ขณะที่สาขาวิชาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างก็มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันแบบการเรียนที่ระดับสำคัญ .01 โดยที่นิสิตสาขาวิชามนุษยศาสตร์ชอบแบบการเรียนแบบสูงสุด ขณะที่นิสิตสาขาวิชาสังคมศาสตร์และสาขาวิทยาศาสตร์ชอบแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วมสูงสุด และนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูงและระดับต่ำชอบแบบการเรียนแบบมีส่วนร่วมสูงสุด ขณะที่นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับกลางชอบแบบการเรียนแบบร่วมมือสูงสุด

ประภาศรี สุนนทบุตร (อำนาจ หงษา. 2545 : 13 ; อ้างอิงจาก ประภาศรี สุนนทบุตร 2522 : 61) ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยรามคำแหงในทัศนะของนักศึกษา พบว่า นักศึกษาร้อยละ 96.83 เข้าห้องเรียนก่อนเวลาที่อาจารย์จะเข้าสอน นักศึกษาที่สามารถจดคำบรรยายได้ทันอยู่เสมอมีร้อยละ 65.30 นักศึกษาที่เข้าเรียนด้วยความเพลิดเพลินมีเพียงร้อยละ

51.26 และมีนักศึกษาที่ไม่เคยถกเถียงเกี่ยวกับปัญหาวิชาการกับอาจารย์สูงถึงร้อยละ 74.93 และเมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า นักศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมในด้านการเรียนแตกต่างกัน แต่นักศึกษาในคณะวิชาต่างกันและภูมิภาคต่างกัน จะมีทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมในด้านการเรียนไม่แตกต่างกัน

การวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะของนิสิตนักศึกษาด้านการแสวงหาความรู้ เช่น การวิจัยของ มยุรี สุทธิเลิศอรุณ (2528 : 125-129) เกี่ยวกับลักษณะนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผลการวิจัยส่วนหนึ่งพบว่า นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีพฤติกรรมที่ปฏิบัติด้านการใฝ่รู้ในระดับปานกลาง และเมื่อจำแนกสาขาวิชาที่ศึกษาก็พบว่า นิสิตสาขาวิชามนุษยศาสตร์มีค่าเฉลี่ยด้านการใฝ่รู้สูงสุด รองลงมาคือ นิสิตสาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพ (คณะวิศวกรรมศาสตร์ และคณะวิทยาศาสตร์) และนิสิตสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ (คณะแพทยศาสตร์ เกษตรศาสตร์ ทันตแพทยศาสตร์ สัตวแพทยศาสตร์) มีพฤติกรรมการใฝ่รู้ต่ำสุด แต่มีพฤติกรรมการติดตามข่าวสารเหตุการณ์ของบ้านเมืองจากแหล่งข้อมูลต่างๆ สูงสุด รองลงมา คือ เมื่อมีข้อสงสัยจะค้นหาคำตอบเอง และพฤติกรรมที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การอ่านวารสารทางวิชาการที่เป็นภาษาต่างประเทศ

ประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยด้านสังคม

จากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 (2525 : 890) ให้ความหมาย สังคมว่าหมายถึง การพบปะสังสรรค์หรือชุมนุมชน ทางสังคมวิทยา เอ็ด สาระภูมิ และบุญร่วม ทิพย์ศรี (2525 : 52) กล่าวว่า สังคม หมายถึง กลุ่มชนซึ่งอยู่ร่วมดินแดนกัน มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน มีความสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และยอมรับนับถือ ตลอดจนปฏิบัติตามอยู่ในกรอบแห่งสถาบันและวัฒนธรรมเดียวกันอีกด้วย เนื่องจากมนุษย์เป็นสัตว์สังคมซึ่งต้องอยู่ร่วมกันเป็นหมู่พวก มีการปะทะสังสรรค์ และมีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน การอยู่ร่วมกันเป็นหมู่เป็นพวก จะต้องมีการคบหาสมาคมกับผู้อื่น ฉะนั้นจำเป็นจะต้องมีความเข้าใจซึ่งกันและกัน เพื่อจะอยู่ร่วมกันด้วยความสันติ ต้องรู้จักวิธีการผูกมิตรซึ่งจะต้องรู้จักให้ในสิ่งที่เขาต้องการ ให้ไม่ตรีจิต และให้อภัยซึ่งกันและกัน รู้จักวิธีสร้างมนุษยสัมพันธ์กับบุคคลอื่น และรักษามนุษยสัมพันธ์นั้นไว้ให้ยาวนานที่สุดเท่าที่จะยาวนานได้

ประสบการณ์ทางสังคม หมายถึง การเรียนรู้เกี่ยวกับบุคคลอื่นและกลุ่มที่เกิดกับบุคคลในชีวิตประจำวันและจากการฝึกอบรม ประสบการณ์ทางสังคมที่ได้จากชีวิตประจำวันของนิสิตนักศึกษา เช่น การได้มีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ เช่น เพื่อน ครูอาจารย์ การรับสื่อมวลชนต่างๆ การ

ได้รับการศึกษา การมีกิจกรรมพิเศษต่างๆ เช่น ทัศนอาจร กิจกรรมกีฬา กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ เป็นต้น การที่บุคคลมีประสบการณ์ทางสังคมจะทำให้มีความเข้าใจอารมณ์ความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น และสามารถนำตนเองเข้าไปอยู่ในบทบาทของผู้อื่นได้ ประสบการณ์จากการมีความสัมพันธ์กับผู้อื่นมาก จะทำให้บุคคลมีความคิดเห็นที่กว้างขวางลึกซึ้งมองเห็นและเข้าใจบทบาทของตนเองและของผู้อื่นที่อยู่ร่วมกับตนในสังคม และความเข้าใจนี้จะเอื้ออำนวยให้บุคคลมีพัฒนาการทางจิตในระดับสูงได้ การที่บุคคลขาดประสบการณ์ทางสังคมและขาดโอกาสที่จะได้เรียนรู้หรือสวมบทบาทอื่นๆ น้อยจะนำไปสู่การปฏิเสธทางจิตต่อบทบาทที่ไม่คุ้นเคย คือการไม่ยอมรับ ไม่เข้าใจ ไม่ไว้วางใจ ซึ่งลักษณะดังกล่าวเท่ากับเป็นการปิดกั้นข่าวสารและข้อมูลที่เป็นต่อการพัฒนาทางจิตวิทยาและด้านสังคม ซึ่งย่อมรวมเอาพัฒนาการทางจริยธรรมทางการมุ่งอนาคตและทางการบรรลุเอกลักษณ์แห่งอิเกียของบุคคลเข้าไว้ด้วย ดังนั้นถ้าต้องการที่จะให้บุคคลมีพัฒนาการทางจิตจะต้องส่งเสริมให้บุคคลมีประสบการณ์ทางสังคมกว้างขวาง และเหมาะสมกับอายุของบุคคลจึงจะทำให้บุคคลมีพัฒนาการทางจิตในระดับสูงได้ (สุรพงษ์ ชูเดช. 2534 : 19-20)

ปี พ.ศ. 2536 ศาณี สุวรรณรัตน์ (2536 : บทคัดย่อ) ได้วิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวกับการรับรู้ทางสังคมและการเมืองของนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับภาวะวิกฤติในประเทศไทย โดยได้ศึกษากับนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 2-4 (หลักสูตร 4 ปี) และชั้นปีที่ 2-6 (หลักสูตร 6 ปี) ในมหาวิทยาลัยสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยทั้งของรัฐและของเอกชนรวมทั้งสิ้น 20 สถาบัน ผลการวิจัยพบว่า

1. นิสิตนักศึกษามีระดับการรับรู้ทางสังคมและการเมืองค่อนข้างสูงแต่มีการตอบสนองต่อวิกฤติทางสังคมและการเมืองค่อนข้างต่ำ
2. ระดับการรับรู้ทางสังคมและการเมือง ระหว่างตัวแปรเพศ สาขาที่ศึกษา สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ประเภทมหาวิทยาลัย ไม่มีความแตกต่างกัน
3. มีความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ทางสังคมและการเมือง กับบุคลิกภาพของนิสิตนักศึกษา
4. ตัวแปรที่สามารถจำแนกกลุ่มผู้ที่มีระดับการรับรู้ทางสังคมและการเมืองสูงและต่ำได้ คือ บุคลิกภาพด้านมนุษยธรรม การเข้าสังคม การควบคุมอารมณ์ สถานการณ์ด้านการสื่อสารและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมนิสิตนักศึกษา

ประสบการณ์ด้านการเข้าร่วมกิจกรรม หมายถึง ความเจตจำนงที่เกิดจากการร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ในช่วงที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย ประสบการณ์ด้านการร่วมกิจกรรมของนิสิตเกิดจากการร่วมกระทำกิจกรรมของนิสิต ซึ่งขึ้นอยู่กับความสนใจของนิสิตแต่ละคน ดังนั้นนิสิตที่เรียนในคณะวิชาต่างกันอาจมีความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมประเภทเดียวกันได้

กิจกรรมในมหาวิทยาลัยมีอยู่หลายประเภทด้วยกัน (พาดิ ปรีชานนท์และคนอื่นๆ. 2527 : 9-10) คือ 1) กิจกรรมด้านวิชาการเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่มุ่งเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ทางด้านวิชาการให้แก่นิสิต 2) กิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรมเป็นกิจกรรมที่มุ่งส่งเสริมความรู้และประสบการณ์ให้แก่นิสิตทางด้านศิลปและวัฒนธรรมเช่นกิจกรรมที่เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะการแสดง ศิลปะการพูดและดนตรี การไหว้ครู และงานลอยกระทง 3) กิจกรรมด้านบำเพ็ญประโยชน์ เป็นกิจกรรมที่นิสิตกระทำเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นหรือสร้างถาวรวัตถุที่เป็นสาธารณสมบัติ และการให้การศึกษาแก่ประชาชนในด้านอาชีพด้านสาธารณสุข 4) กิจกรรมทางด้านกีฬาเป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนานิสิตในด้านร่างกายและจิตใจตลอดจนทักษะในการกีฬา การฝึกซ้อมกีฬานอกจากจะทำให้ นิสิตเกิดทักษะในการกีฬาและให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินแล้ว ยังทำให้นิสิตมีร่างกายแข็งแรง ด้วยกิจกรรมด้านกีฬา 5) กิจกรรมทางดำนันทนาการเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินแก่นิสิต กิจกรรมประเภทนี้ได้แก่ การจัดสังสรรค์ การจัดงานเต้นรำ เป็นต้น 6) กิจกรรมส่วนกลางเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อเป็นศูนย์รวมของนิสิต และยังเป็นฝ่ายควบคุม และให้การสนับสนุนกิจกรรมส่วนอื่นๆ อีกด้วย โดยทั่วไป กิจกรรมประเภทนี้จะแบ่งออกเป็นสองฝ่ายคือ ฝ่ายบริหารซึ่งทำหน้าที่บริหาร และฝ่ายสภานิสิตซึ่งทำหน้าที่นิติบัญญัติ องค์กรกิจกรรมประเภทนี้ได้แก่ องค์การนิสิตนักศึกษา ศูนย์นิสิตนักศึกษา หรือสโมสรนิสิตนักศึกษา เป็นต้น 7) กิจกรรมด้านการเมือง เป็นกิจกรรมที่นิสิตได้แสดงความคิดเห็นหรือแสดงออก ซึ่งอาจเป็นการคัดค้านหรือการสนับสนุนต่อเหตุการณ์ต่างๆ ของสังคม

กิจกรรมนิสิตเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นโดยนิสิตเพื่อให้นิสิตได้รับประสบการณ์ เพื่อพัฒนาตนเองในด้านส่วนตัว อารมณ์ สังคม และด้านวิชาการเป็นกิจกรรมที่นิสิตเข้าร่วมด้วยความสนใจ ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับคะแนนหรือหน่วยกิตใดๆ หรือผลประโยชน์ในการจัดอย่างอื่น การดำเนินกิจกรรมต้องได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ และได้รับการสนับสนุนจากสถาบันอุดมศึกษา

สำเนา ขจรศิลป์ (2527) ได้ทำการศึกษาจากผู้บริหาร อาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมเสริมหลักสูตรนิสิตนักศึกษาที่เป็นผู้นำกิจกรรมนิสิตนักศึกษา และนิสิตนักศึกษาทั่วไปในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย และสังกัดกระทรวงศึกษาธิการจากทุกภาคของประเทศ พบว่า นิสิตนักศึกษาที่เป็นผู้นำในการทำกิจกรรมนิสิตนักศึกษาและนิสิตนักศึกษาทั่วไป มีทัศนคติ

ต่อกิจกรรมนิสิตนักศึกษาสอดคล้องกันว่า กิจกรรมนิสิตนักศึกษาโดยทั่วไปช่วยสร้างความสามัคคี และช่วยพัฒนาบุคลิกภาพของนิสิตนักศึกษาในด้านต่างๆ กิจกรรมกีฬา เป็นกิจกรรมที่ช่วยพัฒนา นิสิตนักศึกษาให้เป็นบุคคลที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย อารมณ์ และเป็นผู้มีระเบียบวินัย กิจกรรมด้าน ศิลปวัฒนธรรมเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้นิสิตนักศึกษามีระดับจริยธรรมดีขึ้น ช่วยให้นิสิตนักศึกษา เข้าใจ และมีทักษะในด้านศิลปวัฒนธรรมมากขึ้น ตลอดจนช่วยทำนุบำรุงเผยแพร์ และพัฒนา ศิลปวัฒนธรรมของชาติ กิจกรรมด้านบำเพ็ญประโยชน์มีประโยชน์ในการพัฒนาบุคลิกภาพของ นิสิต นักศึกษา ช่วยให้เข้าใจความเป็นอยู่ ขนบธรรมเนียมประเพณีไทยจากสภาพจริง และช่วยให้นิสิตนักศึกษาได้ใช้ความรู้ทางวิชาการของตนในการพัฒนาชนบท

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา และคนอื่นๆ (2527 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความเจริญงอกงาม และพัฒนาการของนิสิตนักศึกษา ตลอดจนกิจกรรมนิสิตนักศึกษาที่มีผลกระทบต่อความเจริญ งามของนิสิตนักศึกษาของมหาวิทยาลัย 10 แห่งในประเทศไทย พบว่า

1. นิสิตนักศึกษาที่เรียนในสาขาวิชา และระดับชั้นปีแตกต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันเกือบทุกด้าน นิสิตนักศึกษามีทัศนะต่อมหาวิทยาลัยว่า เป็นสถาบันที่ให้การพัฒนาด้านการ ฝึกหัดอาชีพ พัฒนาทักษะและวิธีการอันจะนำไปสู่การประกอบอาชีพ ในระดับมากที่สุด กิจกรรมที่ นักศึกษาเข้าร่วมมากที่สุดคือ กิจกรรมด้านวิชาการ ส่วนกิจกรรมด้านสังคมที่นิสิตนักศึกษาเห็นว่า ควรเรียนรู้มากที่สุด คือมารยาทในสังคม เกี่ยวกับความรับผิดชอบทางด้านสังคม นิสิตนักศึกษามี ความเห็นว่าหน้าที่ของทุกคน คือการทำงานให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้มากที่สุด และเกี่ยวกับแนวคิด ที่ว่าการศึกษามีความเจริญงอกงามในด้านต่างๆ คือ ความสามารถในการหาเหตุผล การศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง และความสามารถที่จะออกไปประกอบอาชีพ

2. ผลการศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการสอนที่มีผลต่อความเจริญงอกงามของนิสิต นักศึกษา พบว่า นิสิตนักศึกษามีความคิดเห็นว่า ลักษณะที่ได้รับการพัฒนาจากมหาวิทยาลัย คือ การมีความรู้ความสามารถออกไปประกอบอาชีพได้และมีความรับผิดชอบ การมีผู้สอนที่มี ประสิทธิภาพในวิชาที่สอน การที่ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกปฏิบัติในเรื่องที่เรียน และการศึกษาค้นคว้า ด้วยตนเอง จะช่วยพัฒนาความรู้ได้ดี เกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีผลต่อการพัฒนา ทัศนคติของนิสิตนักศึกษา มีความคิดเห็นว่าการให้ผู้เรียนค้นคว้าด้วยตนเอง การมีผู้สอนที่มี ประสิทธิภาพในวิชาที่สอนและการเรียนได้มีโอกาสฝึกปฏิบัติเรื่องที่เรียน ทำให้นิสิตนักศึกษา เปลี่ยนทัศนคติได้ ส่วนกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีผลต่อการพัฒนาความสามารถในการ ปฏิบัติงาน นิสิตนักศึกษามีความคิดเห็นว่าการพัฒนาความสามารถในการปฏิบัติงานของนิสิต นักศึกษาได้เป็นอย่างดี และเกี่ยวกับองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการเรียน นิสิต

นักศึกษามีความคิดเห็นว่าความสนใจในวิชาที่ผู้สอนมีความเป็นกันเอง และวิธีการสอนของอาจารย์ เป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการเรียน

3. ผลการศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมนิสิตนักศึกษา พบว่า นิสิตนักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์กิจกรรมนิสิตนักศึกษาว่า ช่วยให้นิสิตนักศึกษาได้พัฒนาความคิดและมีเหตุผลมากขึ้น อีกทั้งช่วยให้มีการพัฒนาบุคลิกภาพ และมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่

ชัยพร วิชชาวุธ (2530) ได้ทำการวิจัยคุณภาพบัณฑิตและปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในคณะและสาขาวิชาต่างๆ ที่สำเร็จการศึกษาในระหว่าง พ.ศ. 2524-2528 ผลการวิจัยในส่วนที่เกี่ยวกับการร่วมกิจกรรมเมื่อเป็นนิสิต พบว่า ร้อยละ 18.5 ของบัณฑิตได้เข้าร่วมกิจกรรมในฐานะผู้นำระดับมหาวิทยาลัย ร้อยละ 37.6 เป็นผู้นำระดับคณะ ร้อยละ 62.1 เข้าร่วมกิจกรรมในระดับมหาวิทยาลัย ร้อยละ 68.4 ร่วมกิจกรรมในคณะ บัณฑิตมีทัศนะว่าการเข้าร่วมกิจกรรมทำให้มีมนุษยสัมพันธ์ดีขึ้น มีความเป็นผู้นำมากขึ้น ทำให้เรียนรู้วิธีการทำงานมากขึ้น และไม่เห็นว่าการเข้าร่วมกิจกรรมส่งผลต่อการเรียน หรือทำให้เกิดความขัดแย้งกับผู้บริหารหรือมหาวิทยาลัย

ยังมีข้อมูลอีกส่วนหนึ่งคือจากการทำวิจัยของสุพรรณิ ไชยอำพร และสนธิ สมัครการ (2537 : 11) ซึ่งสรุปมาจากการสัมภาษณ์บัณฑิต พบว่า ลักษณะการเรียนในมหาวิทยาลัย นิสิตส่วนใหญ่ (ร้อยละ 55.1) จะเรียนและทำกิจกรรมต่างๆ ไปด้วย ร้อยละ 22.5 จะมุ่งเรียนเพียงอย่างเดียวโดยไม่ทำกิจกรรมใดๆ เลย ร้อยละ 14.3 ทั้งเรียนและเข้าร่วมกิจกรรมกับต้องทำงานหาเงินเรียนด้วย และอีกร้อยละ 8.2 จะเรียนและทำงานหาเงินเรียนและไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมใดๆ

กรกช อุตตวิริยะนุภาพ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในกิจกรรมนิสิตนักศึกษากับการพัฒนาตนเองของนิสิตนักศึกษาในกรุงเทพมหานคร พบว่า นิสิตนักศึกษาใช้เวลาในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมนิสิตนักศึกษาโดยเฉลี่ย 13.09 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ นิสิตนักศึกษามีคะแนนการพัฒนาด้านตนเองโดยรวมอยู่ในระดับมีการพัฒนามาก ในเรื่องต่อไปนี้ 5 ด้านคือ การจัดการกับอารมณ์ การพัฒนาสัมพันธภาพกับผู้อื่นอย่างมีวุฒิภาวะ การสร้างเอกลักษณ์เฉพาะตน การพัฒนาเป้าหมาย และการพัฒนาความมีคุณธรรม ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในกิจกรรมนิสิตนักศึกษากับการพัฒนาตนเองของนิสิตนักศึกษา พบว่า เวลาที่ใช้ในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมนิสิตนักศึกษาสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 กับการพัฒนาตนเองในด้านต่างๆ เกือบทุกด้าน ยกเว้นการจัดการกับอารมณ์ ซึ่งสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พวงทอง วุฒิเดช (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรม นักศึกษา เพื่อศึกษาความต้องการ ตลอดจนปัญหา อุปสรรค ในการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษา โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 264 คน ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการในการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่มีความต้องการเข้าร่วม กิจกรรม เนื่องจากต้องการพัฒนาตนเองในด้านความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ เพื่อต้องการ เพิ่มพูนประสบการณ์ก่อนใช้ชีวิตนอกมหาวิทยาลัย เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นกับเพื่อนในคณะและมหาวิทยาลัย ตลอดจนสร้างเสริมบุคลิกภาพและพละนาถัยและ ลักษณะลักษณะการเป็นผู้นำ-ผู้ตามของนักศึกษา ส่วนปัญหาอุปสรรคในการเข้าร่วมกิจกรรม คือ การที่ต้องเสียค่าใช้จ่ายส่วนตัวเพิ่ม เนื่องจากงบประมาณในการจัดกิจกรรมไม่เพียงพอ ขาดการ ประชาสัมพันธ์กิจกรรม จึงทำให้มีนักศึกษาร่วมงานน้อย และเกิดความขัดแย้งในกลุ่มผู้จัดกิจกรรม

งานวิจัยในต่างประเทศของ ไรท์ (กรกช อัดตวิริยะนภาพ. 2540 : 41 ; อ้างอิงจาก Wright. 1987) ทำวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาในรูปแบบ องค์กรในวิทยาลัยเอกชนขนาดเล็กแห่งหนึ่งกับผลสัมฤทธิ์ในการพัฒนาของนักศึกษา เพื่อศึกษาว่า นักศึกษาที่เป็นผู้นำนักศึกษานั้นมีการพัฒนาแตกต่างจากนักศึกษาที่เพียงแต่เข้าร่วมกิจกรรม หรือ นักศึกษาที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมเลยหรือไม่ โดยแบ่งกลุ่มนักศึกษาเป็น 4 กลุ่มเพื่อเปรียบเทียบกัน คือ ผู้นำนักศึกษา ผู้เข้าร่วมกิจกรรม ผู้ไม่เข้าร่วมกิจกรรม และนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ซึ่งเป็นนักศึกษา แรกเข้า ผลการวิจัยปรากฏว่า ไม่มีข้อแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างกลุ่มผู้เข้าร่วมกับ กลุ่มผู้ไม่เข้าร่วม หรือระหว่างกลุ่มผู้นำนักศึกษากับกลุ่มผู้เข้าร่วมในด้านผลสัมฤทธิ์ในการพัฒนา ส่วนนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ได้คะแนนการพัฒนาน้อยกว่ากลุ่มผู้ไม่เข้าร่วมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติใน ด้านการวางแผนอาชีพ นอกจากนี้นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ยังได้คะแนนต่ำกว่ากลุ่มผู้นำอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติในการพัฒนา 4 ด้าน คือ ด้านการพึ่งพาอาศัยกัน การพัฒนาเป้าหมาย การ วางแผนอาชีพอย่างมีวุฒิภาวะ และการวางแผนการดำเนินชีวิตอย่างมีวุฒิภาวะ และเมื่อ เปรียบเทียบกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดในทุกๆ ด้าน พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ได้คะแนนต่ำกว่ากลุ่มอื่นๆ อีก 3 กลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในด้านการพัฒนาเป้าหมาย การวางแผนการเรียน และการ วางแผนอาชีพ

อับบลาฮัมโมวิช (Abrahamowicz. 1988) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการ เป็นสมาชิกองค์กรนักศึกษากับการรับรู้ ความพอใจ และการมีส่วนร่วมในมหาวิทยาลัยของ นักศึกษาระดับปริญญาตรี 550 คน ในมหาวิทยาลัยใหญ่แห่งหนึ่ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามประสบการณ์นักศึกษา (College Student Experiences Questionnaire) ของ

Pace ผลการวิจัยได้พิสูจน์ให้เห็นว่า การมีส่วนร่วมในองค์กรนักศึกษา และกิจกรรมนักศึกษา ต่างๆ สามารถส่งผลต่อการพัฒนาของนิสิตนักศึกษาได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การเข้าร่วม องค์กรนักศึกษาดูเหมือนว่าจะทำให้นักศึกษามีส่วนร่วมมากขึ้นในประสบการณ์มหาวิทยาลัยทุกๆ ด้าน โดยปกติมักพบว่า นิสิตนักศึกษาที่เป็นสมาชิกขององค์กรนิสิตนักศึกษาจะมีส่วนร่วมในสโมสร ชมรม หรือองค์กรต่างๆ ประสบการณ์ส่วนตัว การคุ้นเคยกับเพื่อนนิสิตนักศึกษา สมาพันธ์นิสิต นักศึกษา หรือกิจกรรมกีฬาเสียมากกว่า แต่ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้พบว่า นักศึกษาที่เป็นสมาชิกขององค์กร นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีส่วนร่วมในห้องสมุด มีส่วนร่วมกับอาจารย์ การเขียนวิทยานิพนธ์ และเทคโนโลยี และการสนทนาต่างๆ มากกว่ากลุ่มที่ไม่ใช่สมาชิกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอีกด้วย นอกจากนี้ พบว่า ข้อแตกต่างที่มากที่สุดระหว่างกลุ่มนักศึกษาที่เป็นสมาชิกขององค์กรนักศึกษากับกลุ่มที่ไม่ใช่สมาชิก และเป็นด้านที่เป็นทางบวกมากที่สุดของกลุ่มที่เป็นสมาชิกด้วยนั้น คือ ด้าน ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และด้านที่ไม่เกี่ยวกับสติปัญญา ซึ่งได้แก่ การพัฒนาและการเรียนรู้ ที่เกี่ยวกับประสบการณ์นอกชั้นเรียนมากกว่าที่เป็นประสบการณ์ในชั้นเรียน

แลมพकिन (Lampkin. 1991) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมในเวลาว่างกับการ พัฒนาด้านอาชีพของกลุ่มนักศึกษาปีที่ 4 ที่คัดเลือกมาจากคณะธุรกิจและคณะครุศาสตร์ คณะละ 50 คน จากสถาบันอุดมศึกษาระดับปริญญาตรีแบบ 4 ปีของรัฐแห่งหนึ่งในมลรัฐเวอร์จิเนีย ผลการวิจัย ปรากฏว่า

1. การที่นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมในเวลาว่างช่วยให้พวกเขารักษาความสมดุลในชีวิต ระหว่างด้านจิตใจ กายและสังคม
2. การพัฒนาด้านอาชีพ การติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น และการตัดสินใจเพิ่มขึ้นเมื่อนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมในเวลาว่างต่างๆ
3. คนอื่นๆ เป็นผู้ชักจูงให้ผู้ตอบแบบสอบถามเข้าร่วมในกิจกรรมในเวลาว่าง ด้วยเหตุผลในด้านดี
4. การเข้าร่วมกิจกรรมในเวลาว่างต่างๆ ทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามมีภาพที่ชัดเจนขึ้น ในการวางแผนอาชีพสำหรับอนาคต
5. ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เป็นการยืนยันว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างการเคยเข้าร่วมกิจกรรมในเวลาว่างกับการพัฒนาด้านอาชีพสำหรับนักศึกษาในวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย
6. ข้อมูลสำคัญในการวิจัยครั้งนี้เก็บรวบรวมได้จากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง มากกว่าจากการใช้เครื่องมือที่มีอยู่ก่อน

มากอลดา (Magolda. 1992) ทำการวิจัยเรื่อง อิทธิพลของกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่มีต่อการพัฒนาสติปัญญาของนักศึกษา โดยทำการศึกษาระยะยาว 4 ปี และมีคำถามในการวิจัยว่า นักศึกษาพูดถึงอิทธิพลที่ประสบการณ์ของกิจกรรมเสริมหลักสูตรมีต่อการพัฒนาด้านนักศึกษาอย่างไรบ้าง ในการวิจัยผู้วิจัยได้กลุ่มตัวอย่างมาจากการสุ่มนักศึกษาชั้นปีที่ 1 วิชาเอกต่างๆ ที่มีภูมิหลังต่างกัน ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐแห่งหนึ่งในเขตตะวันตกกลางทั้งหมด 101 คน โดยทุกคนมีความสามารถทางวิชาการในระดับเดียวกัน การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยศึกษาประสบการณ์ของนักศึกษาและตีความว่าประสบการณ์เหล่านั้นมีอิทธิพลต่อการพัฒนาด้านนักศึกษาอย่างไร การสัมภาษณ์ใช้คำถามปลายเปิด จากนั้นก็ถามเรื่องต่อเนื่องว่า นักศึกษาเหมือนหรือแตกต่างจากปีก่อนอย่างไร จากนั้นนำผลการสัมภาษณ์มาสรุปรวมถึงเรื่องประสบการณ์การทำกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อตรวจสอบความถูกต้องในการตีความข้อมูล ซึ่งจากการศึกษาระยะยาวครั้งนี้ พบว่า ความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน การมีส่วนร่วมในองค์กรนักศึกษา การจัดการด้านที่อยู่อาศัยการทำงาน และประสบการณ์การแลกเปลี่ยนมีส่วนช่วยให้นักศึกษาพัฒนาด้านสติปัญญา

โมเรียรี (Moriary. 1995) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ความเป็นผู้นำและประสบการณ์มหาวิทยาลัย : ความเปลี่ยนแปลงในด้านการรับรู้ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีเกี่ยวกับความสามารถในการเป็นผู้นำ โดยศึกษาความแตกต่างในด้านความเป็นผู้นำระหว่างนักศึกษากลุ่มต่างๆ และหาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านการรับรู้ของนักศึกษาเกี่ยวกับความสามารถในการเป็นผู้นำ และลักษณะที่เกี่ยวข้องในระหว่างที่เรียนในมหาวิทยาลัย การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาระยะยาวที่รวบรวมข้อมูลจากทั่วประเทศ ข้อค้นพบที่ได้ คือ ผลการพัฒนาของนักศึกษาจะแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับการมีส่วนร่วมของนักศึกษาในกิจกรรมประเภทต่างๆ ในระหว่างที่เรียนในมหาวิทยาลัย การทำงานกลุ่มในชั้นเรียน การเข้าร่วมชั้นฝึกผู้นำ หรือโปรแกรมการศึกษาด้าน วัฒนธรรม การเป็นประธานขององค์กรนักศึกษา การเข้าร่วมในงานอาสาสมัครและการมีปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์นอกชั้นเรียนล้วนเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาความเป็นผู้นำและทักษะอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในระหว่างที่เรียนมหาวิทยาลัย

คูห์ (Kuh. 1995) ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์นอกชั้นเรียนกับการเรียนรู้และการพัฒนาของนักศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเกี่ยวกับประสบการณ์นอกชั้นเรียนที่มีส่วนช่วยในการเรียนรู้และพัฒนา นักศึกษา กรอบความคิดในการวิจัยให้ 2 แนวทางหลักๆ คือ ทฤษฎีการมีส่วนร่วมและทฤษฎีเกี่ยวกับอิทธิพลของมหาวิทยาลัยที่มีต่อตัวนักศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาจำนวน 149 คน ซึ่งเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 4 จาก 12 สถาบัน ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. ประสบการณ์นอกชั้นเรียนหลายประการมีผลต่อการพัฒนานักศึกษา ผู้ที่ให้สัมผัสประสบการณ์ส่วนใหญ่เห็นว่าชีวิตนอกชั้นเรียนเป็นเสมือนห้องฝึกปฏิบัติการของชีวิตจริง
2. เพศและเชื้อชาติของนักศึกษาไม่ได้เป็นตัวแปรที่ทำให้นักศึกษาได้รับประโยชน์จากประสบการณ์นอกชั้นเรียนแตกต่างกัน
3. ผลที่ได้รับจากประสบการณ์ต่างๆ แตกต่างกันไปตามประเภทของสถาบัน
4. ปณิธานและวัฒนธรรมของสถาบันมีอิทธิพลต่อการเรียนและการพัฒนาตนเอง

ประสบการณ์ด้านความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตกับเพื่อน หมายถึง การรับรู้เรื่องราวต่างๆ จากการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนในกลุ่มหรือจากการได้ร่วมกิจกรรมกับเพื่อน โดยปกติแล้วสมาชิกในกลุ่มเพื่อนจะเป็นทั้งผู้ให้และผู้รับประสบการณ์ซึ่งกันและกันจากการพบปะพูดคุย อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การสนทนาถึงเหตุการณ์ต่างๆ ที่สมาชิกแต่ละคน ได้พบเห็นมา หรือได้ร่วมกระทำพฤติกรรมนั้นๆ ด้วยกันมาในระหว่างที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย (สุรพงษ์ ชูเดช. 2534 : 41)

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2527 : 31) ได้กล่าวว่า ในรั้วมหาวิทยาลัย สิ่งที่มีอิทธิพลในการปรับตัวของนิสิตนักศึกษาที่สุด คือ กลุ่มเพื่อน (peer group) ซึ่งเป็นลักษณะวัยรุ่นทั่วไป และยอมรับในพฤติกรรมต่างๆ ของเขา ทำให้เขามีความสบายใจ มีความสุข และกลุ่มเพื่อนยังมีอิทธิพลทำให้มีความเชื่อและมีพฤติกรรมไปตามลักษณะกลุ่มที่เขายึดอยู่ อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนมีดังนี้

1. เป็นกลุ่มที่จะประสานชีวิตจากสังคมในบ้านไปสู่สังคมมหาวิทยาลัย ทำให้นิสิตนักศึกษารู้สึกว่า ตนเองประสบผลสำเร็จในด้านใดด้านหนึ่ง
2. เป็นกลุ่มที่จะสนับสนุนและเป็นเครื่องมือให้บรรลุเป้าหมายทางพุทธิปัญญาของการศึกษาในมหาวิทยาลัย
3. เป็นกลุ่มที่สนับสนุนสนองอารมณ์ จิตใจ และความต้องการของนิสิต ซึ่งอาจจะไม่ตรงกับของอาจารย์ ห้องเรียน และมหาวิทยาลัย
4. เป็นกลุ่มที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาเรียนรู้ และเข้าใจชีวิตการอยู่ร่วมกัน การสมาคม และการทำงานกับคนที่มีภูมิหลังแตกต่างกันได้ดี
5. กลุ่มเพื่อนอาจจะช่วยยุงให้มีการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ กระตุ้นให้เกิดความคิดหรือประสบการณ์ใหม่ ให้กำลังใจในการเปลี่ยนแปลงของนิสิต หรือในทางกลับกัน กลุ่มเพื่อนก็อาจจะช่วยกันบำรุงรักษาสภาพที่คงเดิมไว้ไม่ยอมเปลี่ยนแปลงอะไรก็ได้
6. องค์การนิสิตนักศึกษามักจะเป็นพรรคพวกของนิสิตแต่ละคน

ฟีลด์แมนและนิวคอมบ์ (ประกอบ คูปรัตน์. 2525 : 179 ; อ้างอิงจาก Feldman and Newcomb. 1973) กล่าวถึงความสำคัญของเพื่อนที่มีต่อนิสิต คือ 1) เป็นการเชื่อมโยงระยะการอยู่ภายในครอบครัวกับพ่อแม่หรือผู้ปกครอง กับระยะการทำงานในโลกกว้าง เพื่อนช่วยทำหน้าที่ให้นิสิตผ่านยุควิกฤตต่างๆ และทำให้มีความเป็นอิสระจากบ้านและครอบครัวได้ 2) ในบางสถานการณ์เพื่อนร่วกลุ่มสามารถช่วยเหลือเกื้อหนุนในด้านกำหนดวัตถุประสงค์ในการเรียนและวิชาการได้ 3) เพื่อนสามารถช่วยเหลือให้กำลังใจในเรื่องโดยทั่วไป ซึ่งไม่สามารถจะหาได้จากคณาจารย์ ชั้นเรียนหรือหลักสูตรที่กำหนดเอาไว้ได้ 4) เพื่อนสามารถให้โอกาสนิสิตในการฝึกการอยู่ร่วมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับบุคคลที่มีภูมิหลังความสนใจและการฝึกอบรมมาแตกต่างกันไป 5) เพื่อนช่วยเสริมคุณค่า ภายในกลุ่มให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น และทำให้เป็นการยากที่จะเปลี่ยนแปลงคุณค่าต่างๆ เหล่านั้น นอกจากนี้แรงผลักดันจากกลุ่มยังอาจออกไปในรูปทำลายและต่อต้านคุณค่า และความคิดเก่าๆ กระตุ้นความสำนึกทางวิชาการและเป็นเครื่องทดสอบแนวความคิดและประสบการณ์ใหม่ๆ แนะนำอาชีพและช่วยกระตุ้นและให้กำลังใจคนที่กำลังเปลี่ยนแนวความคิด 6) กลุ่มสามารถช่วยให้นิสิตมีความมั่นใจและพอใจในตนเองยิ่งขึ้น 7) เพื่อนช่วยทำหน้าที่ในการฝึกเข้าสังคมแก่นิสิตและช่วยสร้างความสัมพันธ์ส่วนตัว ซึ่งจะมีผลในการช่วยเหลือกันในระหว่างการทำงานในภายหลัง

ดังที่ นิวคอมบ์ (Newcomb. 1962 : 79) กล่าวว่า กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลกับนิสิตในระดับอุดมศึกษาทั้งในด้านทัศนคติ ทักษะความสามารถและบุคลิกภาพของนิสิต และเป็นกลุ่มที่ก่อให้เกิดอิทธิพลภายนอกที่มีความสำคัญมากที่สุดต่อนิสิตในมหาวิทยาลัย

แอสติน (Astin. 1984 : 1-10) ได้ศึกษาพฤติกรรมของนักศึกษาในสหรัฐอเมริกา พบว่า พฤติกรรมการสูบบุหรี่ ดื่มเหล้า กินยานอนหลับ และสิ่งเสพติด จะพบในนักศึกษาที่เริ่มเข้าสู่มหาวิทยาลัย และจะเพิ่มขึ้นตามกาลเวลาที่อยู่ในมหาวิทยาลัย ดังนั้นการใช้เวลาว่างในการทำกิจกรรมหรือการแสดงออกถึงความต้องการของนักศึกษานั้น กลุ่มเพื่อนจะมีอิทธิพลต่อนักศึกษาที่จะนำไปทางที่ดีหรือทางเสียก็ได้

ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2524ก : 12) ได้แบ่งความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มเพื่อนไว้ 2 ลักษณะคือ

1. ความสัมพันธ์ทางด้านอารมณ์ คือ ความสัมพันธ์ซึ่งตั้งอยู่บนรากฐานของความรู้สึกและความผูกพันระหว่างเพื่อนกับเพื่อน เป็นต้น การตัดสินใจใดๆ อาศัยความรู้สึก อารมณ์ และอาวูโสเป็นหลัก กิจกรรมเกี่ยวเนื่องกับความสัมพันธ์แบบนี้เป็นกิจกรรมทางความรู้สึก อารมณ์ เช่น การบันเทิง การเลี้ยงสังสรรค์ การเชียร์กีฬา เป็นต้น

2. ความสัมพันธ์ทางสติปัญญา ตั้งอยู่บนเหตุผลและหลักการ อาศัยความรู้ ความคิด เหตุผลและสติปัญญาเป็นเครื่องเชื่อมโยง เช่น ความรู้สึกระหว่างเพื่อนร่วมงาน ระหว่างอาจารย์ กับศิษย์ที่เฝ้าหาความรู้ร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน การตัดสินใจพิจารณาปัญหาใดๆ ก็อาศัย เหตุผลและหลักการและความรู้เป็นหลัก ผู้มีเหตุผลที่ดีกว่าย่อมถูกต้อง กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับ ความสัมพันธ์แบบนี้ ได้แก่ การอภิปราย การพูดคุย ถกเถียง ประชุมหรือสัมมนากันในเรื่องของวิชา ความรู้ พบว่าลักษณะวัฒนธรรมของกลุ่มเพื่อนเป็นองค์ประกอบอย่างเดียวกันที่สำคัญที่สุดใน ประสบการณ์ของนักศึกษา ลักษณะของนักศึกษาที่เหมือนกันจะนำไปสู่ความสมัคปรานสามัคคี ของกลุ่ม

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2527 : 28-37) ได้กล่าวถึงปฏิริยาตอบสนองระหว่างผู้เรียนว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันเช่น การอภิปราย การ โต้เถียง การรายงาน จะช่วยให้เกิดปฏิริยาตอบสนองระหว่างกัน ฝึกการทำงานร่วมกัน เป็นการ สร้างบรรยากาศของสังคมที่เป็นกันเองระหว่างผู้เรียน

จินตนา ยูนิพันธ์ (2527 : 61) ให้ความเห็นว่า กลุ่มเพื่อนเป็นสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการ เรียนการสอนอย่างชัดเจน เพราะสังคมในสถาบันการศึกษาจะมีการรวมตัว หรือจัดกลุ่มกันของ นิสิต ซึ่งจะเห็นได้จากพฤติกรรมของกลุ่มที่มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของนิสิต การปฏิสัมพันธ์ ของกลุ่ม โครงสร้างของกลุ่ม จุดมุ่งหมายของกลุ่ม และปทัสถานของกลุ่มอย่างชัดเจน ซึ่งลักษณะ ของกลุ่มนี้จะมีผลต่อแรงจูงใจและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ถ้ากลุ่มเพื่อนมีบรรยากาศที่เป็นกันเอง เข้าอกเข้าใจกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ผู้เรียนมักจะมีแนวโน้มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีไป ด้วย

บุปผา การีเวท (2527 : 66-69) ได้ศึกษาทัศนะของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงที่มี ต่อสภาพแวดล้อมสังคมกลุ่มเพื่อน พบว่า นักศึกษาส่วนมาจะเลือกคบเพื่อนที่มีรสนิยม ความ คิดเห็นและลักษณะนิสัยใจคอที่คล้ายคลึงกัน นักศึกษามีอิสระในการเลือกคบเพื่อนต่างเพศและ คบกันอย่างอิสระ ซึ่งเป็นแนวทางนำไปสู่เพศสัมพันธ์ได้มาก มีนักศึกษาเพียงส่วนน้อยที่เลือกคบ เพื่อนเพศเดียวกันในทำนองชู้สาว ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในสังคม เมื่อจำแนกตาม ตัวแปรเพศ นักศึกษามีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมสังคมกลุ่มเพื่อนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ แต่สำหรับนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาต่างกัน จะมีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมสังคมกลุ่มเพื่อนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ

วัชรินทร์ แก้วลา (2531 : 78) ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมกลุ่มเพื่อน ในทัศนะของนักศึกษา วิทยาลัยครูนครราชสีมา ผลการศึกษา สรุปข้อคิดเห็นหรือเหตุผลของนักศึกษาในดังนี้ การพัฒนา สภาพแวดล้อมสังคมกลุ่มเพื่อนให้เอื้ออำนวยต่อการเสริมสร้างบุคลิกภาพของนักศึกษานั้น วิทยาลัยครูควรดำเนินการเรื่องต่อไปนี้เป็นสองประการให้นักศึกษาเห็นความสำคัญของสังคมกลุ่ม เพื่อน จัดสภาพแวดล้อมวิทยาลัยที่เอื้อต่อการพัฒนาสังคมกลุ่มเพื่อน พัฒนาคุณภาพของการจัด กิจกรรมนักศึกษา

จากความสำคัญของกลุ่มเพื่อนดังกล่าวมาจะเห็นว่าสภาพแวดล้อมทางด้านเพื่อนหรือ กลุ่มเพื่อน (Peer Group) มีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อตัวนิสิต ต่อพฤติกรรมการเรียน การ ดำเนินชีวิตและอื่นๆ ในมหาวิทยาลัยเป็นอย่างมาก เพราะนิสิตแต่ละคนจะต้องมีการติดต่อกับปะ กับเพื่อนนิสิตด้วยกันเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งนิสิตเหล่านี้ อยู่ในวัยใกล้เคียงกัน (อำนาจ หงษา. 2545 : 26) ดังนั้นประสบการณ์ด้านกลุ่มเพื่อนนับเป็นประสบการณ์อีกด้านหนึ่ง ที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาการของนิสิต

ประสบการณ์ด้านความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตกับอาจารย์นั้น ธิดารัตน์ บุญนุช และประกอบ คุปรัตน์ (2528 : 363) ได้กล่าวถึงความสามารถด้านสังคมของนักศึกษาไว้ว่า สถาบันอุดมศึกษามีหน้าที่สำคัญในการส่งเสริมพัฒนาการทางสังคมให้แก่ นิสิตนักศึกษา โดย ผ่านกระบวนการเรียนการสอนกับอาจารย์ผู้สอน ดังนั้น ผู้สอน จึงนับว่ามีบทบาทสำคัญยิ่งที่จะ ถ่ายทอดมารยาททางสังคมและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ให้แก่ นิสิตนักศึกษา และผลการศึกษาของ โคแกน (อำนาจ หงษา. 2545 : 22 ; อ้างอิงจาก Cogan. 1975 : 135-139) ได้แสดงว่าสัมพันธ- ภาพอันดีระหว่างนิสิตกับอาจารย์จะทำให้ผลการเรียนของนิสิตดีขึ้น และยังความสัมพันธ์ดังกล่าว มีมากขึ้นเท่าใด ก็ยิ่งทำให้นิสิตสามารถที่จะพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ให้สูงขึ้นตามไปด้วย และลักษณะความสัมพันธ์ของอาจารย์และนิสิตจะมีอิทธิพลต่อความสนใจในวิชาที่เรียนของนิสิต ถ้าหากนิสิตมีความศรัทธาในตัวอาจารย์ ซึ่งจะช่วยให้ นิสิตมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน ซึ่งจะมีผล ทำให้นิสิตมีผลการเรียนดีขึ้น

ไรอัน (Ryans. 1960 : 278-284) ได้กล่าวไว้ว่า ลักษณะของอาจารย์ที่ดีอย่างหนึ่งคือ การมีความสัมพันธ์ที่ดีกับนิสิต เช่น มีความเข้าใจนิสิต แสดงความเป็นเพื่อน ช่วยเหลือปัญหา ส่วนตัว เช่นเดียวกับปัญหาการเรียน ยกย่องชมเชยนิสิตที่ทำงานดี ยอมรับความสามารถและ ความคิดเห็นของนิสิต ส่งเสริมและให้กำลังใจนิสิต เป็นต้น

เบค (Beck. 1970 : 11) พบว่า ผู้เรียนมีความต้องการให้ผู้สอนมีไมตรีจิต และให้ความอบอุ่น ถ้าผู้สอนตอบสนองความต้องการนั้นแล้ว จะทำให้ผู้เรียนรับรู้ผู้สอนไปในทางที่ดี มีกำลังใจ และได้รับความสำเร็จในการเรียน

บุธ (Buth. 1942 : 645-656) ได้วิจัยสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน พบว่า ครูที่พยายามทำความรู้จักกับนักเรียน ให้ความเห็นอกเห็นใจนักเรียน รู้จักส่งเสริมการเรียนตามความต้องการและความสนใจของนักเรียน จะทำให้นักเรียนเรียนได้ดีขึ้น การปรับตัวเหมาะสมยิ่งขึ้น ส่วนที่มุ่งสอนโดยใช้วิธีบังคับนักเรียนจะไม่พอใจในตัวครูและนักเรียนเรียนไม่ได้ดีเท่าที่ควร

ไทด์แมน (Tiedman. 1942 : 657-664) ได้ศึกษาสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาจะไม่ชอบครูแบบเผด็จการที่มีนิสัยข่มขู่ปราศจากความเห็นอกเห็นใจ และไม่ชอบครูที่สอนแบบใช้อำนาจ

ประดินันท์ อุปรมัย (2523 : 123-137) กล่าวถึงองค์ประกอบในการเรียนการสอน สรุปได้ 4 ประการ คือ

1. บุคลิกภาพบางประการของครู มีผลต่อการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน รูปร่างหน้าตา และการแต่งกาย มีผลต่อการดึงดูดความสนใจ แต่บุคลิกภาพบางประการ เช่น สีหน้า ท่าทาง น้ำเสียง การใช้คำพูด อารมณ์ขันและบทบาทในฐานะผู้นำของครูมีผลต่อการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนอย่างมาก
2. พฤติกรรมของครูที่แสดงออกตามทัศนคติและความคาดหวังบางประการที่ครูมีอยู่มีผลต่อการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน ครูที่มีทัศนคติที่ดีต่อการสอนและต่อนักเรียน เป็นผู้ที่มีมองโลกในแง่ดี ย่อมสร้างบรรยากาศที่ดีให้เกิดขึ้นแก่ชั้นเรียนได้มากกว่าครูที่มีทัศนคติในทางตรงข้าม ความคาดหวังของครูที่มีต่อนักเรียนมักมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของครูที่แสดงออกต่อนักเรียนด้วย
3. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน มีผลต่อการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน การให้นักเรียนได้มีโอกาสซักถาม เข้าร่วมกิจกรรมให้มาก จะทำให้บรรยากาศในชั้นเรียนมีความสุข กระตือรือร้น ปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างนักเรียนด้วยตนเอง ก็จะมีส่วนช่วยให้เกิดบรรยากาศที่ดีขึ้นในชั้นเรียนด้วย
4. ครูรู้จักใช้แรงเสริมที่เหมาะสม จะช่วยให้เกิดบรรยากาศที่ดีขึ้นในชั้นเรียน การเสริมแรงที่ทำอย่างจริงจัง เหมาะกับสภาพการณ์ ไม่จำเป็นต้องใช้เฉพาะกับพฤติกรรมที่ดีที่สุด แต่ควรใช้กับพฤติกรรมที่ดีขึ้นกว่าเดิม โดยเฉพาะกับนักเรียนที่เรียนอ่อนหรือมีพฤติกรรมที่ดีขึ้นในชั้นเรียนด้วย

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2527 : 130-142) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยของรัฐ 10 แห่ง พบว่าองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการเรียนการสอน คือ ความสนใจในวิชาที่เรียน ผู้สอนมีความเป็นกันเอง และวิธีสอนของอาจารย์ ส่วนปัจจัยที่มีผลให้นักศึกษาสนใจเรียนมากที่สุด 3 ปัจจัย คือ ผู้สอนเตรียมการสอนอย่างดี มีความเป็นกันเองและกระตือรือร้นในการสอน ส่วนปัญหาด้านการเรียนการสอน พบว่า ปัญหาด้านอาจารย์ผู้สอน ใช้วิธีการสอนไม่ดี บรรยายไม่ถูกวิธี ทำให้ชั้นเรียนน่าเบื่อหน่าย และ (2530 ก : 57) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนการสอนควรเพิ่มความเป็นกันเองระหว่างอาจารย์กับนิสิต โดยอาจารย์ผู้สอนควรลดบทบาทความเคร่งเครียดลงบ้าง และแสดงความเป็นกันเองกับนิสิต โดยพูดคุยกันบ้างหรือพบปะกันนอกชั้นเรียนบ้าง เป็นการทำลายกำแพงน้ำแข็งระหว่างอาจารย์กับศิษย์ ความเป็นกันเองนี้ ทำให้นิสิตเกิดความเข้าใจผู้สอน และมีมูลเหตุจูงใจให้สนใจเรียนวิชานั้นๆ เพิ่มขึ้น

พรขุติ อาชาวำรุง (2525 : 232) พบว่า ความสัมพันธ์อันดีระหว่างอาจารย์กับนิสิตจัดเป็นพื้นฐานของสถานการณ์ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนที่ดีขึ้น ถ้าหากความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนิสิตไม่ดีเท่าที่ควรจะทำให้ประสิทธิภาพการสอนด้อยลง

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งหมด พอจะสรุปได้ว่าระหว่างที่นิสิตกำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย สิ่งแวดล้อมรอบตัวทั้งด้านส่วนตัว ด้านการเรียน และด้านสังคมนั้นมีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตภายในมหาวิทยาลัย และส่งผลโดยตรงต่อประสบการณ์ที่นิสิตจะได้รับ เนื่องจากการจัดประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยนั้น ขึ้นอยู่กับหลายองค์ประกอบ เช่น รูปแบบของกลุ่มเพื่อน ค่านิยมส่วนตัวของนิสิตเอง การบริหารจัดการเรียนการสอนของผู้บริหาร รูปแบบการเรียนการสอนของอาจารย์ การเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ในมหาวิทยาลัย ซึ่งมีความแตกต่างหลากหลายอยู่มาก ผู้วิจัยจึงคาดหวังว่า หากมีการหล่อหลอมจิตใจของนิสิตหรือมีการจัดการสิ่งต่างๆ ข้างต้นเป็นไปได้อย่างดี และเต็มความสามารถของผู้เกี่ยวข้อง จะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อประสบการณ์ที่ดีในมหาวิทยาลัยของนิสิต ซึ่งจะส่งผลในการพัฒนานิสิตให้เป็นบุคคลที่สมบูรณ์ต่อไป

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตามการรับรู้ของนิสิตในด้านส่วนตัว ด้านการเรียน และด้านสังคม จำแนกตามตัวแปรเพศ สาขาวิชา และเปรียบเทียบประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยของนิสิตในแต่ละชั้นปีจำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับดังต่อไปนี้

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรในการวิจัยนี้เป็นนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1-4 ในปีการศึกษา 2546 ที่กำลังศึกษาอยู่ในคณะต่างๆ 16 คณะ รวมจำนวนทั้งสิ้น 16,060 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้ เป็นนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1-4 ปีการศึกษา 2546 ที่กำลังศึกษาอยู่ในคณะต่างๆ 16 คณะที่ได้มาโดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางของยามานะ (Yamane. 1967: 887) ที่ความคลาดเคลื่อนในการสุ่มเท่ากับ .05 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 849 คน จากนั้นผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ตามคณะที่ศึกษา ได้กลุ่มตัวอย่างดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำแนกตามคณะที่ศึกษา

คณะที่ศึกษา	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
คณะวิศวกรรมศาสตร์	2,674	141
คณะวิทยาศาสตร์	2,082	110
คณะแพทยศาสตร์	802	42
คณะเภสัชศาสตร์	647	34
คณะทันตแพทยศาสตร์	403	21
คณะสัตวแพทยศาสตร์	495	26
คณะสหเวชศาสตร์	438	23
คณะครุศาสตร์	1,118	59

ตาราง 1 (ต่อ)

คณะที่ศึกษา	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
คณะพาณิชยศาสตร์ฯ	2,438	129
คณะนิติศาสตร์	840	45
คณะเศรษฐศาสตร์	651	35
คณะรัฐศาสตร์	862	46
คณะนิเทศศาสตร์	534	28
คณะอักษรศาสตร์	1,093	58
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์	623	33
คณะศิลปกรรมศาสตร์	360	19
รวม	16,060	849

ตาราง 2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำแนกตามระดับชั้นปี

คณะที่ศึกษา	ระดับชั้นปี				รวม
	ปี 1	ปี 2	ปี 3	ปี 4	
คณะวิศวกรรมศาสตร์	33	34	36	38	141
คณะวิทยาศาสตร์	26	22	27	35	110
คณะแพทยศาสตร์	10	11	11	10	42
คณะเภสัชศาสตร์	9	8	7	10	34
คณะทันตแพทยศาสตร์	6	5	5	5	21
คณะสัตวแพทยศาสตร์	7	6	6	7	26
คณะสหเวชศาสตร์	4	5	6	8	23
คณะครุศาสตร์	14	14	14	17	59
คณะพาณิชยศาสตร์ฯ	30	29	35	35	129
คณะนิติศาสตร์	9	9	9	18	45
คณะเศรษฐศาสตร์	7	8	8	12	35
คณะรัฐศาสตร์	11	11	11	13	46
คณะนิเทศศาสตร์	7	7	7	7	28
คณะอักษรศาสตร์	14	14	14	16	58
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์	8	8	8	9	33
คณะศิลปกรรมศาสตร์	5	5	4	5	19
รวม	200	196	208	245	849

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตามการรับรู้ของนิสิตและแบบสอบถามผลการเรียนรู้ตามการประเมินของนิสิต ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี งานวิจัย และตำราต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาประสบการณ์ในด้านต่างๆ ในสถาบันอุดมศึกษาของนิสิตนักศึกษาทั้งในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและในมหาวิทยาลัยต่างๆ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. สร้างแบบสอบถามประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยของนิสิตโดยศึกษาแนวทางจากแบบสอบถามประสบการณ์ในมหาวิทยาลัย College Student Experiences Questionnaire หรือ CSEQ ของเพซ (Pace, 1990) ประกอบกับแบบสอบถามของงานวิจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อให้คณะกรรมการที่ปรึกษา เพื่อขอคำแนะนำและตรวจสอบเนื้อหา ภาษา จำนวนที่ใช้ในแบบสอบถามให้ครอบคลุมรายละเอียดของเนื้อหา

ลักษณะของแบบสอบถาม

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของนิสิต ประกอบด้วย เพศ ระดับชั้นปีที่ศึกษาคณะที่ศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist) โดยมีข้อคำถามจำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสบการณ์ในมหาวิทยาลัย ด้านส่วนตัวของนิสิต มีลักษณะเป็นแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตามแบบของไลเคิร์ต (Likert, 1932 : 1 - 55) จำนวน 20 ข้อ

การให้คะแนนในการตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

5 จริงที่สุด	หมายถึง นิสิตเห็นว่าข้อความนั้นเป็นความจริงหรือมีการปฏิบัติมากที่สุด
4 จริงมาก	หมายถึง นิสิตเห็นว่าข้อความนั้นเป็นความจริงหรือมีการปฏิบัติมาก
3 จริงปานกลาง	หมายถึง นิสิตเห็นว่าข้อความนั้นเป็นความจริงหรือมีการปฏิบัติปานกลาง
2 จริงน้อย	หมายถึง นิสิตเห็นว่าข้อความนั้นเป็นความจริงหรือมีการปฏิบัติน้อย
1 จริงน้อยที่สุด	หมายถึง นิสิตเห็นว่าข้อความนั้นเป็นความจริงหรือมีการปฏิบัติน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสบการณ์ในมหาวิทยาลัย ด้านการเรียนรู้ของนิสิต แบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามด้านการเรียนทั่วไป มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับของ ไคเคิร์ท โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนเป็น จริงที่สุด จริงมาก จริงปานกลาง จริงน้อย จริงน้อยที่สุด มีจำนวน 20 ข้อ

การให้คะแนนในการตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- 5 จริงที่สุด หมายถึง นิสิตเห็นว่าข้อความนั้นเป็นความจริงหรือมีการปฏิบัติมากที่สุด
- 4 จริงมาก หมายถึง นิสิตเห็นว่าข้อความนั้นเป็นความจริงหรือมีการปฏิบัติมาก
- 3 จริงปานกลาง หมายถึง นิสิตเห็นว่าข้อความนั้นเป็นความจริงหรือมีการปฏิบัติปานกลาง
- 2 จริงน้อย หมายถึง นิสิตเห็นว่าข้อความนั้นเป็นความจริงหรือมีการปฏิบัติน้อย
- 1 จริงน้อยที่สุด หมายถึง นิสิตเห็นว่าข้อความนั้นเป็นความจริงหรือมีการปฏิบัติน้อยที่สุด

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามนิสัยในการเรียน จำนวน 20 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับของ ไคเคิร์ท โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

- 5 เป็นประจำ หมายถึง นิสิตกระทำเป็นประจำ
- 4 บ่อยครั้ง หมายถึง นิสิตกระทำเกือบทุกครั้ง
- 3 บางครั้ง หมายถึง นิสิตกระทำเป็นบางครั้ง
- 2 นานๆ ครั้ง หมายถึง นิสิตกระทำนานๆ ครั้ง
- 1 ไม่เคยเลย หมายถึง นิสิตทำนานๆ ครั้ง หรือไม่เคยกระทำเลย

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยด้านสังคมของนิสิต มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับของ ไคเคิร์ท โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตกับเพื่อน มีจำนวน 14 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตกับอาจารย์ มีจำนวน 10 ข้อ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามการเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิต มีจำนวน 15 ข้อ

แบบสอบถามทั้ง 3 ส่วน ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- 5 เป็นประจำ หมายถึง นิสิตกระทำเป็นประจำ
- 4 บ่อยครั้ง หมายถึง นิสิตกระทำเกือบทุกครั้ง
- 3 บางครั้ง หมายถึง นิสิตกระทำเป็นบางครั้ง
- 2 นานๆ ครั้ง หมายถึง นิสิตทำนานๆ ครั้ง
- 1 ไม่เคยเลย หมายถึง นิสิตทำนานๆ ครั้ง หรือไม่เคยกระทำเลย

สำหรับการแปลความหมายค่าเฉลี่ยสำหรับการตอบแบบสอบถามตอนที่ 2 ถึงตอนที่ 4 ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ ดังนี้

- 4.21 - 5.00 หมายถึง นิสิตมีประสบการณ์ในประเด็นนั้นในระดับมากที่สุด
3.41 - 4.20 หมายถึง นิสิตมีประสบการณ์ในประเด็นนั้นในระดับมาก
2.61 - 3.40 หมายถึง นิสิตมีประสบการณ์ในประเด็นนั้นในระดับปานกลาง
1.81 - 2.60 หมายถึง นิสิตมีประสบการณ์ในประเด็นนั้นในระดับน้อย
1.00 - 1.80 หมายถึง นิสิตมีประสบการณ์ในประเด็นนั้นในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับผลการเรียนรู้ตามการประเมินตนเองของนิสิต มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของ ไคเคิร์ท มีจำนวน 20 ข้อ โดยผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- คะแนน 5 หมายถึง นิสิตมีความรู้ความสามารถในประเด็นนั้นเพิ่มขึ้นมากที่สุด
คะแนน 4 หมายถึง นิสิตมีความรู้ความสามารถในประเด็นนั้นเพิ่มขึ้นมาก
คะแนน 3 หมายถึง นิสิตมีความรู้ความสามารถในประเด็นนั้นเพิ่มขึ้นปานกลาง
คะแนน 2 หมายถึง นิสิตมีความรู้ความสามารถในประเด็นนั้นเพิ่มขึ้นน้อย
คะแนน 1 หมายถึง นิสิตมีความรู้ความสามารถในประเด็นนั้นเพิ่มขึ้นน้อยที่สุด

สำหรับเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย ผู้วิจัยกำหนดดังนี้

- 4.21 - 5.00 หมายถึง นิสิตมีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้นในระดับมากที่สุด
3.41 - 4.20 หมายถึง นิสิตมีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้นในระดับมาก
2.61 - 3.40 หมายถึง นิสิตมีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้นในระดับปานกลาง
1.81 - 2.60 หมายถึง นิสิตมีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้นในระดับน้อย
1.00 - 1.80 หมายถึง นิสิตมีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้นในระดับน้อยที่สุด

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. หาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน (ภาคผนวก ค) ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity)
2. นำแบบสอบถามที่ผ่านการหาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหาที่ปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้ (Try out) กับนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 50 คน จากนั้นนำมาหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยหาค่าสหสัมพันธ์ของคะแนนรายข้อ และคะแนนรวมทั้งฉบับ (Corrected item to total correlation) แล้วเลือกคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป (สุณี รักษาเกียรติศักดิ์. 2539 :117) ไว้ใช้ในแบบสอบถาม (ดังภาคผนวก ง)

3. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540 : 125-126) โดยค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม มีดังนี้

แบบสอบถามประสบการณ์ในมหาวิทยาลัย มีค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับ (ตอน 2 ,3 ,4) เท่ากับ 0.89

และแบบสอบถามผลที่ได้รับจากการเรียนรู้ตามการประเมินตนเองของนิสิต มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.86

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พร้อมแบบสอบถามเสนอไปยังอธิการบดีของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากนิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้
2. ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ในระหว่างเดือนมกราคม – กุมภาพันธ์ 2547 แบบสอบถามแจกไป จำนวน 849 ฉบับ ได้รับคืนและมีความสมบูรณ์ จำนวน 726 ฉบับ คิดเป็น ร้อยละ 85.50

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ การแจกแจงความถี่ และการหาค่าร้อยละ ตามตัวแปรที่ศึกษา
2. ตามความมุ่งหมายข้อ 1 เพื่อศึกษาประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตามการรับรู้ของนิสิต โดยรวมและเป็นรายด้าน 3 ด้าน คือ ประสบการณ์ด้านส่วนตัว ประสบการณ์ด้านการเรียน ประสบการณ์ด้านสังคม โดยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
3. ตามความมุ่งหมายข้อ 2 เพื่อเปรียบเทียบประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำแนกตามตัวแปร เพศ ผู้วิจัยใช้การทดสอบที (t-test) ส่วนตัวแปรชั้นปี และสาขาวิชาที่ศึกษา ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way Anova) ในกรณีที่พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe') (Ferguson. 1981 : 190, 308)

4. ตามความมุ่งหมายข้อ 3 เพื่อเปรียบเทียบประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในแต่ละชั้นปี โดยรวมและเป็นรายด้าน 3 ด้าน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว ในกรณีที่พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ

5. ตามความมุ่งหมายข้อ 4 เพื่อศึกษาผลที่ได้รับจากการเรียนรู้ในมหาวิทยาลัยตามการประเมินตนเองของนิสิตโดยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

6. ตามความมุ่งหมายข้อ 5 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยของนิสิตกับผลที่ได้รับจากการเรียนรู้ในมหาวิทยาลัยตามการประเมินตนเอง โดยใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าความถี่

1.2 ค่าร้อยละ

1.3 ค่าเฉลี่ย

1.4 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

2.1 การหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อ และคะแนนรวมทั้งฉบับ

2.2 การหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตามแบบของครอนบาค

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม โดยใช้การทดสอบที

3.2 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยจากกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ในกรณีที่พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ

3.3 การทดสอบความสัมพันธ์โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t - distribution
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F - distribution
df	แทน	ระดับชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degrees of Freedom)
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean Square)
p	แทน	ความน่าจะเป็นที่สถิติที่ใช้ทดสอบจะตกอยู่ในช่วงปฏิเสธสมมติฐาน
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยจำแนกออกเป็น 5 ตอนดังนี้
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตัวแปรที่ศึกษาโดยการหาค่าความถี่ และหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 การศึกษาประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตามการรับรู้ของนิสิต โดยรวม และเป็นรายด้าน 3 ด้าน คือ ประสบการณ์ด้านส่วนตัว ประสบการณ์ด้านการเรียน ประสบการณ์ด้านสังคม โดยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยรวม และเป็นรายด้าน 3 ด้าน จำแนกตามตัวแปรเพศ โดยการทดสอบที ส่วนตัวแปรชั้นปี และสาขาวิชาที่ศึกษา โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว และเมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีของ เชฟเฟ

ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละชั้นปีโดยรวมและเป็นรายด้าน 3 ด้าน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว และเมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีของ เชฟเฟ

ตอนที่ 5 การศึกษาผลที่ได้รับจากการเรียนรู้ในมหาวิทยาลัยตามการประเมินตนเองของนิสิต โดยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 6 การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยของนิสิตกับผลที่ได้รับจากการเรียนรู้ในมหาวิทยาลัยตามการประเมินตนเอง โดยใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตัวแปรที่ศึกษาโดยการหาค่าความถี่ และคำนวณค่าร้อยละ ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 ค่าความถี่และค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา	ความถี่ (คน) n = 726	ร้อยละ
เพศ		
เพศชาย	310	42.70
เพศหญิง	416	57.30
ชั้นปี		
ชั้นปีที่ 1	168	23.10
ชั้นปีที่ 2	175	24.10
ชั้นปีที่ 3	182	25.10
ชั้นปีที่ 4 ขึ้นไป	201	27.70
สาขาวิชาที่ศึกษา		
สาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพ	216	29.80
สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ	111	15.30
สาขาวิชาสังคมศาสตร์	292	40.20
สาขาวิชามนุษยศาสตร์	107	14.70
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน		
ระดับสูง (เกรดเฉลี่ยสะสมมากกว่า 3.25 ขึ้นไป)	208	28.70
ระดับปานกลาง (เกรดเฉลี่ยสะสมระหว่าง 2.78 - 3.25)	280	38.60
ระดับต่ำ (เกรดเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 2.78)	187	25.80
รวม	726	100.00

จากตาราง 3 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้ส่วนใหญ่เป็นนิสิตหญิง (ร้อยละ 57.3) กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 4 ขึ้นไป (ร้อยละ 27.7) ในสาขาวิชาสังคมศาสตร์ (ร้อยละ 40.2) และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 38.6)

ตอนที่ 2 การศึกษาประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตามการรับรู้ของนิสิต โดยรวม และเป็นรายด้าน 3 ด้าน คือ ประสบการณ์ด้านส่วนตัว ประสบการณ์ด้านการเรียน ประสบการณ์ด้านสังคม โดยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลปรากฏดังตาราง 4-7

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตามการรับรู้ของนิสิต โดยรวมและเป็นรายด้าน

ประสบการณ์ในมหาวิทยาลัย	n = 726		ระดับ
	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านส่วนตัว	3.17	0.38	ปานกลาง
ด้านการเรียน	3.14	0.38	ปานกลาง
ด้านสังคม	2.81	0.56	ปานกลาง
รวม	3.04	0.31	ปานกลาง

จากตาราง 4 นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.04$, S.D.= 0.31) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 3 ด้าน คือ ประสบการณ์ด้านส่วนตัว ($\bar{X} = 3.17$, S.D.= 0.38) ประสบการณ์ด้านการเรียน ($\bar{X} = 3.14$, S.D.= 0.38) และประสบการณ์ด้านสังคม ($\bar{X} = 2.81$, S.D.= 0.56)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยของนิสิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้านส่วนตัว เป็นรายข้อ

ข้อ	ประสบการณ์ในมหาวิทยาลัย ด้านส่วนตัว	n = 726		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ข้าพเจ้าแต่งชุดนิสิตถูกต้องตามระเบียบ เช่น ไม่ปล่อยชายเสื้อออกนอกกางเกงหรือ กระโปรง ไม่สวมรองเท้าแตะหรือรองเท้าฟองน้ำ	4.14	1.00	มาก
2	ข้าพเจ้าไม่แต่งชุดนิสิตตามแฟชั่น เพราะเห็นว่าเป็น เรื่องที่ไม่เหมาะสม	3.81	1.04	มาก
3	ข้าพเจ้านิยมซื้อเสื้อผ้ายี่ห้อดังๆ ราคาแพงๆ	2.32	1.04	น้อย
4	ข้าพเจ้าแต่งตัวมาเรียนตามแบบเพื่อนๆ ในกลุ่ม	2.46	1.09	น้อย
5	ข้าพเจ้าแต่งกายมาเรียนตามความพอใจของตนเอง ไม่สนใจติดตามแฟชั่น	3.87	0.99	มาก
6	ข้าพเจ้ามีค่าใช้จ่ายมาก เกี่ยวกับอุปกรณ์การเรียน เอกสารประกอบการเรียน ฯลฯ	3.59	0.94	มาก
7	ข้าพเจ้าใช้จ่ายเงินไปกับกิจกรรมบันเทิงเพื่อการ พักผ่อนหย่อนใจมาก เช่น การดูหนัง การซื้อ วารสารอ่านเล่น เทป/ซีดีหนัง-เพลง ฯลฯ	3.27	1.05	ปานกลาง
8	ข้าพเจ้าใช้จ่ายเงินไปกับเรื่องอาหารการกินประเภท ฟาสต์ฟู้ด และขนมที่ไม่มีประโยชน์มากกว่า อาหารหลักในแต่ละมื้อ	3.04	1.14	ปานกลาง
9	ข้าพเจ้าใช้จ่ายเงินไปกับการเดินทางไป-กลับ มหาวิทยาลัยมาก (ค่าน้ำมันรถ/ค่ารถโดยสาร)	3.12	1.22	ปานกลาง
10	ข้าพเจ้าใช้จ่ายเงินไปกับค่าเสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย เครื่องสำอาง(ถ้าใช้)มาก	2.70	1.15	ปานกลาง
11	ข้าพเจ้าใช้จ่ายเงินในการเที่ยวตามสถานเริงรมย์ แคมป์ มาก	1.78	1.10	น้อยที่สุด
12	ข้าพเจ้าต้องขอเงินจากพ่อแม่หรือผู้ปกครองเพิ่มอยู่ เสมอ เพราะเงินไม่พอใช้	2.44	1.19	น้อย

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อ	ประสบการณ์ในมหาวิทยาลัย ด้านส่วนตัว	N = 726		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
13	เมื่อข้าพเจ้าเรียนเสร็จจะรีบกลับบ้านทันที โดยไม่สนใจจะทำกิจกรรมต่างๆในมหาวิทยาลัย	2.45	1.13	น้อย
14	เมื่อข้าพเจ้าเรียนเสร็จจะอยู่ทำกิจกรรมกับชมรมต่างๆ ในมหาวิทยาลัย	2.80	1.16	ปานกลาง
15	ข้าพเจ้าใช้เวลาหลังเลิกเรียนทบทวนบทเรียนกับเพื่อนๆ อยู่ภายในมหาวิทยาลัย	2.53	1.03	น้อย
16	ข้าพเจ้าใช้เวลาว่างระหว่างรอเรียนทบทวนบทเรียนกับเพื่อนๆ อยู่ภายในมหาวิทยาลัย	2.44	1.07	น้อย
17	ข้าพเจ้าใช้เวลาหลังเลิกเรียนไปเที่ยวตามที่ต่างๆ นอกมหาวิทยาลัย เช่น ตามศูนย์การค้า หรือไปหาเพื่อนที่มหาวิทยาลัยอื่น	2.82	1.08	ปานกลาง
18	ทุกครั้งที่มีเวลาว่างข้าพเจ้าเข้าห้องสมุด	2.42	1.08	น้อย
19	ข้าพเจ้าใช้เวลาว่างด้วยการเล่นกีฬากับเพื่อนๆ ในมหาวิทยาลัย	2.43	1.18	น้อย
20	ข้าพเจ้ามีรายงานหรือการบ้านที่อาจารย์สั่งมากจนไม่มีเวลาทำสิ่งอื่นๆ	3.04	1.11	ปานกลาง
รวม		3.17	0.38	ปานกลาง

จากตาราง 5 นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีประสบการณ์ในมหาวิทยาลัย ด้านส่วนตัว โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.17$, S.D.= 0.38) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นิสิตมีประสบการณ์ในระดับมากในข้อ 1 นิสิตแต่งชุดนิสิตถูกต้องตามระเบียบ ($\bar{X} = 4.14$, S.D.= 1.00) ข้อ 2 นิสิตไม่แต่งชุดนิสิตตามแฟชั่น เพราะเห็นว่าเป็นเรื่องที่ไม่เหมาะสม ($\bar{X} = 3.81$, S.D.= 1.04) ข้อ 5 นิสิตแต่งกายมาเรียนตามความพอใจของตนเอง ไม่สนใจติดตามแฟชั่น ($\bar{X} = 3.87$, S.D.= 0.99) และข้อ 6 นิสิตมีค่าใช้จ่ายมาก เกี่ยวกับอุปกรณ์การเรียน เอกสารประกอบการเรียน ($\bar{X} = 3.59$, S.D.= 0.94) และนิสิตมีประสบการณ์ในระดับน้อยในข้อ 3 นิสิตนิยมซื้อเสื้อผ้ายี่ห้อต่างๆ ราคาแพงๆ ($\bar{X} = 2.32$, S.D.= 1.04) ข้อ 4 นิสิตแต่งตัวมาเรียนตามแบบเพื่อนๆในกลุ่ม ($\bar{X} = 2.46$,

S.D.= 1.09) ข้อ 12 นิสิตต้องขอเงินจากพ่อแม่หรือผู้ปกครองเพิ่มอยู่เสมอ เพราะเงินไม่พอใช้ ($\bar{X}$ = 2.44, S.D.= 1.19) ข้อ 13 เมื่อนิสิตเรียนเสร็จจะรีบกลับบ้านทันที โดยไม่สนใจจะทำกิจกรรมต่างๆ ในมหาวิทยาลัย ($\bar{X}$ = 2.45, S.D.= 1.13) ข้อ 15 นิสิตใช้เวลาหลังเลิกเรียนทบทวนบทเรียนกับเพื่อนๆ อยู่ภายในมหาวิทยาลัย ($\bar{X}$ = 2.53, S.D.= 1.03) ข้อ 16 นิสิตใช้เวลาว่างระหว่างรอเรียนทบทวนบทเรียนกับเพื่อนๆ อยู่ภายในมหาวิทยาลัย ($\bar{X}$ = 2.44, S.D.= 1.07) ข้อ 18 ทุกครั้งที่มีความว่างนิตินิสิตจะเข้าห้องสมุด ($\bar{X}$ = 2.42, S.D.= 1.08) และข้อ 19 นิสิตใช้เวลาว่างด้วยการเล่นกีฬา กับเพื่อนๆ ในมหาวิทยาลัย ($\bar{X}$ = 2.43, S.D.= 1.18) สำหรับนิตินิสิตมีประสบการณ์ในระดับน้อยที่สุดในข้อ 11 นิสิตใช้จ่ายเงินมากในการเที่ยวตามสถานเริงรมย์ หาด ผับ ($\bar{X}$ = 1.78 , S.D.= 1.10) ส่วนข้ออื่นๆ อยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยของนิสิต

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้านการเรียนรู้ เป็นรายข้อ

ส่วนที่ 1 การเรียนทั่วไป

ข้อ	ประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยด้านการเรียน (การเรียนรู้ทั่วไป)	n = 726		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ข้าพเจ้าให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมการเรียน ในชั้นเรียนเป็นอย่างดี	3.74	0.79	มาก
2	ในชั้นเรียน ข้าพเจ้าสามารถแสดงความคิดเห็นหรือ ซักถามประเด็นที่สงสัยในทันที	3.04	0.95	ปานกลาง
3	ข้าพเจ้าค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ	2.92	0.94	ปานกลาง
4	ข้าพเจ้ารู้จักแหล่งความรู้ที่จะไปค้นคว้าเพิ่มเติม	3.40	0.91	ปานกลาง
5	ข้าพเจ้าเข้าห้องสมุดเพราะต้องการหาที่เงียบๆ ค้นคว้าเพิ่มเติมจากสิ่งที่อาจารย์สอนในห้องเรียน หรือทำงานตามที่อาจารย์มอบหมาย	3.20	1.09	ปานกลาง
6	ข้าพเจ้าค้นหาหัวข้อเรื่องที่ต้องการศึกษาด้วย คอมพิวเตอร์หรือจากบัตรรายการ	3.48	1.07	มาก
7	ข้าพเจ้าขอความช่วยเหลือจากบรรณารักษ์เพื่อ ค้นหาหัวข้อเรื่องที่ต้องการ	2.64	1.12	ปานกลาง
8	ข้าพเจ้าค้นหาเอกสารเพิ่มเติมจากบรรณานุกรมของ หนังสือหรือวารสารที่ได้อ่าน	2.64	1.13	ปานกลาง
9	ข้าพเจ้าหาหนังสือที่น่าสนใจอ่าน โดยค้นหาเองตาม ชั้นหนังสือ	3.05	1.19	ปานกลาง
10	ข้าพเจ้าอ่านหนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสารใน ห้องสมุด	2.88	1.16	ปานกลาง
11	ข้าพเจ้าขอยืมหนังสือที่ไม่ใช่ตำราเรียนจากห้องสมุด ไปอ่านที่บ้าน	2.47	1.21	น้อย
12	ในชั้นเรียน ข้าพเจ้าถูกกดดันให้แข่งขันเรื่องการเรียน กับเพื่อนมากกว่ากับตนเอง	2.79	1.18	ปานกลาง

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อ	ประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยด้านการเรียน (การเรียนรู้ทั่วไป)	n = 726		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
13	ข้าพเจ้าได้รับความรู้ที่เป็นประโยชน์จากกิจกรรมการสอนของอาจารย์	3.56	0.83	มาก
14	ข้าพเจ้าไม่สนใจที่จะพัฒนาพื้นฐานทางด้านภาษาอังกฤษ	2.09	1.13	น้อย
15	ข้าพเจ้าเข้าใจสิ่งที่อาจารย์สอนได้ดี	3.20	0.80	ปานกลาง
16	ข้าพเจ้าได้รับความสะดวกจากสิ่งอำนวยความสะดวกที่มหาวิทยาลัยจัดให้	3.39	0.84	ปานกลาง
17	ข้าพเจ้าได้รับความสะดวกจากระบบการลงทะเบียนของมหาวิทยาลัย	3.50	0.90	มาก
18	บางวันข้าพเจ้ามีวิชาเรียนติดต่อกันหลายคาบโดยไม่มีเวลาพัก	3.46	1.13	มาก
19	บางวันข้าพเจ้าเรียนเช้าแล้วว่าง และไปเรียนอีกวิชาตอนเย็น	2.83	1.28	ปานกลาง
20	บางครั้ง ข้าพเจ้าต้องสอบติดๆ กันทุกวัน ทำให้ไม่มีเวลาเตรียมตัวสอบวิชาต่อไป	3.89	1.03	มาก
รวม		3.13	0.36	ปานกลาง

จากตาราง 6 นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยด้านการเรียนในส่วน of แบบสอบถามด้านการเรียน (การเรียนรู้ทั่วไป) โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.13, S.D. = 0.36) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นิสิตมีประสบการณ์อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ข้อ 1 นิสิตให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม การเรียนในชั้นเรียนเป็นอย่างดี ($\bar{X}$ = 3.74, S.D. = 0.79) ข้อ 6 นิสิตค้นหาหัวข้อที่ต้องการศึกษาค้นคว้าด้วยคอมพิวเตอร์หรือจากบัตรรายการ ($\bar{X}$ = 3.48, S.D. = 1.07) ข้อ 13 นิสิตได้รับความรู้ที่เป็นประโยชน์จากกิจกรรมการสอนของอาจารย์ ($\bar{X}$ = 3.56, S.D. = 0.83) ข้อ 17 นิสิตได้รับความสะดวกจากระบบการลงทะเบียนของมหาวิทยาลัย ($\bar{X}$ = 3.50, S.D. = 0.90) ข้อ 18 บางวันนิสิตมีวิชาเรียนติดต่อกันหลายคาบโดยไม่มีเวลาพัก ($\bar{X}$ = 3.46, S.D. = 1.13) และข้อ 20 นิสิตต้องสอบติดๆ กันทุกวัน ทำให้ไม่มีเวลาเตรียมตัวสอบวิชาต่อไป ($\bar{X}$ = 3.89, S.D. = 1.03)

นอกจากนั้น ข้อ 11 นิสิตขอยืมหนังสือที่ไม่ใช่ตำราเรียนจากห้องสมุดไปอ่านที่บ้าน ($\bar{x}$ = 2.47, S.D. = 1.21) และ ข้อ 14 นิสิตไม่สนใจที่จะพัฒนาพื้นฐานทางด้านภาษาอังกฤษ ($\bar{x}$ = 2.09, S.D. = 1.13) นิสิตมีประสบการณ์อยู่ในระดับน้อย ส่วนข้ออื่นๆ อยู่ในระดับปานกลาง

ส่วนที่ 2 นิสัยในการเรียน

ข้อ	ประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยด้านการเรียน (นิสัยในการเรียน)	n = 726		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ข้าพเจ้าแบ่งเวลาในการอ่านหนังสือหรือทบทวนบทเรียน	3.28	0.90	ปานกลาง
2	ข้าพเจ้าเข้าเรียนทุกวิชาเป็นประจำ	3.74	1.01	มาก
3	ข้าพเจ้าชอบที่จะเข้าห้องเรียนสายเป็นประจำ	2.85	1.16	ปานกลาง
4	ก่อนเข้าห้องสอบข้าพเจ้าตื่นเต้นจนลืมสิ่งที่ท่องจำไว้	2.92	1.00	ปานกลาง
5	ข้าพเจ้าทำกิจกรรมและงานตามที่อาจารย์มอบหมาย	3.79	0.83	มาก
6	ข้าพเจ้าอ่านและสรุปเนื้อหาที่เรียนเพื่อให้อ่านก่อนสอบ	3.27	1.02	ปานกลาง
7	ข้าพเจ้าชอบอ่านหนังสือล่วงหน้าก่อนเข้าเรียนในแต่ละวิชา	2.33	1.12	น้อย
8	ข้าพเจ้าไม่มีเวลาทำการบ้าน	2.81	1.01	ปานกลาง
9	ข้าพเจ้าไม่สนใจที่จะส่งการบ้านหรือจะส่งช้ากว่ากำหนดเสมอ	2.22	1.13	น้อย
10	ข้าพเจ้าจะทำบันทึกย่อเนื้อหาแต่ละวิชา เพื่อใช้สำหรับทบทวนบทเรียนและเตรียมตัวสอบ	2.94	1.08	ปานกลาง
11	เวลาเรียน ข้าพเจ้าตั้งใจฟังอาจารย์สอน	3.55	0.86	มาก
12	ขณะฟังการบรรยาย ข้าพเจ้าจดโน้ตในจุดสำคัญไปด้วย	3.53	1.03	มาก
13	ข้าพเจ้าสามารถสรุปเรื่องราวที่อาจารย์สอนได้ครบถ้วน	2.99	0.89	ปานกลาง
14	ข้าพเจ้ามักคุยกับเพื่อนขณะเรียนหนังสือ	3.14	1.00	ปานกลาง
15	เวลาเรียนข้าพเจ้ามักจะนอนหลับเป็นประจำ	2.72	1.13	ปานกลาง
16	ข้าพเจ้าวางแผนท่องหนังสือตามลำดับวิชาในตารางสอบ	3.30	1.04	ปานกลาง
17	ข้าพเจ้าไม่มีเวลาทบทวนบทเรียน	3.04	1.02	ปานกลาง
18	ข้าพเจ้าไม่เคยค้นคว้าหาความรู้นอกเหนือจากที่อาจารย์สั่ง	3.06	1.04	ปานกลาง
19	ข้าพเจ้ามักไปเที่ยวสังสรรค์กับเพื่อนหรือทำกิจกรรมอื่นเลยไม่ได้อ่านหนังสือก่อนสอบ	2.62	1.15	ปานกลาง
20	ข้าพเจ้ารู้สึกเครียดและวิตกกังวลในการเตรียมตัวเพื่อสอบ	3.60	1.03	มาก
รวม		3.18	0.45	ปานกลาง

จากตาราง 6 (ต่อ) นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยด้านการเรียน (นิสัยในการเรียน) โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.18$, S.D.= 0.45) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นิสิตมีประสบการณ์อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ข้อ 2 นิสิตเข้าเรียนทุกวิชาเป็นประจำ ($\bar{X} = 3.74$, S.D.= 1.01) ข้อ 5 นิสิตทำกิจกรรมและงานตามที่อาจารย์มอบหมาย ($\bar{X} = 3.79$, S.D.= 0.83) ข้อ 11 ในเวลาเรียน นิสิตตั้งใจฟังอาจารย์สอน ($\bar{X} = 3.55$, S.D.= 0.86) ข้อ 12 ขณะฟังการบรรยาย นิสิตจดโน้ตในจุดสำคัญไปด้วย ($\bar{X} = 3.53$, S.D.= 1.03) และข้อ 20 นิสิตรู้สึกเครียดและวิตกกังวลในการเตรียมตัวเพื่อสอบ ($\bar{X} = 3.60$, S.D.= 1.03) สำหรับข้อ 7 นิสิตชอบอ่านหนังสือล่วงหน้าก่อนเข้าเรียนในแต่ละวิชา ($\bar{X} = 2.33$, S.D.= 1.12) และข้อ 9 นิสิตไม่สนใจที่จะส่งการบ้านหรือจะส่งช้ากว่ากำหนดเสมอ ($\bar{X} = 2.22$, S.D.= 1.13) นิสิตมีประสบการณ์อยู่ในระดับน้อย ส่วนข้ออื่นๆ อยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยของนิสิต

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้านสังคม เป็นรายชื่อ

ส่วนที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตกับเพื่อน

ข้อ	ประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยด้านสังคม (ความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตกับเพื่อน)	n = 726		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ข้าพเจ้าและเพื่อนช่วยเหลืองานของมหาวิทยาลัย เช่น การแข่งขันกีฬา การจัดนิทรรศการ เป็นต้น	3.35	1.04	ปานกลาง
2	กลุ่มเพื่อนของข้าพเจ้าให้กำลังใจและคอยช่วยเหลือ เมื่อข้าพเจ้ามีปัญหาทางวิชาการ	3.58	0.86	ปานกลาง
3	ข้าพเจ้าและเพื่อนไปร่วมกิจกรรมอาสาพัฒนาชนบท เช่น การไปสร้างโรงเรียนให้ชาวบ้าน การไปแนะนำ ความรู้สู่ชุมชน ฯลฯ	2.66	1.29	ปานกลาง
4	ข้าพเจ้าและเพื่อนไปร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ เช่น การบริจาคโลหิต	2.68	1.25	ปานกลาง
5	ข้าพเจ้าและเพื่อนไปร่วมกิจกรรมทางศาสนา	2.40	1.15	น้อย
6	ข้าพเจ้าและเพื่อนไปดูนิทรรศการทางวิชาการ	2.74	1.08	ปานกลาง
7	ข้าพเจ้าและเพื่อนไปร่วมกิจกรรมทางด้านประเพณี เช่น งานลอยกระทง งานสงกรานต์ เป็นต้น	3.62	1.00	มาก
8	ข้าพเจ้าและเพื่อนชวนกันเข้าไปอ่านหนังสือในห้องสมุด	3.06	1.12	ปานกลาง
9	ข้าพเจ้าและเพื่อนไปเดินเล่นตามศูนย์การค้า	3.43	1.08	มาก
10	ข้าพเจ้าและเพื่อนชวนกันไปดูหนัง	3.44	1.12	มาก
11	ข้าพเจ้าและเพื่อนชวนกันไปเที่ยวต่างจังหวัด	2.97	1.16	ปานกลาง
12	ข้าพเจ้าและเพื่อนชวนกันไปดื่มสุราตามสถานที่ต่างๆ หรือไปเที่ยวกลางคืน	2.13	1.31	น้อย
13	ข้าพเจ้าและเพื่อนคุยกันแต่เรื่องบันเทิงอย่างเดียว	2.78	1.11	ปานกลาง
14	ข้าพเจ้าและเพื่อนนำเรื่องราวที่เป็นปัญหาสังคมมา พูดคุยถกเถียงกัน	3.00	0.96	ปานกลาง
รวม		3.08	0.44	ปานกลาง

จากตาราง 7 นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยด้านสังคม (ความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตกับเพื่อน) โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.08$, S.D. = 0.44) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นิสิตมีประสบการณ์อยู่ในระดับมาก ในข้อ 7 นิสิตและเพื่อนไปร่วมกิจกรรมทางด้านประเพณี เช่น งานลอยกระทง งานสงกรานต์ เป็นต้น ($\bar{X} = 3.62$, S.D. = 1.00) ข้อ 9 นิสิตและเพื่อนไปเดินเล่นตามศูนย์การค้า ($\bar{X} = 3.43$, S.D. = 1.08) และข้อ 10 นิสิตและเพื่อนชวนกันไปดูหนัง ($\bar{X} = 3.44$, S.D. = 1.12) สำหรับข้อ 5 นิสิตและเพื่อนไปร่วมกิจกรรมทางศาสนา ($\bar{X} = 2.40$, S.D. = 1.15) และข้อ 12 นิสิตและเพื่อนชวนกันไปดื่มสุราตามสถานที่ต่างๆ หรือไปเที่ยวกลางคืน ($\bar{X} = 2.13$, S.D. = 1.31) นิสิตมีประสบการณ์อยู่ในระดับน้อย ส่วนข้ออื่นๆ อยู่ในระดับปานกลาง

ส่วนที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตกับอาจารย์

ข้อ	ประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยด้านสังคม (ความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตกับอาจารย์)	n = 726		การแปล ความหมาย
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ข้าพเจ้าพูดคุยกับอาจารย์เพื่อขอคำปรึกษาเกี่ยวกับ เนื้อหาวิชาที่เรียนหรืองานที่อาจารย์มอบหมายให้ทำ	3.16	0.93	ปานกลาง
2	ข้าพเจ้าพูดคุยกับอาจารย์เพื่อขอข้อมูลและคำแนะนำ เกี่ยวกับเรื่องการเรียนรู้ทั่วไป	3.00	0.98	ปานกลาง
3	ข้าพเจ้าพูดคุยกับอาจารย์เกี่ยวกับการวางแผนในงาน อาชีพ การศึกษาต่อ หรือเป้าหมายของชีวิตในอนาคต	2.68	1.14	ปานกลาง
4	ข้าพเจ้าพูดคุยกับอาจารย์ในเรื่องทั่วไป หรือปัญหาที่ เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ต่างๆ ทั้งภายในและภายนอก มหาวิทยาลัย	2.47	1.11	น้อย
5	ข้าพเจ้าพูดคุยกับอาจารย์เพื่อขอคำปรึกษาเกี่ยวกับ ปัญหาส่วนตัว	2.04	1.12	น้อย
6	ข้าพเจ้าพูดคุยกับอาจารย์ท้ายชั่วโมงเรียนเพื่อขอคำ อธิบายบทเรียนเพิ่มเติม	2.66	1.04	ปานกลาง
7	ข้าพเจ้านัดหมายเพื่อขอพบหรือเคยไปพบเพื่อขอคำ ปรึกษากับอาจารย์ที่ห้องทำงาน	2.53	1.13	น้อย
8	ข้าพเจ้าช่วยงานของอาจารย์ เช่น งานที่เกี่ยวข้องกับ การเรียนการสอน หรืองานวิจัย	2.15	1.12	น้อย
9	ข้าพเจ้ารับประทานอาหารกลางวัน ทานขนม หรือ ดื่มกาแฟกับอาจารย์	1.70	1.03	น้อยที่สุด
10	ข้าพเจ้าไปเยี่ยมอาจารย์ที่บ้าน	1.50	0.97	น้อยที่สุด
รวม		2.39	0.76	น้อย

จากตาราง 7 นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยด้านสังคม (ความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตกับอาจารย์) โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.39$, S.D. = 0.76) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีประสบการณ์อยู่ในระดับน้อย คือ ข้อ 4 นิสิตพูดคุยกับอาจารย์ในเรื่องทั่วไป ($\bar{X} = 2.47$, S.D. = 1.11) หรือปัญหาที่เกี่ยวข้องกับ

สถานการณ์ต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ข้อ 5 นิสิตพูดคุยกับอาจารย์เพื่อขอ
คำปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาส่วนตัว ($\bar{X}$ = 2.04, S.D. = 1.12) ข้อ 7 นิสิตนัดหมายเพื่อขอพบหรือเคย
ไปพบเพื่อขอคำปรึกษากับอาจารย์ที่ห้องทำงาน ($\bar{X}$ = 2.53, S.D. = 1.13) และข้อ 8 นิสิตช่วยงาน
ของอาจารย์ เช่น งานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน หรืองานวิจัย ($\bar{X}$ = 2.15, S.D. = 1.12)
สำหรับข้อ 9 นิสิตรับประทานอาหารกลางวัน ทานขนม หรือดื่มกาแฟกับอาจารย์ ($\bar{X}$ = 1.70,
S.D. = 1.03) และข้อ 10 นิสิตไปเยี่ยมอาจารย์ที่บ้าน ($\bar{X}$ = 1.50, S.D. = 0.97) นิสิตมี
ประสบการณ์อยู่ในระดับน้อยที่สุด ส่วนด้านอื่นๆ อยู่ในระดับปานกลาง

ส่วนที่ 3 การเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิต

ข้อ	ประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยด้านสังคม (การเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิต)	n = 726		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ข้าพเจ้าเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการ เช่น การจัดนิทรรศการ เผยแพร่ความรู้แก่บุคคลทั่วไป	2.90	1.04	ปานกลาง
2	ข้าพเจ้าข้าพเจ้าเข้าร่วมกิจกรรมกีฬา โดยเป็นผู้เล่น หรือผู้ชม หรือเชียร์ หรือซ้อมเชียร์ การแข่งกีฬา เช่น กีฬาน้องใหม่	3.43	1.05	มาก
3	ข้าพเจ้าเข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ เช่น ค่ายอาสาพัฒนาชนบท หรือการบริจาคโลหิต	2.78	1.26	ปานกลาง
4	ข้าพเจ้าเข้าร่วมกิจกรรมศิลปวัฒนธรรม เช่น ร่วมพิธีไหว้ครู	3.25	1.12	ปานกลาง
5	ข้าพเจ้าเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา เช่น ตักบาตร	2.85	1.17	ปานกลาง
6	ข้าพเจ้าเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อการพัฒนาตนเอง เช่น การเข้าร่วมโครงการอบรมจริยธรรมเพื่อพัฒนานิสิต	2.45	1.22	น้อย
7	ข้าพเจ้าเข้าร่วมกิจกรรมอาสาสมัครเพื่อช่วยงานของ มหาวิทยาลัย เช่น งานรับเสด็จสมเด็จพระเทพฯ ในงาน พระราชทานปริญญาบัตร	2.81	1.25	ปานกลาง
8	ข้าพเจ้าเข้าร่วมประชุมกับองค์การนิสิต สภานิสิต สโมสร นิสิต คณะต่างๆ หรือชมรมใดชมรมหนึ่ง	2.67	1.36	ปานกลาง
9	ข้าพเจ้าใช้สิทธิเลือกตั้งภายในมหาวิทยาลัย เช่น การเลือกตั้ง คณะกรรมการสภานิสิต	3.51	1.18	มาก
10	ข้าพเจ้าติดตามข้อมูลข่าวสารการทำงานของชมรมกิจกรรม จากบอร์ด หรือสิ่งพิมพ์ของคณะ หรือมหาวิทยาลัย	3.10	1.12	ปานกลาง
11	ข้าพเจ้าเข้าร่วมกิจกรรมของชมรมที่เป็นสมาชิก	2.77	1.29	ปานกลาง
12	ข้าพเจ้าชวนเพื่อนให้เข้าร่วมกิจกรรมของชมรม	2.61	1.25	ปานกลาง
13	ข้าพเจ้าเข้าร่วมการประชุมของชมรมที่เป็นสมาชิก	2.60	1.29	น้อย
14	ข้าพเจ้าอาสาช่วยงาน หรือเคยได้รับมอบหมายให้ช่วยงาน ของชมรม	2.67	1.28	ปานกลาง

ตาราง 7 ส่วนที่ 3 การเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิต (ต่อ)

ข้อ	ประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยด้านสังคม (การเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิต)	n = 726		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
15	ข้าพเจ้าพูดคุยหรือปรึกษาหารือ เกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรม ของชมรม กับอาจารย์ที่ปรึกษาชมรมที่เป็นสมาชิก	2.37	1.26	น้อย
รวม		2.85	0.84	ปานกลาง

จากตาราง 7 นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีประสบการณ์ในมหาวิทยาลัย (การเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิต) โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.85$, S.D. = 0.84) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นิสิตมีประสบการณ์อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ข้อ 2 นิสิตเข้าร่วมกิจกรรมกีฬา โดยเป็นผู้เล่นหรือผู้ชม หรือเชียร์ หรือซ่อมเชียร์ การแข่งกีฬา เช่น กีฬาน้องใหม่ ($\bar{X} = 3.43$, S.D. = 1.05) และข้อ 9 นิสิตใช้สิทธิเลือกตั้งภายในมหาวิทยาลัย เช่น การเลือกตั้งคณะกรรมการสภานิสิต ($\bar{X} = 3.51$, S.D. = 1.18) สำหรับข้อ 6 นิสิตเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อการพัฒนาตนเอง เช่น การเข้าร่วมโครงการอบรมจริยธรรมเพื่อพัฒนานิสิต ($\bar{X} = 2.45$, S.D. = 1.22) ข้อ 13 นิสิตเข้าร่วมการประชุมของชมรมที่เป็นสมาชิก ($\bar{X} = 2.60$, S.D. = 1.29) และข้อ 15 นิสิตพูดคุยหรือปรึกษาหารือเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมของชมรม กับอาจารย์ที่ปรึกษาชมรมที่เป็นสมาชิก ($\bar{X} = 2.37$, S.D. = 1.26) นิสิตมีประสบการณ์อยู่ในระดับน้อย ส่วนข้ออื่นๆ อยู่ในระดับปานกลาง

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยรวม และเป็นรายด้าน 3 ด้าน คือ ประสบการณ์ด้านส่วนตัว ประสบการณ์ด้านการเรียน ประสบการณ์ด้านสังคม จำแนกตามตัวแปรเพศ ชั้นปี และสาขาวิชาที่ศึกษา ผลปรากฏดังตาราง 8 -14

ตาราง 8 การเปรียบเทียบประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยรวม และเป็นรายด้าน จำแนกตามตัวแปรเพศ

ประสบการณ์ในมหาวิทยาลัย	นิสิตชาย		นิสิตหญิง		t	p
	(n=310)		(n=416)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านส่วนตัว	3.19	0.40	3.15	0.37	1.27	0.20
ด้านการเรียน	3.08	0.40	3.19	0.37	-3.72	0.00
ด้านสังคม	2.82	0.57	2.80	0.55	0.41	0.69
โดยรวม	3.03	0.32	3.05	0.30	-0.84	0.40

จากตาราง 8 นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพศชายและหญิงมีประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นิสิตชายและนิสิตหญิงมีประสบการณ์ด้านการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนิสิตหญิงมีประสบการณ์ด้านการเรียนในระดับมากกว่านิสิตชาย ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 9 การเปรียบเทียบความแตกต่างของประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยรวม และเป็นรายด้าน จำแนกตามระดับชั้นปี

ตัวแปร	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ด้านส่วนตัว	ระหว่างกลุ่ม	3	0.34	0.11	0.76	0.52
	ภายในกลุ่ม	714	105.60	0.15		
	รวม	717	105.94			
ด้านการเรียน	ระหว่างกลุ่ม	3	2.32	0.77	5.35	0.00
	ภายในกลุ่ม	722	104.28	0.14		
	รวม	725	106.59			
ด้านสังคม	ระหว่างกลุ่ม	3	2.03	0.68	2.18	0.09
	ภายในกลุ่ม	722	224.57	0.31		
	รวม	725	226.60			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	3	0.46	0.15	1.61	0.19
	ภายในกลุ่ม	714	68.16	0.10		
	รวม	717	68.62			

จากตาราง 9 นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ศึกษาในระดับชั้นปีแตกต่างกันมีประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นิสิตในชั้นปีต่างกันมีประสบการณ์ด้านการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง การทดสอบเป็นรายคู่ตามวิธีการของเซฟเฟ่ ดังแสดงในตาราง 10

ตาราง 10 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ค่าเฉลี่ยประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยของ
นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตามการรับรู้ของนิสิต ด้านการเรียน จำแนกตามระดับชั้นปี

ระดับชั้นปี		ระดับชั้นปี			
		ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4 ขึ้นไป
	$\bar{X}$	3.11	3.10	3.11	3.23
ชั้นปีที่ 1	3.11				*
ชั้นปีที่ 2	3.10				*
ชั้นปีที่ 3	3.11				*
ชั้นปีที่ 4 ขึ้นไป	3.23				

จากตาราง 10 นิสิตชั้นปีที่ 4 มีประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยด้านการเรียน แตกต่างกับนิสิต
ในชั้นปีอื่นทุกระดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนิสิตชั้นปีที่ 4 มีประสบการณ์ด้านการ
เรียนในระดับมากกว่านิสิตชั้นปีอื่นๆ

ตาราง 11 การเปรียบเทียบความแตกต่างของประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยรวม และเป็นรายด้าน จำแนกตามสาขาวิชาที่ศึกษา

ตัวแปร	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ด้านส่วนตัว	ระหว่างกลุ่ม	3	8.55	2.85	20.88	0.00
	ภายในกลุ่ม	714	97.39	0.14		
	รวม	717	105.94			
ด้านการเรียน	ระหว่างกลุ่ม	3	1.03	0.34	2.35	0.07
	ภายในกลุ่ม	722	105.56	0.15		
	รวม	725	106.59			
ด้านสังคม	ระหว่างกลุ่ม	3	11.38	3.79	12.72	0.00
	ภายในกลุ่ม	722	215.23	0.30		
	รวม	725	226.60			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	3	0.77	0.26	2.69	0.04
	ภายในกลุ่ม	714	67.85	0.10		
	รวม	717	68.62			

จากตาราง 11 นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ศึกษาในสาขาวิชาต่างกัน มีประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยโดยรวมแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นิสิตในสาขาวิชาต่างก็มีประสบการณ์ด้านส่วนตัว และด้านสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนประสบการณ์ด้านการเรียนไม่พบความแตกต่าง

การทดสอบเป็นรายคู่ตามวิธีการของเซฟเฟ่ ดังแสดงในตาราง 12 - 13

ตาราง 12 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ค่าเฉลี่ยประสพการณ์ในมหาวิทยาลัยของ
นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตามการรับรู้ของนิสิต ด้านส่วนตัว จำแนกตามสาขาวิชาที่ศึกษา

สาขาวิชาที่ศึกษา	$\bar{x}$	สาขาวิชาที่ศึกษา			
		วิทยาศาสตร์ กายภาพ	วิทยาศาสตร์ ชีวภาพ	สังคมศาสตร์	มนุษยศาสตร์
		3.30	3.25	3.11	2.99
วิทยาศาสตร์ กายภาพ	3.30				
วิทยาศาสตร์ ชีวภาพ	3.25				
สังคมศาสตร์	3.11	*	*		
มนุษยศาสตร์	2.99	*	*	*	

จากตาราง 12 นิสิตสาขาวิทยาศาสตร์กายภาพและวิทยาศาสตร์ชีวภาพ มีประสพการณ์
ในมหาวิทยาลัยด้านส่วนตัวในระดับมากกว่านิสิตสาขาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนั้นนิสิตสาขาสังคมศาสตร์มีประสพการณ์ในมหาวิทยาลัย
ด้านส่วนตัวในระดับมากกว่านิสิตสาขาวิชามนุษยศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วน
คู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 13 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ค่าเฉลี่ยประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยของ
นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตามการรับรู้ของนิสิต ด้านสังคม จำแนกตามสาขาวิชาที่ศึกษา

สาขาวิชาที่ศึกษา	$\bar{x}$	สาขาวิชาที่ศึกษา			
		วิทยาศาสตร์ กายภาพ	วิทยาศาสตร์ ชีวภาพ	สังคมศาสตร์	มนุษยศาสตร์
		2.70	2.81	2.80	3.09
วิทยาศาสตร์ กายภาพ	2.70				*
วิทยาศาสตร์ ชีวภาพ	2.80				*
สังคมศาสตร์	2.81				*
มนุษยศาสตร์	3.09				

จากตาราง 13 นิสิตสาขามนุษยศาสตร์ มีประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยด้านสังคม
แตกต่างกับนิสิตสาขาวิชาอื่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยอยู่ในระดับมากกว่าทั้งนิสิต
สาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ และสาขาวิชาสังคมศาสตร์ ส่วนคู่
อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในแต่ละชั้นปี จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยรวม และเป็นรายด้าน 3 ด้าน คือ ประสบการณ์ด้านส่วนตัว ประสบการณ์ด้านการเรียน ประสบการณ์ด้านสังคม ผลปรากฏดังตาราง 14 - 19

ตาราง 14 การเปรียบเทียบประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยของนิสิตชั้นปีที่ 1 โดยรวมและเป็นรายด้าน จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตัวแปร	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ด้านส่วนตัว	ระหว่างกลุ่ม	3	0.50	0.17	1.15	0.33
	ภายในกลุ่ม	161	23.16	0.14		
	รวม	164	23.66			
ด้านการเรียน	ระหว่างกลุ่ม	3	0.52	0.17	1.81	0.15
	ภายในกลุ่ม	164	15.70	0.10		
	รวม	167	16.22			
ด้านสังคม	ระหว่างกลุ่ม	3	3.39	1.13	3.71	0.01
	ภายในกลุ่ม	164	49.97	0.31		
	รวม	167	53.37			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	3	0.43	0.14	1.53	0.21
	ภายในกลุ่ม	161	14.89	0.09		
	รวม	164	15.32			

จากตาราง 14 นิสิตชั้นปีที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีประสบการณ์ด้านสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

การทดสอบเป็นรายคู่ตามวิธีการของเซฟเฟ่ ดังแสดงในตาราง 15

ตาราง 15 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ค่าเฉลี่ยประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยของ
นิสิตชั้นปีที่ 1 ด้านสังคม จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน		ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน		
		ระดับสูง	ระดับปานกลาง	ระดับต่ำ
	$\bar{x}$	3.03	2.94	2.69
ระดับสูง	3.03			
ระดับปานกลาง	2.94			
ระดับต่ำ	2.69	*		

จากตาราง 15 นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ในระดับสูง มีประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยด้านสังคมแตกต่างกับนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับสูงมีประสบการณ์ด้านสังคมในระดับมากกว่านิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ระดับต่ำ ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 16 การเปรียบเทียบประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยของนิสิตชั้นปีที่ 2 โดยรวม และเป็นรายด้าน
จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตัวแปร	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ด้านส่วนตัว	ระหว่างกลุ่ม	3	0.23	0.08	5.55	0.65
	ภายในกลุ่ม	171	24.11	0.14		
	รวม	174	24.35			
ด้านการเรียน	ระหว่างกลุ่ม	3	0.92	0.31	2.01	0.12
	ภายในกลุ่ม	171	26.14	0.15		
	รวม	174	27.06			
ด้านสังคม	ระหว่างกลุ่ม	3	1.85	0.62	2.21	0.09
	ภายในกลุ่ม	171	47.60	0.28		
	รวม	174	49.44			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	3	0.66	0.22	2.50	0.06
	ภายในกลุ่ม	171	15.00	0.09		
	รวม	174	15.65			

จากตาราง 16 นิสิตชั้นปีที่ 2 ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน
มีประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยโดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

ตาราง 17 การเปรียบเทียบประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยของนิสิตชั้นปีที่ 3 โดยรวม และเป็นรายด้าน
จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตัวแปร	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ด้านส่วนตัว	ระหว่างกลุ่ม	3	0.95	0.32	2.14	0.09
	ภายในกลุ่ม	175	25.46	0.15		
	รวม	178	26.41			
ด้านการเรียน	ระหว่างกลุ่ม	3	1.87	0.63	3.38	0.02
	ภายในกลุ่ม	178	32.90	0.19		
	รวม	181	34.77			
ด้านสังคม	ระหว่างกลุ่ม	3	0.74	0.25	0.73	0.54
	ภายในกลุ่ม	178	60.67	0.34		
	รวม	181	61.41			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	3	0.81	0.27	2.45	0.07
	ภายในกลุ่ม	175	19.32	0.11		
	รวม	178	20.13			

จากตาราง 17 นิสิตชั้นปีที่ 3 ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน
มีประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยโดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

ตาราง 18 การเปรียบเทียบประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยของนิสิตชั้นปีที่ 4 โดยรวม และเป็นรายด้าน
จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตัวแปร	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ด้านส่วนตัว	ระหว่างกลุ่ม	3	0.09	0.03	0.19	0.90
	ภายในกลุ่ม	195	31.10	0.16		
	รวม	198	31.19			
ด้านการเรียน	ระหว่างกลุ่ม	3	1.21	0.40	3.18	0.03
	ภายในกลุ่ม	197	25.02	0.13		
	รวม	200	26.23			
ด้านสังคม	ระหว่างกลุ่ม	3	0.67	0.22	0.73	0.53
	ภายในกลุ่ม	197	59.68	0.30		
	รวม	200	60.35			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	3	0.56	0.19	2.20	0.09
	ภายในกลุ่ม	195	16.50	0.08		
	รวม	198	17.06			

จากตาราง 18 นิสิตชั้นปีที่ 4 ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 4 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีประสบการณ์ด้านการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

การทดสอบเป็นรายคู่ตามวิธีการของเซฟเฟ่ ดังแสดงในตาราง 19

ตาราง 19 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ค่าเฉลี่ยประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยของนิสิต
ชั้นปีที่ 4 ด้านการเรียนรู้ จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน		ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน		
		ระดับสูง	ระดับปานกลาง	ระดับต่ำ
	$\bar{X}$	3.34	3.21	3.13
ระดับสูง	3.34			
ระดับปานกลาง	3.21			
ระดับต่ำ	3.13	*		

จากตาราง 19 นิสิตชั้นปีที่ 4 ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับสูง มีประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยด้านการเรียน แตกต่างกับนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับสูงมีประสบการณ์ด้านการเรียนในระดับมากกว่านิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ระดับต่ำ ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตอนที่ 5 การศึกษาผลที่ได้รับจากการเรียนรู้ในมหาวิทยาลัยตามการประเมินตนเองของ
 นิสิต โดยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลปรากฏดังตาราง 20

ตาราง 20 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลที่ได้รับจากการเรียนรู้ในมหาวิทยาลัย
 ตามการประเมินตนเองของนิสิต

ข้อ	ผลที่ได้รับจากการเรียนรู้ของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตามการประเมินตนเอง	n = 726		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
1	การรู้จักและเข้าใจตนเองเกี่ยวกับความสามารถทั่วไป ความสนใจ และบุคลิกภาพส่วนตัว	3.78	0.73	มาก
2	การเข้าใจผู้อื่นและความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพ กับผู้อื่น	3.72	0.73	มาก
3	ทักษะในการเรียนรู้ ทำความเข้าใจกับสิ่งต่างๆ และการแสวง หาความรู้ด้วยตนเอง	3.69	0.75	มาก
4	ทักษะในการคิดวิเคราะห์อย่างมีระบบ หรือการคิดอย่าง มีเหตุผล	3.63	0.79	มาก
5	การเป็นผู้มีคุณธรรมและจริยธรรม เช่น ความรับผิดชอบ ความมีวินัย ความซื่อสัตย์ เป็นต้น	3.74	0.85	มาก
6	ความสามารถในการทำงานเป็นทีม	3.62	0.83	มาก
7	ความมั่นคงทางอารมณ์และการควบคุมอารมณ์	3.61	0.88	มาก
8	ทักษะทางสังคม เช่น มีกิริยามารยาท การแต่งกายที่ เหมาะสม และการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เป็นต้น	3.83	0.77	มาก
9	การพัฒนาสุขนิสัยที่ดี และมีสมรรถภาพทางกายที่แข็งแรง สมบูรณ์	3.68	0.83	มาก
10	การบูรณาการความคิด และการพิจารณาแยกแยะความ สัมพันธ์ความเหมือน และความแตกต่างของแนวคิดต่างๆ	3.58	0.78	มาก
11	ทักษะพื้นฐานทางการเรียน เช่น การฟัง การคิด การถามคำถาม การเขียน เป็นต้น	3.61	0.80	มาก
12	ทักษะทางด้านคณิตศาสตร์ เช่น ความเข้าใจในหลักการ	3.41	1.03	มาก

คำนวณเบื้องต้น เป็นต้น

ตาราง 20 (ต่อ)

ข้อ	ผลที่ได้รับจากการเรียนรู้ของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตามการประเมินตนเอง	n = 726		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
13	ความรู้ ความสามารถและความคุ้นเคยในการใช้คอมพิวเตอร์	3.52	0.93	มาก
14	ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการหาข้อมูลที่ต้องการ	3.71	0.88	มาก
15	ความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาในรายวิชาต่างๆ เพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อ	3.56	0.82	มาก
16	ความเข้าใจและความซาบซึ้งในความงามของธรรมชาติ ศิลปะ ดนตรี และวรรณคดีแขนงต่างๆ	3.30	1.06	ปานกลาง
17	การเห็นคุณค่าของประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมทั้งของประเทศไทย และของโลก	3.20	1.03	ปานกลาง
18	ความรู้ทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับกระแสโลก และประชาคมโลกในยุคโลกไร้พรมแดน	3.34	0.90	ปานกลาง
19	ความเข้าใจในวิทยาการและแนวคิดใหม่ๆ ที่เป็นการพัฒนาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	3.46	0.91	มาก
20	ความสามารถในการตระหนักถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นผลดี หรือผลเสีย จากการนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในสภาพแวดล้อม	3.54	0.92	มาก
รวม		3.58	0.48	มาก

จากตาราง 20 นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเห็นว่าตนเองมีผลที่ได้รับจากการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.58$, S.D. = 0.48) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยประเมินว่าตนเองมีผลที่ได้รับจากการเรียนรู้ในระดับมาก ยกเว้นข้อที่ นิสิตประเมินอยู่ในระดับปานกลาง คือ ข้อ 16 ความเข้าใจและความซาบซึ้งในความงามของธรรมชาติ ศิลปะ ดนตรี และวรรณคดีแขนงต่างๆ ($\bar{X} = 3.30$, S.D. = 1.06) ข้อ 17 การเห็นคุณค่า

ของประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมทั้งของประเทศไทย และของโลก และข้อ 18 ความรู้ทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับกระแสโลก และประชาคมโลกในยุคโลกไร้พรมแดน ($\bar{X} = 3.34$, S.D. = 0.90)

ตอนที่ 6 การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยของนิสิตกับผลที่ได้รับจากการเรียนรู้ในมหาวิทยาลัยตามการประเมินตนเอง โดยใช้การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลปรากฏดังตาราง 21

ตาราง 21 ความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยของนิสิตโดยรวมและเป็นรายด้าน 3 ด้านกับผลที่ได้รับจากการเรียนรู้ในมหาวิทยาลัยตามการประเมินตนเอง

ประสบการณ์ในมหาวิทยาลัย	ค่าสหสัมพันธ์ (r)	ร้อยละของความสัมพันธ์
	ผลที่ได้รับจากการเรียนรู้ในมหาวิทยาลัยตามการประเมินตนเอง	
ด้านส่วนตัว	0.201*	4.04
ด้านการเรียน	0.332*	11.02
ด้านสังคม	0.424*	17.98
โดยรวม	0.415*	17.22

จากตาราง 21 ประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยโดยรวม และเป็นรายด้านทุกด้าน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลที่ได้รับจากการเรียนรู้ในมหาวิทยาลัยตามการประเมินตนเองของนิสิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษา และเปรียบเทียบของประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยโดยรวมและเป็นรายด้าน 3 ด้าน คือ ประสบการณ์ด้านส่วนตัว ประสบการณ์ด้านการเรียน และประสบการณ์ด้านสังคม จำแนกตามเพศ ชั้นปี และสาขาวิชาที่ศึกษา เปรียบเทียบประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยของนิสิตในแต่ละชั้นปี จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ศึกษาผลที่ได้รับจากการเรียนรู้ในมหาวิทยาลัยของนิสิต และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยกับผลที่ได้รับจากการเรียนรู้ในมหาวิทยาลัย ตามการประเมินตนเองของนิสิต

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้ประกอบด้วย นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระดับปริญญาตรี ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2546 จำนวน 726 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตามการรับรู้ของนิสิต และแบบสอบถามผลที่ได้รับจากการเรียนรู้ตามการประเมินตนเองของนิสิต แบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้
 - ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของนิสิต ประกอบด้วย เพศ ระดับชั้นปีที่ศึกษา สาขาที่ศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิต
 - ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยด้านส่วนตัวของนิสิต จำนวน 20 ข้อ
 - ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยด้านการเรียนของนิสิต แบ่งเป็น 2 ส่วน ประกอบด้วย
 - ส่วนที่ 1 แบบสอบถามด้านการเรียน จำนวน 20 ข้อ
 - ส่วนที่ 2 แบบสอบถามนิสัยในการเรียน จำนวน 20 ข้อ
 - ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยด้านสังคมของนิสิต แบ่งเป็น 3 ส่วน ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตกับเพื่อน จำนวน 14 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตกับอาจารย์ จำนวน 10 ข้อ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามการเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิต จำนวน 15 ข้อ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการแจกแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง แบบสอบถามที่แจกออกไปทั้งหมด จำนวน 849 ฉบับ ได้รับคืนและมีความสมบูรณ์ จำนวน 726 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 85.50 แบบสอบถามประสพการณ์ในมหาวิทยาลัยของนิสิตมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .89 และแบบสอบถามผลที่ได้รับจากการเรียนรู้ตามการประเมินตนเองของนิสิตมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .86

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การศึกษาประสพการณ์ในมหาวิทยาลัยของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตามการรับรู้ของนิสิต โดยรวมและเป็นรายด้าน 3 ด้าน คือ ประสพการณ์ด้านส่วนตัว ประสพการณ์ด้านการเรียน ประสพการณ์ด้านสังคม ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. การเปรียบเทียบประสพการณ์ในมหาวิทยาลัยของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตามการรับรู้ของนิสิต 3 ด้าน คือ ประสพการณ์ด้านส่วนตัว ประสพการณ์ด้านการเรียน ประสพการณ์ด้านสังคม จำแนกตามตัวแปร เพศ ชั้นปี และสาขาวิชาที่ศึกษา ผู้วิจัยทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม โดยใช้การทดสอบที ส่วนการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยจากกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่มใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว ในกรณีที่พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ

3. การเปรียบเทียบประสพการณ์ในมหาวิทยาลัยของนิสิตในแต่ละชั้นปีที่ศึกษาจำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตามการรับรู้ของนิสิต 3 ด้าน คือ ประสพการณ์ด้านส่วนตัว ประสพการณ์ด้านการเรียน ประสพการณ์ด้านสังคม ผู้วิจัยทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่มใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว ในกรณีที่พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ

4. การศึกษาผลที่ได้รับจากการเรียนรู้ในมหาวิทยาลัยตามการประเมินตนเองของนิสิต โดยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยของนิสิตโดยรวมและเป็นรายด้านกับผลที่ได้รับจากการเรียนรู้ในมหาวิทยาลัยตามการประเมินตนเอง โดยใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตามการรับรู้ของนิสิต โดยรวมและเป็นรายด้าน 3 ด้าน คือ ประสบการณ์ด้านส่วนตัว ประสบการณ์ด้านการเรียน ประสบการณ์ด้านสังคม และผลที่ได้รับจากการเรียนรู้ในมหาวิทยาลัยตามการประเมินตนเองของนิสิต ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีประสบการณ์ในมหาวิทยาลัย โดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง

2. การเปรียบเทียบประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตามการรับรู้ของนิสิต 3 ด้าน คือ ประสบการณ์ด้านส่วนตัว ประสบการณ์ด้านการเรียน ประสบการณ์ด้านสังคม จำแนกตามตัวแปร เพศ ชั้นปี และสาขาวิชาที่ศึกษา พบว่า

2.1 นิสิตชายและนิสิตหญิง มีประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยโดยรวมไม่ต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า นิสิตชายและนิสิตหญิงมีประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยด้านการเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

2.2 นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ศึกษาในระดับชั้นปีต่างกัน มีประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นิสิตในระดับชั้นปีต่างกันมีประสบการณ์ด้านการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

2.3 นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ศึกษาในสาขาวิชาต่างกัน มีประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นิสิตในระดับสาขาวิชาต่างกันมีประสบการณ์ด้านส่วนตัว และด้านสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยประสบการณ์ด้านส่วนตัวนั้น นิสิตสาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพและวิทยาศาสตร์ชีวภาพ มีประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยด้านส่วนตัวในระดับมากกว่า นิสิตสาขาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนั้น นิสิตสาขาสังคมศาสตร์มีประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยด้านส่วนตัวในระดับมากกว่า นิสิตสาขาวิชามนุษยศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับประสบการณ์ด้านสังคม นิสิตสาขาวิชา

มนุษยศาสตร์ มีประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยด้านสังคม แตกต่างกับนิสิตสาขาวิชาอื่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยอยู่ในระดับมากกว่าทั้งนิสิตสาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ และสาขาวิชาสังคมศาสตร์

3. การเปรียบเทียบประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยทั้ง 3 ด้านของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในแต่ละชั้นปี โดยรวมและเป็นรายด้านสามด้าน จำแนกตามตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า

3.1 นิสิตชั้นปีที่ 1 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีประสบการณ์ด้านสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนิสิตชั้นปีที่ 1 ที่มีผลสัมฤทธิ์ในระดับสูง มีประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยด้านสังคม แตกต่างกับนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับสูงมีประสบการณ์ด้านสังคมในระดับมากกว่านิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ระดับต่ำ ส่วนด้านอื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

3.2 นิสิตชั้นปีที่ 2 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยโดยรวม และเป็นรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

3.3 นิสิตชั้นปีที่ 3 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยโดยรวม และเป็นรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

3.4 นิสิตชั้นปีที่ 4 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 4 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีประสบการณ์ด้านการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนิสิตชั้นปีที่ 4 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับสูง มีประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยด้านการเรียน แตกต่างกับนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับสูงมีประสบการณ์ด้านการเรียนในระดับมากกว่านิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ระดับต่ำ ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

4. นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเห็นว่าตนเองมีผลที่ได้รับจากการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับมาก

5. ประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยโดยรวม และเป็นรายด้านทุกด้าน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลที่ได้รับจากการเรียนรู้ในมหาวิทยาลัยตามการประเมินตนเองของนิสิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากการศึกษาประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตามการรับรู้ของนิสิต โดยรวมและเป็นรายด้าน 3 ด้าน คือ ประสบการณ์ด้านส่วนตัว ประสบการณ์ด้านการเรียน ประสบการณ์ด้านสังคม และผลที่ได้รับจากการเรียนรู้ในมหาวิทยาลัยตามการประเมินตนเองของนิสิต อภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. จากการศึกษาประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตามการรับรู้ของนิสิต โดยรวม พบว่า นิสิตมีประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเนื่องจาก นิสิตในมหาวิทยาลัย มีอายุตั้งแต่ 17-22 ปี ซึ่งเป็นระยะที่กำลังจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ มีความกระตือรือร้น อยากรู้ อยากเห็น อยากทดลองสิ่งแปลกใหม่ ในทางจิตวิทยาวัยนี้เป็นวัยที่นิสิตกำลังแสวงหาเอกลักษณ์ (Identity) ของตนเอง (ทองเรียน อมรัชกุล. 2525 : 34) และสอดคล้องกับ ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2524 : 43) ที่กล่าวไว้ว่า นิสิตนักศึกษาจะมีทัศนคติและค่านิยมที่มีต่อตนเอง เพื่อน สิ่งแวดล้อมในมหาวิทยาลัย และสังคมเป็นไปในทางที่ดีเป็นส่วนใหญ่ นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่จะเป็นผู้ยึดถือคุณธรรมที่เป็นมาตรฐานของสังคมสูงพอควร รวมถึง เบคเกอร์ (Feldman and Newcomb. 1970 : 229 ; อ้างอิงจาก Becker. 1972 : 12) ได้กล่าวไว้สอดคล้องว่า ประสบการณ์โดยทั่วไปของสถาบันอุดมศึกษามีลักษณะเหมือนกัน นักศึกษาทุกคนจะได้รับประสบการณ์จากระบบมหาวิทยาลัย ซึ่งนักศึกษาจะให้ความสนใจกับส่วนประกอบสำคัญที่ประกอบขึ้นมาเป็นวัฒนธรรมนิสิตนักศึกษา 3 ด้าน คือ งานด้านวิชาการ การคบเพื่อน และด้านกิจกรรม ดังนั้น นักศึกษาไม่ว่าจะเก่าหรือใหม่จะมีวัฒนธรรมที่เหมือนกัน มีพัฒนาการที่เป็นแบบอย่างเดียวกัน เนื่องจากนักศึกษาเหล่านี้อยู่ในสถาบันที่มีกฎเกณฑ์ข้อบังคับ สิ่งจูงใจ เพื่อน วิชาการ และกิจกรรมที่เป็นแบบอย่างเดียวกัน ด้วยเหตุดังกล่าวจึงส่งผลให้นิสิตมีประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นิสิตมีประสบการณ์ ด้านส่วนตัว อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า นิสิตตระหนักว่าตนเองเป็นนิสิตในสถาบันที่ทรงเกียรติ และเป็นผู้ที่ผ่านการคัดเลือกมาดีแล้ว พร้อมทั้งจะเข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัยแห่งนี้ จึงประพฤติปฏิบัติตนให้ถูกต้อง ทั้งทางด้านการแต่งกาย การใช้จ่าย รวมถึงการใช้เวลาว่างได้ถูกต้อง ดังผลจากการศึกษาพบว่า นิสิตส่วนใหญ่นิยมแต่งชุดนิสิตให้ถูกต้องตามระเบียบ ไม่นิยมชุดนิสิตแบบแฟชั่น เนื่องจาก นิสิตตระหนักว่านิสิตอยู่ในฐานะที่จะเป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินภารกิจของประเทศต่อไปในอนาคต ควรจะได้ตระหนัก และปรับปรุงรสนิยมไปในทางที่ดีและเป็นที่ยอมรับของบุคคลโดยทั่วไป (มยุรี สุทธิเลิศอรุณ. 2529 : 22 ; อ้างอิงจาก วชิรญา บัวศรี. 2528) และสอดคล้องกับผลการวิจัย

ของ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา และคณะ (2527 : ค) ในด้านความเจริญงอกงามและ
พัฒนาการของนิสิตนักศึกษา นิสิตนักศึกษาเห็นว่าควรเรียนรู้มารยาทสังคมให้มากที่สุด และความ
รับผิดชอบทางสังคม ส่วนในเรื่องการใช้จ่ายของนิสิตพบว่า นิสิตรู้จักใช้จ่ายเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ
อย่างเหมาะสม โดยจะใช้จ่ายมากเกี่ยวกับอุปกรณ์การเรียน และเอกสารประกอบการเรียน และ
ใช้จ่ายเงินในการเที่ยวตามสถานเริงรมย์ เคค ผับ น้อยที่สุด ดังที่ สุภาพรรณ ไชยเศรษฐ (2526 :
92-95) ได้ศึกษาวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจำนวน 12 สถาบัน
พบว่า ใน 1 ปี การศึกษา นักศึกษาสังกัดสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ทั้งนี้ในนักศึกษา
มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ มีค่าใช้จ่ายในบางประเภทสูงกว่าสถาบันอื่นๆ มาก เช่น ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับ
รถยนต์ ส่วนตัว ค่าตำราเรียนและเอกสารประกอบการเรียน ค่าพักผ่อนหย่อนใจ ค่าเครื่องสำอาง
ในขณะที่นักศึกษาวิทยาลัยแสงธรรมไม่ได้ใช้เงินในหลายประเภทของค่าใช้จ่าย และ สว่างจิต ศรี
ระชา (2530 : 170-171) ที่ได้ศึกษาชีวิตนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นในด้านเศรษฐกิจพบว่า
นักศึกษาจะใช้จ่ายเงินเป็นค่าอาหารมากกว่าค่าใช้จ่ายด้านอื่นๆ นอกจากนั้นเป็นค่าอุปกรณ์
การศึกษา ค่าใช้จ่ายในการเที่ยวเตร่ ค่าสังคมในกลุ่มเพื่อน และค่าเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม เป็นต้น และ
ในเรื่องการใช้เวลาว่างนอกเวลาเรียนของนิสิต พบว่า นิสิตใช้เวลาว่างระหว่างรอเรียนและเลิกเรียน
เพื่อพบทวนบทเรียนกับเพื่อนๆ อยู่ภายในมหาวิทยาลัย และใช้เวลาว่างเข้าห้องสมุด หรือเล่นกีฬา
กับเพื่อนๆ ในมหาวิทยาลัย อยู่ในระดับน้อย แต่นิสิตส่วนใหญ่จะใช้เวลาหลังเลิกเรียนไปเที่ยว
ตามที่ต่างๆ นอกมหาวิทยาลัย เช่น ตามศูนย์การค้า หรือไปหาเพื่อนที่มหาวิทยาลัยอื่น หรือเมื่อ
เรียนเสร็จจะอยู่ทำกิจกรรมกับชมรมต่างๆ ในมหาวิทยาลัย โดยให้เหตุผลเกี่ยวกับเวลาว่างของนิสิต
ว่า นิสิตมีรายงานหรือการบ้านที่อาจารย์สั่งมากจนไม่มีเวลาทำสิ่งอื่นๆ สอดคล้องกับ การศึกษา
ของ ธนอมวงศ์ ทวีบุรณ และคณะ (2524 : 67-78) นิสิตใช้เวลาว่างนอกเวลาเรียนส่วนมากเพื่อ
พบปะพูดคุยกับเพื่อนฝูง พักผ่อน และเล่นกีฬา ส่วนการเข้าร่วมทำกิจกรรมกับชมรม/ชมรมต่างๆ
ของมหาวิทยาลัย นิสิตใช้เวลาส่วนน้อยเท่านั้น สถานที่ที่นิสิตชอบไปใช้นอกมหาวิทยาลัยเมื่อมี
เวลาว่างนอกเวลาเรียน ได้แก่ บ้านหรือหอพัก โรงภาพยนตร์หรือศูนย์การค้า

ในด้านการเรียน นิสิตมีประสบการณ์อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านิสิตที่
ผ่านการคัดเลือกเข้ามายังจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนั้นมีความพร้อมทางสติปัญญา และความรู้
ไฝเรียนในระดับดีอยู่แล้ว รวมทั้งนิสิตมีความกระตือรือร้นที่จะเรียน (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา.
2527 : 26-28 ; อ้างอิงจาก Kauffman. 1968) รวมทั้ง ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2524 : 39) ได้กล่าวไว้
นิสิตมีความใฝ่รู้อยู่เสมอ แสวงหาความรู้ไม่หยุดยั้ง และนิสิตรักที่จะเรียนรู้ ติดตามข่าวสารเหตุการณ์
ของบ้านเมืองจากแหล่งข้อมูลต่างๆ เพื่อหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ จึงส่งผลให้นิสิตมีประสบการณ์

ในด้านการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนั้น เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ยังได้พบว่า นิสิตส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม การเรียนในชั้นเรียนเป็นอย่างดี และได้รับความรู้ที่เป็นประโยชน์จากกิจกรรมการสอนของอาจารย์ นิสิตส่วนใหญ่มีความสนใจที่จะพัฒนาพื้นฐานทางด้านภาษาอังกฤษ นอกจากนั้นนิสิตนิยมเข้าห้องสมุดและสามารถค้นหาหัวข้อเรื่องที่ต้องการศึกษาด้วยคอมพิวเตอร์ได้เป็นอย่างดี แต่จะไม่ยืมหนังสือจากห้องสมุดไปอ่านที่บ้าน และมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดคาบเรียนว่าวิชาเรียนติดต่อกันหลายคาบจึงทำให้ไม่มีเวลาพัก และบางครั้งนิสิตต้องสอบติดๆ กันทุกวัน ทำให้ไม่มีเวลาเตรียมตัวสอบวิชาต่อไป ส่วนเรื่องนิสัยของการเรียน นิสิตจะเข้าเรียนทุกวิชาเป็นประจำ และทำกิจกรรมและงานตามที่อาจารย์มอบหมาย ส่วนในเวลาเรียนนิสิตจะตั้งใจฟังอาจารย์สอน พร้อมทั้งจดโน้ตในจุดสำคัญไปด้วย แต่นิสิตรู้สึกเครียดและวิตกกังวลในการเตรียมตัวเพื่อสอบ

ในด้านสังคม นิสิตมีประสบการณ์อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านิสิตมีอายุอยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนปลาย ในความรู้สึกของวัยรุ่นเองส่วนใหญ่ก็ให้ความสำคัญในการมีความสามารถทางสังคม ทั้งวัยรุ่นชายและหญิงต่างก็เห็นความสำคัญในการมีความสามารถทางการสนทนาได้ตอบกับผู้อื่นมาก ความสนใจในเพศตรงข้ามของวัยรุ่นตอนปลาย ก็มีสูงขึ้น นอกจากนั้นยังให้ความสนใจกับชีวิตครอบครัวมากเป็นพิเศษพอๆ กับการสนใจในบทบาทของความเป็นเพื่อนที่ นิสิตและเพื่อนๆ ปฏิบัติต่อกัน (ปราณี รามสูตร. 2528 : 34) สอดคล้องกับ ฉลองรัฐ อินทรีย์ (2527 : 26) เกี่ยวกับการพัฒนาทางสังคม พบว่า เมื่อนิสิตต้องการออกสู่สังคมก็ชอบสังคมที่กว้างขวางออกไปจากครอบครัว ชอบเข้ากลุ่มทั้งเพศเดียวกันและต่างเพศ ชอบสนุกสนาน และร่วมกิจกรรมบางอย่างต่อเนื่องกันโดยไม่เหน็ดเหนื่อย เช่น การเล่นเกมต่างๆ ชอบการผจญภัยที่น่ากลัว มีความอยากรู้อยากเห็นในสิ่งแปลกๆ ใหม่ๆ ที่ตนยังไม่รู้ ชอบทำสิ่งแปลกใหม่ มีความต้องการให้ตนเองเป็นที่ยอมรับของเพื่อน โดยพยายามทำตนให้เข้ากลุ่ม มีความพิถีพิถันในการแต่งตัวให้เหมือนๆ เพื่อน นอกจากนั้นยังมีการเลียนแบบเพื่อนทั้งกิริยาท่าทาง ความประพฤติ ส่วนงานการพูด ต้องการให้การเป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อนและเป็นที่ยอมรับของผู้ใหญ่ด้วย จึงส่งผลให้นิสิตมีประสบการณ์ในด้านสังคมอยู่ในระดับปานกลาง และจากการหาค่าเฉลี่ยเป็นรายข้อ พบว่า ในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่าง นิสิตกับเพื่อนนั้น กิจกรรมที่นิสิตและเพื่อนนิยมปฏิบัติร่วมกันในระดับมากคือ ไปเดินเล่นตามศูนย์การค้า ชวนกันไปดูหนัง และนิยมชวนเพื่อนไปร่วมกิจกรรมทางด้านประเพณีต่างๆ เช่น งานลอยกระทง งานสงกรานต์ เป็นต้น แต่กิจกรรมอาสาพัฒนาชนบท กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมกีฬา งานนิทรรศการทางวิชาการ อยู่ในระดับปานกลาง และ กิจกรรมที่นิสิตกับเพื่อนปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยคือ ชวนกันไปดื่มสุราหรือเที่ยวกลางคืน ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตกับอาจารย์นั้น

ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย อาจเนื่องจากนิสิตมีจำนวนมาก รวมทั้งภาระงานทางด้านการเรียนของนิสิตมีมาก จึงทำให้ทั้งอาจารย์และนิสิตไม่สามารถสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันได้มากขึ้น และจากค่าเฉลี่ยเป็นรายข้อ พบว่า นิสิตกับอาจารย์มีหัวข้อในการสนทนา หรือปรึกษาซักถามในหัวข้อเกี่ยวกับการเรียน เนื้อหาวิชาที่เรียน อยู่ในระดับปานกลาง แต่เกี่ยวกับปัญหาส่วนตัว และกิจกรรมในลักษณะที่เป็นกันเอง เช่น การรับประทานอาหาร ทานขนม ดื่มกาแฟ หรือการเยี่ยมเยียนอาจารย์ที่บ้านอยู่ในระดับน้อย ที่สุด ส่วนการเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิตนั้นอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากนิสิตมีความสนใจด้านการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม มีชมรมที่นิสิตมีความสนใจในเรื่องเดียวกันโดยมีตนเองเป็นสมาชิก ซึ่งนิสิตสามารถเสนอความคิดเห็นแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และจากค่าเฉลี่ยเป็นรายข้อพบว่า กิจกรรมที่นิสิตสนใจเข้าร่วมมาก ได้แก่ กิจกรรมกีฬา และใช้สิทธิเลือกตั้งภายในมหาวิทยาลัย แต่กิจกรรมเพื่อการพัฒนาตนเอง เช่น การเข้าร่วมโครงการอบรมจริยธรรมเพื่อพัฒนานิสิตอยู่ในระดับน้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธีระ นทีวุฒิกุล (2521 : 40-43) เกี่ยวกับความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมนิสิตของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า กิจกรรมที่นิสิตสนใจเข้าร่วมมาก ได้แก่ สังคมสงเคราะห์และบำเพ็ญประโยชน์ กีฬาและสุขภาพ ตามลำดับ กิจกรรมที่เข้าร่วมน้อยได้แก่ กิจกรรมงานอดิเรก กิจกรรมทางสังคม กิจกรรมทางศาสนาและวัฒนธรรมตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตามการรับรู้ของนิสิต 3 ด้าน คือ ประสบการณ์ด้านส่วนตัว ประสบการณ์ด้านการเรียน ประสบการณ์ด้านสังคม จำแนกตามตัวแปร เพศ ชั้นปี และสาขาวิชาที่ศึกษา สรุปได้ว่า

2.1 นิสิตชายกับนิสิตหญิง มีประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นิสิตชายกับนิสิตหญิงมีประสบการณ์ด้านการเรียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ได้กำหนดไว้ โดยนิสิตหญิงมีประสบการณ์ด้านการเรียนมากกว่านิสิตชาย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าธรรมชาติของผู้หญิงจะมีความละเอียดอ่อน มีความตั้งใจ มีความขยัน และมีความรับผิดชอบมากกว่าผู้ชาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประภาศรี สุนันทบุตร (2522 : 61) ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในทัศนะของนักศึกษา พบว่า นักศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมในการเรียนต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2527 : 1-13) ที่ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการใช้ชีวิตของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่านิสิตหญิงมีลักษณะการใช้ชีวิตในกลุ่มวิชาการสูงกว่านิสิตชาย ซึ่งกลุ่มวิชาการคือกลุ่มนิสิตที่เห็นว่าชีวิตมหาวิทยาลัยต้องเป็นไปเพื่อการเรียน ความสนใจพวกนี้จะอยู่กับวิชาการ รายงาน เกรด และความหวังที่จะได้เรียนต่อในระดับที่สูงขึ้นไป

ชีวิตของนิสิตกลุ่มนี้จะผูกพันกับห้องเรียน ห้องสมุด และสถาบันของตนเองอย่างมาก จึงทำให้นิสิตหญิงมีประสบการณ์ด้านการเรียนดีกว่านิสิต นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ภาวนา ใจประสาธ (2534 : 10) เกี่ยวกับการดำรงชีวิตของนักศึกษาภายในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่า นิสิตชายอาจมีความสนใจในกิจกรรมต่างๆ สูงกว่านิสิตหญิง จึงทำให้มีความสนใจในการเรียนได้ไม่เท่ากับนิสิตหญิง

2.2 นิสิตที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีต่างกัน มีประสบการณ์โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณา รายด้านพบว่า นิสิตในชั้นปีต่างกันมีประสบการณ์ด้านการเรียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ โดยนิสิตชั้นปีที่ 4 มีประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยด้านการเรียนในระดับมากกว่านิสิตชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านิสิตชั้นปีที่ 4 โดยส่วนใหญ่จะสนใจกับเรื่องส่วนตัว เฉพาะอย่างยิ่งชีวิต ภายหลังสำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยในระดับปริญญาตรี ไปแล้ว เช่นสนใจเรื่องเกี่ยวกับการงานการศึกษาต่อ ความก้าวหน้าในอนาคต จะไม่ค่อยยุ่งเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยในด้านอื่นๆ (ทองเรียน อมรชกุล. 2525 : 38-39) สอดคล้องกับงานวิจัยของ อุมภาพร วงษ์บุรณาวาทย์ (2528 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคและปัจจัยที่มีผลต่อการศึกษด้วยตนเองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่า นักศึกษาที่เรียนในชั้นปีที่สูงกว่ามีแนวโน้มที่จะใช้ห้องสมุดเพื่อการค้นคว้ามากกว่าชั้นปีอื่น

2.3 นิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาต่างกัน มีประสบการณ์โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องจากการที่นิสิตได้รับอิทธิพลของประสบการณ์ทางวิชาการด้านวิชาพื้นฐานทั่วไปคล้ายคลึงกัน น่าจะกระตุ้นให้นิสิตแต่ละคนมีพัฒนาการด้านต่างๆ คล้ายคลึงกัน ดังนั้นหลักสูตรวิชาชีพซึ่งเป็นหลักสูตรเฉพาะที่จัดขึ้นตามความสนใจของผู้เรียนแต่ละกลุ่ม จึงถือว่าเป็นตัวบ่งชี้ถึงความแตกต่างด้านประสบการณ์ทางวิชาการของนิสิตในมหาวิทยาลัยเนื่องจากจัดขึ้นมาโดยเน้นความรู้เฉพาะด้าน นิสิตที่เรียนวิชาตามหลักสูตรวิชาชีพของแต่ละสาขาจะได้รับประสบการณ์ทางวิชาการเฉพาะด้านแตกต่างจากนิสิตที่เรียนวิชาชีพสาขาอื่น (พรชูลี อาชวอำรุง. 2525 : 249) และสอดคล้องกับ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2530ก) ที่กล่าวว่าลักษณะนิสิตนักศึกษาย่อมแตกต่างไปตามสาขาวิชา

และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า นิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาต่างกันมีประสบการณ์ด้านส่วนตัว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนิสิตสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ กายภาพและวิทยาศาสตร์ชีวภาพ มีประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยด้านส่วนตัวในระดับมากกว่านิสิตสาขาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนั้นนิสิต

สาขาสังคมศาสตร์มีประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยด้านส่วนตัวในระดับมากกว่านิสิตสาขาวิชา
มนุษยศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องจากหลักสูตรของวิชาต่างๆ ใน
แต่ละสาขา มีผลที่จะขัดเกลา และนำพาทัศนคติ มุมมอง และความประพฤติของนิสิตได้ ดังนั้น
ความแตกต่างของประสบการณ์ทางวิชาการด้านวิชาชีพของแต่ละสาขา จึงทำให้นิสิตต่าง
สาขาวิชากันมีบุคลิกภาพและความสนใจต่างกัน ความแตกต่างนี้จะยิ่งมากขึ้นเมื่อศึกษาในชั้นปีที่
สูงขึ้น ตรงกันข้ามกับนิสิตที่เรียนในสาขาเดียวกันจะมีความเหมือนกันมากขึ้นเมื่อศึกษาในชั้นปีที่
สูงขึ้น (พรขุติ อาชาวอำรุง. 2525 : 249)

ส่วนในด้านสังคม นิสิตสาขาวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพและนิสิตสาขาวิทยาศาสตร์-
ชีวภาพแตกต่างกับนิสิตสาขาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ โดยนิสิตสาขาวิชาวิทยาศาสตร์-
กายภาพและนิสิตสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพอยู่ในระดับดีกว่านิสิตสาขาสังคมศาสตร์และ
มนุษยศาสตร์ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ มยุรี สุทธิเลิศอรุณ (2528) ที่ศึกษาการเปรียบเทียบ
ลักษณะนิสิตจำแนกตามสาขาวิชา : การศึกษาเฉพาะกรณีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า นิสิต
สาขาวิทยาศาสตร์ชีวภาพแตกต่างกับสาขาวิชาสังคมศาสตร์และสาขาวิชามนุษยศาสตร์ โดยที่
สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพมีลักษณะด้านสังคมต่ำกว่าทุกสาขาวิชา

3. การเปรียบเทียบประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยทั้ง 3 ด้านของนิสิตในแต่ละชั้นปีที่ศึกษา
จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า

3.1 นิสิตชั้นปีที่ 1 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีประสบการณ์ใน
มหาวิทยาลัยโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 ที่มีผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนต่างกัน มีประสบการณ์ด้านสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่ง
เป็นไปตามสมมติฐานที่ได้กำหนดไว้ โดยนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับสูงมีประสบการณ์
ด้านสังคมในระดับมากกว่านิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ระดับกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องจากการที่นิสิตใหม่มีการ
ปรับตัวในมหาวิทยาลัยยังไม่เป็นแนวทางเดียวกัน ยังเป็นการค้นหาสถานะ การใช้ชีวิตของตนเองอยู่
ซึ่งนิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงนั้น เป็นผู้ที่มีความพร้อมทางด้านสติปัญญา จึงพร้อมที่จะ
แสวงหาประสบการณ์ต่างๆ ในมหาวิทยาลัยได้ดีกว่าผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่า ซึ่งอาจจะ
ต้องมีความกังวลในด้านการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นวลละออ เจริญสุวรรณ (2516) ที่
ศึกษาบุคลิกภาพของนักศึกษาวิทยาลัยวิชาการศึกษา และนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย พบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ชอบออกสังคม จะไว้วางใจ อารมณ์
อ่อนไหว กล้าสังคมมากกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

3.2 นิสิตชั้นปีที่ 2 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีประสบการณ์ใน

มหาวิทยาลัยโดยรวม และเป็นรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องจาก นิสิตชั้นปีที่ 2 มีลักษณะที่สามารถปรับตัวเข้ากับชีวิตในมหาวิทยาลัยได้ชัดเจนขึ้นจากชั้นปีที่ 1 และได้รับการหล่อหลอมกลมกล่อมมาจากสิ่งแวดล้อมในมหาวิทยาลัยมาพอสมควร จึงเริ่มมีแนวทางเป็นของตนเองมากขึ้น ไม่ลังเลหรือกำลังแสวงหาฐานะทางสังคมเหมือนสมัยแรกเข้าในมหาวิทยาลัย แต่อย่างไรก็ตามนิสิตภายในกลุ่มชั้นปีที่ 2 ยังคงมีประสบการณ์โดยรวมและรายด้านคล้ายคลึงกัน ไม่พบความแตกต่างกันมากนัก ถึงแม้ว่านิสิตจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน อาจเป็นเพียงเพราะว่านิสิตพบสไตล์การเรียนรู้ของตนเองที่ถูกต้องและเหมาะสมจึงทำให้นิสิตได้รับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับสูง แต่นิสิตที่ยังไม่สามารถค้นหาลักษณะสไตล์การเรียนรู้ของตนเองได้นั้นก็จะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับต่ำอยู่

3.3 นิสิตชั้นปีที่ 3 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีประสบการณ์ใน

มหาวิทยาลัยโดยรวม และเป็นรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องจาก นิสิตปีที่ 3 มีประสบการณ์ในทุกด้านในมหาวิทยาลัยมาเป็นระยะเวลานาน จึงทำให้นิสิตได้เรียนรู้กับการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยได้อย่างถูกต้อง ทั้งทางด้านส่วนตัว การเรียน และสังคมของตนเอง สอดคล้องกับ ทองเรียน อมรัชกุล (2525 : 38-39) ที่ศึกษาลักษณะของนิสิตในมหาวิทยาลัย พบว่า ภายในกลุ่มนิสิตปีที่ 3 ด้วยกันเองจะมีความคิดเห็นแตกแยกออกไปน้อยมาก กล่าวคือมีความคิดไปในแนวเดียวกันเป็นส่วนใหญ่ มีค่านิยมคล้ายคลึงกัน และทุกคนจะมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และนิสิตชั้นปีที่ 3 จะมีวัฒนธรรมและความเป็นอยู่ของตนเองเป็นเอกลักษณ์เฉพาะในลักษณะสูง

3.4 นิสิตชั้นปีที่ 4 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีประสบการณ์ใน

มหาวิทยาลัยโดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นิสิตชั้นปีที่ 4 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยด้านการเรียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องจากนิสิตชั้นปีที่ 4 ซึ่งได้ผ่านการเรียนรู้มา 4 ปี ย่อมรู้สึกว่าการประสบการณ์ด้านการเรียนนั้นมีมากกว่านิสิตชั้นปีอื่นๆ และเนื่องจากใกล้ที่จะจบการศึกษา จึงต้องมีการระมัดระวังตัวด้านการเรียนมากกว่านิสิตชั้นปีอื่นด้วย จึงจะไม่ค่อยยุ่งเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยในด้านอื่น ส่วนใหญ่มักจะสนใจเรื่องเกี่ยวกับผลการเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พจนัสวรรค์ โกษนา (2542 : 70) ที่กล่าวว่านิสิตชั้นปีที่ 4 มักจะเกรงว่าผลการเรียนจะตกต่ำ จึงต้องระมัดระวังในการปฏิบัติตนในเรื่องการเอาใจใส่ต่อการเรียน ทั้งนี้เนื่องจากเป็นนิสิตชั้นปีสุดท้าย ซึ่งต้องเตรียมตัวในการศึกษาต่อ หรือหางานทำในอนาคต ดังนั้น

นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับดี จึงมีประสบการณ์ด้านการเรียนที่ดี รวมทั้งลักษณะการเรียนทั่วไป และนิสัยในการเรียนที่ระมัดระวัง และเหมาะสม แตกต่างกับกลุ่มอื่นอย่างชัดเจน

4. การศึกษาผลที่ได้รับจากการเรียนรู้ในมหาวิทยาลัยตามการประเมินตนเองของนิสิต พบว่า นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเห็นว่าตนเองมีผลที่ได้รับจากการเรียนรู้ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะนิสิตมีความเชื่อมั่นในมหาวิทยาลัยที่จะพัฒนาความรู้ความสามารถของนิสิตได้ มากกว่าในชั้นมัธยมศึกษา และจากการเปลี่ยนแปลงของตัวนิสิตเองจากวัยเด็กที่มีเกณฑ์บังคับจากโรงเรียนในทุกด้าน มาถึงการดูแลตนเองในระดับอุดมศึกษา จึงทำให้นิสิตมีพัฒนาการทั้งในประสบการณ์ด้านส่วนตัว ด้านการเรียน และด้านสังคม และทำให้นิสิตมีความคิดเห็นที่กว้างขวาง ลึกซึ้ง มองเห็นและเข้าใจบทบาทของตนเองและของผู้อื่นที่อยู่ร่วมกับตนในสังคม และความเข้าใจนี้เองจะเอื้ออำนวยให้บุคคลมีพัฒนาการทางจิตในระดับสูงได้ (สุรพงษ์ ชูเดช. 2534 : 19) และจากการหาค่าเฉลี่ยเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยประเมินตนเองอยู่ในระดับมากกว่า นิสิตรู้จักและเข้าใจตนเองและผู้อื่น และสามารถสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น และมีความสามารถทำงานเป็นทีม มีทักษะในการเรียนรู้กับสิ่งต่างๆ มีทักษะในด้านการคิดวิเคราะห์ อย่างมีระบบและมีเหตุผล ด้านพื้นฐานการเรียน ด้านคณิตศาสตร์ ด้านคอมพิวเตอร์ และวิทยาการใหม่ๆ และมีความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง สำหรับความเข้าใจและความซาบซึ้งในความงามของธรรมชาติ ศิลปะ ดนตรี และวรรณคดีแขนงต่างๆ การเห็นคุณค่าของประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมทั้งของประเทศไทย และของโลก และความรู้ทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับกระแสโลก และประชาคมโลกในยุคโลกไร้พรมแดน นิสิตประเมินตนเองว่าได้รับจากการเรียนรู้ในมหาวิทยาลัยในระดับปานกลาง

5. การศึกษาความสัมพันธ์ของประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยของนิสิตกับผลที่ได้รับจากการเรียนรู้ในมหาวิทยาลัยตามการประเมินตนเอง พบว่า ประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยของนิสิตโดยรวมและเป็นรายด้านทุกด้านกับผลที่ได้รับจากการเรียนรู้ในมหาวิทยาลัยตามการประเมินตนเอง มีความสัมพันธ์ทางบวกกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจาก เมื่อนิสิตได้ใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยมาเป็นจำนวนเวลาหนึ่ง ซึ่งสภาพแวดล้อมต่างๆ ได้สร้างประสบการณ์ให้กับนิสิตในรูปแบบต่างๆ ทั้งทางด้านส่วนตัว ด้านการเรียน และด้านสังคม โดยประสบการณ์ด้านต่างๆ เหล่านี้ ทำให้นิสิตมีการเปลี่ยนแปลงจากชีวิตในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาอย่างสิ้นเชิง และทำให้นิสิตได้รับผลจากการเรียนรู้เหล่านั้น ในรูปของทักษะในการเรียนรู้ ทักษะการคิด ทักษะทางสังคม การรู้จักและเข้าใจตนเองและผู้อื่น รวมทั้งคุณธรรมจริยธรรม ความมั่นคงทางอารมณ์ การติดตามกระแสโลก รวมถึงการพัฒนาทางด้านต่างๆ ซึ่งนิสิตสามารถ

ประเมินตนเองออกมาได้ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ อับบลาฮัมโมวิช (Abrahamowicz, 1988) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นสมาชิกองค์กรนักศึกษากับการรับรู้ ความพอใจ และการมีส่วนร่วมในมหาวิทยาลัยของนักศึกษาระดับปริญญาตรี พบว่า การมีส่วนร่วมในองค์กร นักศึกษา และกิจกรรมนักศึกษาต่างๆ สามารถส่งผลต่อการพัฒนาของนิสิตนักศึกษาได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การเข้าร่วมองค์กรนักศึกษาจะทำให้ นักศึกษามีส่วนร่วมมากขึ้นใน ประสพการณ์มหาวิทยาลัยทุกๆ ด้าน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ เนื่องจากการศึกษาถึงประสพการณ์ในมหาวิทยาลัย ของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยซึ่งมีผลกระทบโดยตรงกับนิสิต ผลจากการวิจัยที่ได้จะทำให้ หน่วยงานที่ทำหน้าที่ควบคุมดูแล รวมทั้งกำหนดนโยบายในด้านการจัดประสพการณ์ต่างๆ โดยนำ ข้อมูลนี้ประกอบการพิจารณาศึกษาหาแนวทางจัดประสพการณ์ที่เหมาะสม และแก้ไขข้อบกพร่อง ที่เกิดเพื่อให้เกิดการยอมรับจากนิสิต และเพื่อการพัฒนาประสพการณ์ชีวิตภายในมหาวิทยาลัย ของนิสิต เพื่อการจัดการที่เหมาะสมต่อไป นอกจากนี้การวิจัยนี้ยังชี้ให้เห็นถึงลักษณะของนิสิตที่ ได้รับผลดีจากประสพการณ์ในมหาวิทยาลัย

2. จากการศึกษาประสพการณ์ในมหาวิทยาลัยตามการรับรู้ของนิสิตพบว่า

2.1 นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีประสพการณ์ในมหาวิทยาลัยด้านส่วนตัวอยู่ ในระดับปานกลาง ทำให้ได้เห็นภาพของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยว่าไม่ได้เป็นไปดังภาพที่ สังคมได้ให้ไว้กับนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ว่าเป็นผู้ที่ฟุ้งเฟ้อ ฟุ่มเฟือย สนใจแต่ แฟชั่น หรือพฤติกรรมเปลี่ยนไปในทางที่แย่ลง ดังข่าวหรือจากบทความต่างๆ ดังที่ได้เสนอไว้ใน บทหน้านั้น อาจเนื่องจากสังคมมีความเป็นอิสระสูง นิสิตมีความเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น จึงทำให้ นิสิตมีการแสดงออกที่ไม่ได้อยู่ในกรอบของวัฒนธรรมเดิมอีกต่อไป แต่นิสิตก็ยังสามารถแยกแยะ ระหว่างเรื่องส่วนตัวและเรื่องการเรียนรู้ออกจากกันได้ โดยไม่ทำให้การเรียนรู้เสีย ซึ่งจะเห็นได้จาก ผลการเรียนรู้ของนิสิตในกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับสูงถึงร้อยละ 28.7 และในระดับกลางร้อยละ 38.6 ผู้วิจัยจึงเสนอแนะให้มหาวิทยาลัยเอาใจใส่ในนิสิตกลุ่มน้อยที่มีภาพลักษณ์ที่ไม่เหมาะสม ให้ฟังตระหนักในภาพลักษณ์ของสถาบันของตน โดยการรณรงค์หรือชักจูงให้นิสิตปฏิบัติตนให้ ถูกต้องมากขึ้น ส่วนเรื่องการใช้เวลาว่างของนิสิต พบว่า เมื่อนิสิตเรียนเสร็จจะรีบกลับบ้านทันที โดยไม่สนใจจะทำกิจกรรมต่างๆ ในมหาวิทยาลัย นิสิตใช้เวลาหลังเลิกเรียนทบทวนบทเรียน หรือ การเล่นกีฬา กับเพื่อนๆ อยู่ภายในมหาวิทยาลัย รวมถึงการเข้าห้องสมุดของนิสิตนั้นอยู่ในระดับ

น้อย ผู้วิจัยจึงเสนอแนะว่า มหาวิทยาลัยควรพัฒนางานที่เกี่ยวข้องต่อการสร้างสรรค์สภาพแวดล้อมให้คุ้มค่ากับขนาดของมหาวิทยาลัยที่มีอยู่ และสามารถตอบสนองความต้องการนิสิตอย่างเพียงพอ และจะทำให้เกิดความผูกพัน มีความรักในสถาบันยิ่งขึ้น ส่วนเรื่องค่าใช้จ่าย นิสิตมีค่าใช้จ่ายมากในเรื่องเกี่ยวกับการเรียน อุปกรณ์การเรียน เช่น หนังสือ หรือการทำรายงาน ในเรื่องของค่าใช้จ่ายนี้ อาจารย์ประจำวิชาควรพิจารณาค่าใช้จ่ายก่อนสั่งงานนิสิตแต่ละครั้ง กำหนดกรอบค่าใช้จ่าย หรือหาวิธีแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายของนิสิตในส่วนนี้ได้ พร้อมทั้งให้คำปรึกษาแนะนำการใช้จ่ายที่ถูกต้อง

2.2 นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยด้านการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ผู้วิจัยจึงเสนอแนะว่า มหาวิทยาลัยควรจัดบริการด้านต่างๆ ให้เกิดความเหมาะสม เช่น สถานที่ในการทบทวนบทเรียน หรือเพื่อทำกิจกรรมเกี่ยวกับการเรียน เช่น ห้องสมุด หรือโต๊ะอ่านหนังสือในบริเวณต่างๆ ในมหาวิทยาลัย วัสดุอุปกรณ์การเรียน หนังสือ คอมพิวเตอร์ เพื่อสร้างเสริมนิสิตให้มีการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ และควรให้อาจารย์กระตุ้นให้นิสิตเกิดการค้นคว้าหาความรู้อยู่ตลอดเวลา ไม่ใช่เฉพาะค้นคว้าตามที่อาจารย์สั่ง และอาจารย์ควรสร้างบรรยากาศให้นิสิตไม่รู้สึกรีบเร่งและวิตกกังวลในการเตรียมตัวสอบ

2.3 จากการศึกษาพบว่า นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยด้านสังคมอยู่ในระดับปานกลาง ผู้วิจัยจึงเสนอแนะว่า ในด้านความสัมพันธ์ของนิสิตกับเพื่อน มหาวิทยาลัยควรจัดให้มีกิจกรรม หรือสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาสังคมกลุ่มเพื่อนให้มีคุณภาพ เพื่อนิสิตและเพื่อนจะได้มีการปฏิสัมพันธ์ในกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาคุณลักษณะที่เหมาะสม โดยการดูแลของมหาวิทยาลัย และเพื่อให้เกิดความผูกพัน ช่วยเหลือเกื้อหนุน และฝึกการเข้าสังคมแก่นิสิต ในด้านความสัมพันธ์ของนิสิตกับอาจารย์ ผู้วิจัยเสนอแนะว่า อาจารย์ควรให้ความสนใจในการศึกษาสภาพนิสิต และเข้าใจในลักษณะนิสิตในแต่ละรุ่น ติดตามลักษณะของวัยรุ่นในสังคมปัจจุบัน โดยอาจจากการสังเกต การพูดคุย หรือมีแบบสอบถามความต้องการของนิสิต เพื่อเลือกแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพการสอนแก่นิสิตอย่างเต็มที่ นอกจากเรื่องการเรียนรู้แล้ว ทั้งอาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ประจำวิชา หากมีโอกาสก็ควรแสดงความเป็นเพื่อน เพิ่มความเป็นกันเองโดยการพูดคุยหรือพบปะกันนอกชั้นเรียนบ้าง ให้คำปรึกษาปัญหาส่วนตัว เนื่องจากสัมพันธภาพอันดีระหว่างนิสิตกับอาจารย์จะทำให้ผลการเรียนของนิสิตดีขึ้น และเป็นมูลเหตุจูงใจให้สนใจเรียนวิชานั้นๆ เพิ่มขึ้น ส่วนในด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิต มหาวิทยาลัยควรริเริ่มให้เกิดกิจกรรมที่น่าสนใจ สอดคล้องกับธรรมชาติของนิสิตในแต่ละชั้นปี และสาขาวิชาที่ศึกษาโดยยึดหลักให้นิสิตได้รับการพัฒนาให้มากที่สุด ควรสนับสนุนให้นิสิตจัดกิจกรรม

ที่เหมาะสม กระตุ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาชมรม หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานิสิตตระหนักถึงอิทธิพลของกิจกรรมนิสิตที่เป็นเครื่องมือสำคัญในการส่งเสริมพัฒนานิสิต รวมถึงการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรมภายในมหาวิทยาลัยแก่นิสิต เพื่อแก้ไขทัศนคติที่ถูกต้องต่อการเข้าร่วมกิจกรรมนิสิต และสามารถเพิ่มจำนวนนิสิตที่เข้าร่วมกิจกรรมให้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาถึงปัญหาและความต้องการของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยต่อมหาวิทยาลัยในด้านต่างๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงที่สามารถนำมาปรับปรุงการจัดประสบการณ์ของนิสิตต่อไป
2. ควรศึกษาโดยเพิ่มตัวแปรอิสระอื่นๆ นอกจากที่ได้ศึกษาแล้ว โดยศึกษาลงลึกในรายละเอียดของแต่ละประสบการณ์ และปัจจัยที่ส่งผลต่อประสบการณ์ในแต่ละด้าน
3. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ในแต่ละด้านว่ามีความสัมพันธ์ต่อประสบการณ์ด้านอื่นๆ อย่างไร เช่น ประสบการณ์ด้านสังคมมีความสัมพันธ์หรือส่งผลอย่างไรกับประสบการณ์ด้านการเรียน
4. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลที่ได้รับจากการเรียนรู้ในมหาวิทยาลัยกับประสบการณ์แต่ละด้าน ว่าประสบการณ์ด้านใดมีอิทธิพลต่อผลที่ได้รับจากการเรียนรู้ในมหาวิทยาลัยอยู่ในระดับมากน้อยเพียงใด
5. ควรศึกษาเกี่ยวกับลักษณะของนิสิตในช่วงระยะเวลาต่างๆ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบและบันทึกการเปลี่ยนแปลงลักษณะนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในแต่ละช่วงเวลาเพื่อสังเกตลักษณะนิสิตตามการเปลี่ยนแปลงของสังคม

บรรณานุกรม

- กรกช อุตตวิริยะนุภาพ. (2540). *ความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษาที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมนิตินักศึกษากับการพัฒนาตนเองของนิสิตนักศึกษาในกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- กฤตวรรณ โอปนพันธ์. (2537). *การพัฒนาดัชนีรวมชี้คุณลักษณะของนิสิตใหม่ระดับปริญญาตรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- กองแผนงาน สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยรามคำแหง. *รายงานการวิจัย เรื่อง การศึกษาพฤติกรรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง ปีที่ 1-4*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- จิตต์นิภา ศรีไสย. (2524). *รายงานการวิจัย เรื่อง ทศนคติของนิสิตปีที่ 1 ที่มีต่อชีวิตและการเรียนในมหาวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จินตนา ยูพันธุ์. (2527). *การเรียนการสอนทางพยาบาลศาสตร์*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาพยาบาลศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ฝ่ายวางแผนและพัฒนา. (2540). *แผนพัฒนาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544)*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฉลองรัฐ อินทรีย์ และคณะ. (2527). *รายงานการวิจัย เรื่อง ปัญหาและความต้องการของวัยรุ่นไทย*. ทูลอดหนุนสภาวิจัยแห่งชาติ. ถ่ายเอกสาร.
- ชัยพร วิชาวุธ. (2530). *การวิจัยคุณภาพบัณฑิตและปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*. ใน สุดาพร ลักษณะียนาวิน และคณะ (บรรณาธิการ). *การพัฒนาการผลิตบัณฑิตของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยครบรอบ 70 ปี พ.ศ.2530*. ฝ่ายวิจัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ถนอมวงศ์ ทวีบุรณ์และคณะ. (2522). *รายงานการสำรวจและวิจัยการใช้เวลานอกเวลาเรียนของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทองเรียน อมรัชกุล. (2525). *การบริหารกิจการนิสิต : ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ : จงเจริญการพิมพ์.

ทัศนีย์ ศิริวัฒน์. (2532). *แบบการเรียนรู้ของนักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง*.

ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

_____. (2533). *รายงานการวิจัย เรื่อง การศึกษาปัญหาของนักศึกษามหาวิทยาลัย*

รามคำแหง. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ธิดารัตน์ บุญนุช และประกอบ คูปรัตน์. (2528). *ลักษณะนิสัยนักศึกษา*. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. จัดสำเนา.

นภาพร แก้วนิมิตชัย. (2539). *การวิเคราะห์วัฒนธรรมนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาไทย*.

วิทยานิพนธ์ ค.ด. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

บุปผา การ์เวท. (2527). *สภาพแวดล้อมสังคมกลุ่มเพื่อนในทัศนะของนักศึกษา มหาวิทยาลัย*

รามคำแหงที่คาดว่าจะสำเร็จการศึกษา. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

ปัทมวรรณ อ่วมศรี. (2541). *การศึกษาคุณลักษณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง*.

ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

ประกอบ คูปรัตน์. (2527). *ความเป็นผู้นำ เป้าหมายและอำนาจในสถาบันอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ :

ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประภาศรี สุนันทบุตร. (2522). *สภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยรามคำแหงในทัศนะของนักศึกษา*.

ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

ประโยชน์ บุปต์กาญจนกุล. (2525). *แบบการเรียนรู้ของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*. วิทยานิพนธ์

ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

ปราณี รามสูตร. (2528). *จิตวิทยาวัยรุ่น*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รุ่งวัฒนา.

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่เก้า พ.ศ.2545-2549. (2545). สำนักงาน

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎามนตรี.

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตสถาน พ.ศ. 2525. (2538). พิมพ์ครั้งที่ 5. ฉบับปรับปรุงแก้ไข.

กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.

พรชูลี อาทออรุณ (บรรณาธิการ). (2525). *นิสิตนักศึกษา : หลักการ ปัญหา และแนวปฏิบัติ*.

กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.

พรณวิภา ธัญญะคุปต์. (2530). *วิถีชีวิตนักศึกษาแพทย์ กรณีศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น*.

วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

พวงทอง วุฒิเดช. (2542). *ปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา*. หน่วยกิจการนักศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ลิขิตกุล กุลรัตนรักษ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2546.

_____. (2524ก). *การพัฒนาการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____. (2524ข). *หลักและวิธีการสอนระดับอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

_____. (2526ก). *พูดเรื่องอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ : เจ้าพระยาการพิมพ์.

_____. (2526ข). *รายงานการวิจัย เรื่อง รูปแบบการใช้ชีวิตของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*.

กรุงเทพฯ : ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาวนา ใจประสาธ. (2534). *การศึกษาการดำรงชีวิตของนักศึกษาภายในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่*.

ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

มนตรี ด่านไพบูลย์. (2541). *มหาวิทยาลัยที่ทางแยก: จุดประกายวิสัยทัศน์อุดมศึกษาในอนาคต*.

กรุงเทพฯ : บริษัท ชัคเซสมีเดีย จำกัด.

มยุรี สุทธิเลิศอรุณ. (2528). *การเปรียบเทียบลักษณะนิสิตจำแนกตามสาขาวิชา : ศึกษาเฉพาะ*

กรณีนักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 และปีที่ 4 มหาวิทยาลัยรามคำแหง. วิทยานิพนธ์

ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

มหาวิทยาลัย, ทบวง. (2539). *แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540 – 2544)*.

สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ : เนติกุลการพิมพ์.

ละอองทิพย์ เหมะ. (2531). *การเปรียบเทียบลักษณะนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*

จำแนกตามสาขาวิชา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

วิจิตร ศรีสะอ้าน. (2518). *หลักการอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ : วัฒนาการพิมพ์.

วัชรินทร์ แก้วลา. (2531). *สภาพแวดล้อมสังคมกลุ่มเพื่อนในทัศนะของนักศึกษาวิทยาลัยครู*

นครราชสีมา. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

วันชัย ศิริชนะ. (2540). “การประกันคุณภาพการศึกษาในระดับอุดมศึกษา,” *อนุสารอุดมศึกษา*. 23(226) : 3-13.

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2524). “มติใหม่ของนิสิตนักศึกษา,” ใน *เอกสารคำสอนวิชานิสิตนักศึกษา ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อัดสำเนา.

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา และคนอื่น ๆ. (2527). *รายงานการวิจัย เรื่อง นิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2530ก). *บุคลากรนิสิตนักศึกษา*. โครงการตำราและเอกสารทางวิชาการ. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
_____. (2530ข). *อุดมศึกษา*. ม.ป.พ.

วิทวัส พันธุ์พานิช เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ลิขิตกุล กุลรัตนรักษ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 4 เมษายน 2546.

วีระ สมบูรณ์. (2531). *มติแห่งความคิดคำนึง*. กรุงเทพฯ : มูลนิธิโกมลคีมทอง.

ศานี สุวรรณรัตน์. (2536). *การวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ทางสังคมและการเมืองของนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับภาวะวิกฤติในประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

ศรีรัตน์ ศรีกรองแก้ว. (2533). *รูปแบบการใช้ชีวิตนิสิตบัณฑิตศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

สมศักดิ์ จิรจิตอำไพวงศ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ลิขิตกุล กุลรัตนรักษ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 4 เมษายน 2546.

สฤทธิเดช พัฒนเศรษฐพงษ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ลิขิตกุล กุลรัตนรักษ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 4 เมษายน 2546.

ลีปพนนท์ เกตุทัต (2536). *พลังการศึกษาต่อการพัฒนาประเทศ การเผชิญหน้ากับการท้าทายของอนาคต*. จุฬาลงกรณ์วารสาร ปีที่ 6 ฉบับที่ 21 (ตุลาคม – ธันวาคม) : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุชาดา มัคโคตี. (2528). *การสำรวจแนวบทบาทนักศึกษาตามการรับรู้ของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยรามคำแหง*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

- สุภาพวรรณ ไชยเศรษฐ์. (2526). *การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายของนักศึกษาของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สุรพงษ์ ชูเดช. (2534). *ความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยกับจิตลักษณะที่สำคัญของนิสิต*. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- สุวิมล ว่องวานิช และนางลักษณ์ วิรัชชัย. (2543). *รายงานการวิจัย เรื่อง ปัจจัยและกระบวนการที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณธรรมระดับบุคคลเพื่อมุ่งความสำเร็จของส่วนรวมของนักศึกษา มหาวิทยาลัย: การศึกษาเชิงปริมาณและคุณภาพ*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สว่างจิต ศรีระชา. (2530). *ชีวิตนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักทะเบียนและประมวลผล จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2546). "จำนวนนิสิตระดับปริญญาบัณฑิตประจำปีการศึกษา 2546," Homepage <http://www.reg.chula.ac.th>
- สำเนาวิ ขจรศิลป์. (2538). *มิติใหม่ของกิจการนักศึกษา 2: การพัฒนานักศึกษา*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต.
- อัจฉรา ไชยบุตม์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ลิขิตกุล กุลรัตนรักษ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 4 เมษายน 2546.
- อาภรณ์ รอดอินทร์. (2531). *การเปรียบเทียบลักษณะนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำแนกตามสาขาวิชา*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- อุมาพร วงษ์บุรณาวาทย. (2528). *การศึกษาปัญหาอุปสรรคและปัจจัยที่มีผลต่อการค้นคว้าด้วยตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่*. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- เอ็ด สาระภูมิ และบุญร่วม ทิพย์ศรี. (2525). *การปรับปรุงบุคลิกภาพ*. พระนคร : วัชรการพิมพ์.
- อำไพ โกมลมิศร์. (2526). *การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายของนักศึกษามหาวิทยาลัยครู*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร
- Abbot, Thomas Edward. (1988). *A Study of the Relationship Between College Involvement and Maturity in College Seniors*. Ph.D. Dissertation, Boston College.

- Abrahamowicz, Daniel. (1988, May). College Involvement, Perceptions and Satisfaction: A Study of Membership in Student Organizations. *Journal of College Student Development*. 29 : 233-238.
- Astin, A.W. (1984). *Four Critical Years : Effect of College on Beliefs, Attitude and Knowledge*. San Francisco : Jossey – Bass.
- _____. (1993). *What Matters in College? Four Critical Years Revisited*. San Francisco : Jossey – Bass Publisher.
- Anthony Grasha and Sheryl Reichman. (1975). *Student learning styles questionnaire*. Ohio : Faculty Resource Center, University of Cincinnati.
- Baxter Magolda, Marcia B. (1992, May). Cocurricular Influences on College Students' Intellectual Development. *Journal of College Student Development*. 33 : 203-213.
- Beck, Carlton E. (1970). *Perspective on World Education*. Wisconsin : Wm.C. Brown Company.
- Becker, Howard S. and Geer, Blanche. (1972). *Student Culture in Medical School*. Harvard Education Review. 28 (Winter, 1958) : 70-80. Quoted in Feldman, K.A. ed. *College and Student : Selected Reading in the Social Psychology of Higher Education*. New York : Pergamon Press.
- Bolton, Charles D. and Kammeyer, Kenneth C.W. (1967). *The University Student: A Study of Student Behavior and Values*. Connecticut : College and University.
- Chickering, Arthur W. (1974). *Education and Identity*. San Francisco : Jossey-Bass.
- Clark, B.R., and Trow, M. (1966). The Organization Context. In T.M. Newcomb and E.K. Wilson (Eds.). *College Peer Groups: Problem and Prospect for Research*. Chicago: Aldine.
- Feldman, Kenneth A. and Theodore, Newcomb. (1969). *The Impact of College on Students (Vols. I and II)*. San Francisco : Jossey – Bass, Inc.
- Ferguson, George A. (1981). *Statistical Analysis in Psychology and Education*. 5th ed. New York : McGraw – Hill.

- Herbert, Deborah Ann. (1990). *Involvement in the Collegiate Experience as a Predictor of Psychological Development of Students Enrolled in Small Colleges and Universities in the Southwest*. Ph.D. Dissertation. University of California. Los Angeles.
- Kauffman, Joseph E. (1968). *The student in Higher Education, Report of the committee on the Student in Higher Education*. New Harview, Connecticut : The Hazen Foundation.
- Kuh, George D. (1995, March-April). The Other Curriculum: Out-of-Class Experiences Associated with Student Learning and Personal Development. *Journal of Higher Education*. 66 : 123-155.
- Lampkin, Antionette Kellam. (1991). *The Relationship Between Leisure Activities and Career Development Among a Selected Group of College Seniors*. Ed.D. Dissertation. Virginia Polytechnic and State University.
- Likert., R. A. (1932). *Technique for the Measurement of Attitude*. Arch.
- Moffat, Micheal. (1991, July). College Life: Undergraduate Culture and Higher Education. *Journal of Higher Education*. 15 : 44-61.
- Moriarty, Debra M. (1995). *Leadership and the College Experience: Changes in Undergraduate's Perception of Their Leadership Ability*. Ph.D. Dissertation. University of California, Los Angeles.
- Newcomb, Theodore M. (1954). *Social Psychology*. New York : Dryden Press.
- _____. (1968a). Research on Student Characteristics Current Approach. In *The College and the Student*. Kauffman, Joseph F. (eds.). Washington D.C.: American Council of Education.
- _____. (1968b). "Subculture of College Student: Student Peer Group in Yamamoto, Kaoru editor,". *The College Student and His Culture: An Analysis*. New York: Houghton Mifflin Company.
- Pace, C. Robert. (1990). *College Student Experiences Questionnaire*. Third Edition. Indiana University.

Perlman, Richard. (1973). *The Economic of Education*. New York : McGraw-Hill.

Person, Dawn Ranee. (1991). The Black Student Culture of Lafayette College.

Dissertation Abstracts. Columbia University.

Tripp, Phillip A. Student Personnel Administration. *Handbook of College and University Administration: Academic*. New York: McGraw-Hill.

Wright, Connie L. (1987). *The Relationship Between Participation and Leadership in Organized Student Activities at a Small College and Developmental Task Achievement*. Ed.D. Dissertation. Peabody for Teachers of Vanderbilt University.

Yamane', Taro. (1967). *Statistics; An Introductory Analysis 2nd Edition*, New York: Harper and Row.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

แบบสอบถามประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ตามการรับรู้ของนิสิต

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

ประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตามการรับรู้ของนิสิต

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยตามการรับรู้ของนิสิตในด้านส่วนตัว ด้านการเรียน และด้านสังคม ในขณะที่นิสิตกำลังศึกษาอยู่ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้
 - ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของนิสิต
 - ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสบการณ์ด้านส่วนตัวของนิสิต
 - ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสบการณ์ด้านการเรียนของนิสิต
 - ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสบการณ์ด้านสังคมของนิสิต
 - ตอนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับผลการเรียนรู้จากการประเมินตนเองของนิสิต
3. การตอบแบบสอบถามฉบับนี้จะไม่มีผลใดๆ กับตัวท่าน และผู้วิจัยรับรองว่าจะเก็บข้อมูลที่ได้จากการตอบไว้เป็นความลับที่สุด

กรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ
 เพราะทุกคำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการปรับปรุง
 การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานิสิตต่อไป
 ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความร่วมมือของท่านมา ณ ที่นี้

แบบสอบถามประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของนิสิต

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย 3 ลงในช่อง ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวนิสิตหรือเติมข้อความลงในช่องว่าง

1. เพศ

☐ ชาย ☐ หญิง

2. ชั้นปีที่กำลังศึกษา

☐ ชั้นปีที่ 1
☐ ชั้นปีที่ 2
☐ ชั้นปีที่ 3
☐ ชั้นปีที่ 4 ขึ้นไป

3. คณะที่ศึกษา

☐ คณะวิศวกรรมศาสตร์	☐ คณะแพทยศาสตร์
☐ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์	☐ คณะวิทยาศาสตร์
☐ คณะพาณิชยศาสตร์ฯ	☐ คณะรัฐศาสตร์
☐ คณะเศรษฐศาสตร์	☐ คณะนิติศาสตร์
☐ คณะศิลปกรรมศาสตร์	☐ คณะนิเทศศาสตร์
☐ คณะทันตแพทยศาสตร์	☐ คณะเภสัชศาสตร์
☐ คณะสหเวชศาสตร์	☐ คณะอักษรศาสตร์
☐ คณะสัตวแพทยศาสตร์	☐ คณะครุศาสตร์

4. คะแนนเฉลี่ยสะสมสุดท้ายของท่านเท่ากับ.....

.....

ตอนที่ 2 ประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยด้านส่วนตัว

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย 3 ลงในช่องว่างทางขวามือของข้อความที่นิสิตพิจารณาแล้วว่า เป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านหรือตรงกับพฤติกรรมที่ปฏิบัติจริงของท่าน

5 จริงที่สุด	หมายถึง นิสิตเห็นว่าข้อความนั้นเป็นความจริงหรือมีการปฏิบัติมากที่สุด (ประมาณ 90% ของสภาพการณ์)
4 จริงมาก	หมายถึง นิสิตเห็นว่าข้อความนั้นเป็นความจริงหรือมีการปฏิบัติมาก (ประมาณ 75% ของสภาพการณ์)
3 จริงปานกลาง	หมายถึง นิสิตเห็นว่าข้อความนั้นเป็นความจริงหรือมีการปฏิบัติปานกลาง (ประมาณ 50% ของสภาพการณ์)
2 จริงน้อย	หมายถึง นิสิตเห็นว่าข้อความนั้นเป็นความจริงหรือมีการปฏิบัติน้อย (ประมาณ 25% ของสภาพการณ์)
1 จริงน้อยที่สุด	หมายถึง นิสิตเห็นว่าข้อความนั้นเป็นความจริงหรือมีการปฏิบัติน้อยที่สุด (ประมาณ 10% ของสภาพการณ์)

ข้อที่	ข้อความ	5	4	3	2	1
1	ข้าพเจ้าแต่งชุดนิสิตถูกต้องตามระเบียบ เช่น ไม่ปล่อยชายเสื้อออกนอกกางเกงหรือกระโปรง ไม่สวมรองเท้าแตะหรือรองเท้าฟองน้ำ					
2	ข้าพเจ้าไม่แต่งชุดนิสิตตามแฟชั่น เพราะเห็นว่าเป็นเรื่องที่ไม่เหมาะสม					
3	ข้าพเจ้านิยมซื้อเสื้อผ้ายี่ห้อดังๆ ราคาแพงๆ					
4	ข้าพเจ้าแต่งตัวมาเรียนตามแบบเพื่อนๆ ในกลุ่ม					
5	ข้าพเจ้าแต่งกายมาเรียนตามความพอใจของตนเอง ไม่สนใจติดตามแฟชั่น					
6	ข้าพเจ้ามีค่าใช้จ่ายมาก เกี่ยวกับอุปกรณ์การเรียน เอกสารประกอบการเรียน ฯลฯ					
7	ข้าพเจ้าใช้เงินไปกับกิจกรรมบันเทิงเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจมาก เช่น การดูหนัง การซื้อวารสารอ่านเล่น เทป/ซีดีหนัง-เพลง ฯลฯ					
8	ข้าพเจ้าใช้เงินไปกับเรื่องอาหารการกินประเภทฟาสต์ฟู้ด และขนมที่ไม่มีประโยชน์มากกว่าอาหารหลักในแต่ละมื้อ					
9	ข้าพเจ้าใช้เงินไปกับการเดินทางไป-กลับมหาวิทยาลัยมาก (ค่าน้ำมันรถ/ค่ารถโดยสาร)					
10	ข้าพเจ้าใช้เงินไปกับค่าเสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย เครื่องสำอาง(ถ้าใช้)มาก					
11	ข้าพเจ้าใช้เงินในการเที่ยวตามสถานเริงรมย์ เคาท์ ฝับ มาก					
12	ข้าพเจ้าต้องขอเงินจากพ่อแม่หรือผู้ปกครองเพิ่มอยู่เสมอ เพราะเงินไม่พอใช้					
13	เมื่อข้าพเจ้าเรียนเสร็จจะรีบกลับบ้านทันที โดยไม่สนใจจะทำกิจกรรมต่างๆ ในมหาวิทยาลัย					
14	เมื่อข้าพเจ้าเรียนเสร็จจะอยู่ทำกิจกรรมกับชมรมต่างๆ ในมหาวิทยาลัย					
15	ข้าพเจ้าใช้เวลาหลังเลิกเรียนทบทวนบทเรียนกับเพื่อนๆ อยู่ภายในมหาวิทยาลัย					
16	ข้าพเจ้าใช้เวลาว่างระหว่างรอเรียนทบทวนบทเรียนกับเพื่อนๆ อยู่ภายในมหาวิทยาลัย					
17	ข้าพเจ้าใช้เวลาหลังเลิกเรียนไปเที่ยวตามที่ต่างๆ นอกมหาวิทยาลัย เช่น ตามศูนย์การค้า หรือไปหาเพื่อนที่มหาวิทยาลัยอื่น					
18	ทุกครั้งที่มีเวลาว่างข้าพเจ้าเข้าห้องสมุด					
19	ข้าพเจ้าใช้เวลาว่างด้วยการเล่นกีฬากับเพื่อนๆ ในมหาวิทยาลัย					
20	ข้าพเจ้ามีรายงานหรือการบ้านที่อาจารย์สั่งมากจนไม่มีเวลาทำสิ่งอื่นๆ					

ตอนที่ 3 ประสพการณ์ในมหาวิทยาลัยด้านการเรียน

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามด้านการเรียน

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือของข้อความที่นิสิตพิจารณาแล้วว่า
เป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านหรือตรงกับพฤติกรรมที่ปฏิบัติจริงของท่าน

5 จริงที่สุด	หมายถึง นิสิตเห็นว่าข้อความนั้นเป็นความจริงหรือมีการปฏิบัติมากที่สุด (ประมาณ 90% ของสภาพการณ์)
4 จริงมาก	หมายถึง นิสิตเห็นว่าข้อความนั้นเป็นความจริงหรือมีการปฏิบัติมาก (ประมาณ 75% ของสภาพการณ์)
3 จริงปานกลาง	หมายถึง นิสิตเห็นว่าข้อความนั้นเป็นความจริงหรือมีการปฏิบัติปานกลาง (ประมาณ 50% ของสภาพการณ์)
2 จริงน้อย	หมายถึง นิสิตเห็นว่าข้อความนั้นเป็นความจริงหรือมีการปฏิบัติน้อย (ประมาณ 25% ของสภาพการณ์)
1 จริงน้อยที่สุด	หมายถึง นิสิตเห็นว่าข้อความนั้นเป็นความจริงหรือมีการปฏิบัติน้อยที่สุด (ประมาณ 10% ของสภาพการณ์)

ข้อที่	ข้อความ	5	4	3	2	1
1	ข้าพเจ้าให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมการเรียนในชั้นเรียนเป็นอย่างดี					
2	ในชั้นเรียน ข้าพเจ้าสามารถแสดงความคิดเห็นหรือซักถามประเด็นที่สงสัยในทันที					
3	ข้าพเจ้าค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ					
4	ข้าพเจ้ารู้จักแหล่งความรู้ที่จะไปค้นคว้าเพิ่มเติม					
5	ข้าพเจ้าเข้าห้องสมุดเพราะต้องการหาที่เงียบๆ ค้นคว้าเพิ่มเติมจากสิ่งทีอาจารย์สอนในห้องเรียน หรือทำงานตามที่อาจารย์มอบหมาย					
6	ข้าพเจ้าค้นหาหัวเรื่องที่ต้องการศึกษาด้วยคอมพิวเตอร์หรือจากบัตรรายการ					
7	ข้าพเจ้าขอความช่วยเหลือจากบรรณารักษ์เพื่อค้นหาหัวเรื่องที่ต้องการ					
8	ข้าพเจ้าค้นหาเอกสารเพิ่มเติมจากบรรณานุกรมของหนังสือหรือวารสารที่ได้อ่าน					
9	ข้าพเจ้าหาหนังสือที่น่าสนใจอ่าน โดยค้นหาเองตามชั้นหนังสือ					
10	ข้าพเจ้าอ่านหนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสารในห้องสมุด					
11	ข้าพเจ้าขอยืมหนังสือที่ไม่ใช่ตำราเรียนจากห้องสมุดไปอ่านที่บ้าน					
12	ในชั้นเรียน ข้าพเจ้าถูกกดดันให้แข่งขันเรื่องการเรียนรู้กับเพื่อนมากกว่ากับตนเอง					
13	ข้าพเจ้าได้รับความรู้ที่เป็นประโยชน์จากกิจกรรมการสอนของอาจารย์					
14	ข้าพเจ้าไม่สนใจที่จะพัฒนาพื้นฐานทางด้านภาษาอังกฤษ					
15	ข้าพเจ้าเข้าใจสิ่งที่อาจารย์สอนได้ดี					
16	ข้าพเจ้าได้รับความสะดวกจากสิ่งอำนวยความสะดวกที่มหาวิทยาลัยจัดให้					
17	ข้าพเจ้าได้รับความสะดวกจากระบบการลงทะเบียนของมหาวิทยาลัย					
18	บางวันข้าพเจ้ามีวิชาเรียนติดต่อกันหลายคาบโดยไม่มีเวลาพัก					
19	บางวันข้าพเจ้าเรียนเช้าแล้วว่าง และไปเรียนอีกวิชาตอนเย็น					
20	บางครั้ง ข้าพเจ้าต้องสอบติดๆ กันทุกวัน ทำให้ไม่มีเวลาเตรียมตัวสอบวิชาต่อไป					

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามนิสัยในการเรียน

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย 3 ลงในช่องว่างทางขวามือของข้อความที่นิสิตพิจารณาแล้วว่า เป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านหรือตรงกับพฤติกรรมที่ปฏิบัติจริงของท่าน

5 เป็นประจำ	หมายถึง	นิสิตกระทำเป็นประจำ
4 บ่อยครั้ง	หมายถึง	นิสิตกระทำเกือบทุกครั้ง
3 บางครั้ง	หมายถึง	นิสิตกระทำเป็นบางครั้ง
2 นานๆ ครั้ง	หมายถึง	นิสิตกระทำนานๆ ครั้ง
1 ไม่เคยเลย	หมายถึง	นิสิตกระทำนานๆ ครั้ง หรือไม่เคยกระทำเลย

ข้อที่	ข้อความ	5	4	3	2	1
1	ข้าพเจ้าแบ่งเวลาในการอ่านหนังสือหรือทบทวนบทเรียน					
2	ข้าพเจ้าเข้าเรียนทุกวิชาเป็นประจำ					
3	ข้าพเจ้าชอบที่จะเข้าห้องเรียนสายเป็นประจำ					
4	ก่อนเข้าห้องสอบข้าพเจ้าตื่นเต้นจนลืมสิ่งที่ท่องจำไว้					
5	ข้าพเจ้าทำกิจกรรมและงานตามที่อาจารย์มอบหมาย					
6	ข้าพเจ้าอ่านและสรุปเนื้อหาที่เรียนเพื่อไว้อ่านก่อนสอบ					
7	ข้าพเจ้าชอบอ่านหนังสือล่วงหน้าก่อนเข้าเรียนในแต่ละวิชา					
8	ข้าพเจ้าไม่มีเวลาทำการบ้าน					
9	ข้าพเจ้าไม่สนใจที่จะส่งการบ้านหรือจะส่งช้ากว่ากำหนดเสมอ					
10	ข้าพเจ้าจะทำบันทึกย่อเนื้อหาแต่ละวิชา เพื่อใช้สำหรับทบทวนบทเรียนและเตรียมตัวสอบ					
11	เวลาเรียน ข้าพเจ้าตั้งใจฟังอาจารย์สอน					
12	ขณะฟังการบรรยาย ข้าพเจ้าจดโน้ตในจุดสำคัญไปด้วย					
13	ข้าพเจ้าสามารถสรุปเรื่องราวที่อาจารย์สอนได้ครบถ้วน					
14	ข้าพเจ้ามักคุยกับเพื่อนขณะเรียนหนังสือ					
15	เวลาเรียนข้าพเจ้ามักจะนอนหลับเป็นประจำ					
16	ข้าพเจ้าวางแผนท่องหนังสือตามลำดับวิชาในตารางสอบ					
17	ข้าพเจ้าไม่มีเวลาทบทวนบทเรียน					
18	ข้าพเจ้าไม่เคยค้นคว้าหาความรู้นอกเหนือจากที่อาจารย์สั่ง					
19	ข้าพเจ้ามักไปเที่ยวสังสรรค์กับเพื่อนหรือทำกิจกรรมอื่นเลยไม่ได้อ่านหนังสือก่อนสอบ					
20	ข้าพเจ้ารู้สึกเครียดและวิตกกังวลในการเตรียมตัวเพื่อสอบ					

ตอนที่ 4 ประสพการณ์ในมหาวิทยาลัยด้านสังคม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย 3 ลงในช่องว่างทางขวามือของข้อความที่นิสิตพิจารณาแล้วว่า เป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านหรือตรงกับพฤติกรรมที่ปฏิบัติจริงของท่าน

5 เป็นประจำ	หมายถึง	นิสิตกระทำเป็นประจำ
4 บ่อยครั้ง	หมายถึง	นิสิตกระทำเกือบทุกครั้ง
3 บางครั้ง	หมายถึง	นิสิตกระทำเป็นบางครั้ง
2 นานๆ ครั้ง	หมายถึง	นิสิตกระทำนานๆ ครั้ง
1 ไม่เคยเลย	หมายถึง	นิสิตกระทำนานๆ ครั้ง หรือไม่เคยกระทำเลย

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตกับเพื่อน

(เพื่อน ในที่นี้หมายถึง เพื่อนในมหาวิทยาลัย ทั้งในและนอกคณะที่นิสิตกำลังศึกษาอยู่)

ข้อที่	ข้อความ	5	4	3	2	1
1	ข้าพเจ้าและเพื่อนช่วยเหลืองานของมหาวิทยาลัย เช่น การแข่งขันกีฬา การจัดนิทรรศการ เป็นต้น					
2	กลุ่มเพื่อนของข้าพเจ้าให้กำลังใจและคอยช่วยเหลือ เมื่อข้าพเจ้ามีปัญหาทางวิชาการ					
3	ข้าพเจ้าและเพื่อนไปร่วมกิจกรรมอาสาพัฒนาชนบท เช่น การไปสร้างโรงเรียน ให้ชาวบ้าน การไปแนะนำความรู้สู่ชุมชน ฯลฯ					
4	ข้าพเจ้าและเพื่อนไปร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ เช่น การบริจาคโลหิต					
5	ข้าพเจ้าและเพื่อนไปร่วมกิจกรรมทางศาสนา					
6	ข้าพเจ้าและเพื่อนไปดูนิทรรศการทางวิชาการ					
7	ข้าพเจ้าและเพื่อนไปร่วมกิจกรรมทางด้านประเพณี เช่น งานลอยกระทง งาน สงกรานต์ เป็นต้น					
8	ข้าพเจ้าและเพื่อนชวนกันเข้าไปอ่านหนังสือในห้องสมุด					
9	ข้าพเจ้าและเพื่อนไปเดินเล่นตามศูนย์การค้า					
10	ข้าพเจ้าและเพื่อนชวนกันไปดูหนัง					
11	ข้าพเจ้าและเพื่อนชวนกันไปเที่ยวต่างจังหวัด					
12	ข้าพเจ้าและเพื่อนชวนกันไปดื่มสุราตามสถานที่ต่างๆ หรือไปเที่ยวกลางคืน					
13	ข้าพเจ้าและเพื่อนคุยกันแต่เรื่องบันเทิงอย่างเดียว					
14	ข้าพเจ้าและเพื่อนนำเรื่องราวที่เป็นปัญหาสังคมมาพูดคุยถกเถียงกัน					

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตกับอาจารย์

ข้อที่	ข้อความ	5	4	3	2	1
1	ข้าพเจ้าพูดคุยกับอาจารย์เพื่อขอคำปรึกษาเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาที่เรียนหรืองานที่อาจารย์มอบหมายให้ทำ					
2	ข้าพเจ้าพูดคุยกับอาจารย์เพื่อขอข้อมูลและคำแนะนำเกี่ยวกับเรื่องการเรียนรู้ทั่วไป					
3	ข้าพเจ้าพูดคุยกับอาจารย์เกี่ยวกับการวางแผนในงานอาชีพ การศึกษาต่อ หรือเป้าหมายของชีวิตในอนาคต					
4	ข้าพเจ้าพูดคุยกับอาจารย์ในเรื่องทั่วไป หรือปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย					
5	ข้าพเจ้าพูดคุยกับอาจารย์เพื่อขอคำปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาส่วนตัว					
6	ข้าพเจ้าพูดคุยกับอาจารย์ทำชั่วโมงเรียนเพื่อขอคำอธิบายบทเรียนเพิ่มเติม					
7	ข้าพเจ้านัดหมายเพื่อขอพบหรือเคยไปพบเพื่อขอคำปรึกษากับอาจารย์ที่ห้องทำงาน					
8	ข้าพเจ้าช่วยงานของอาจารย์ เช่น งานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน หรืองานวิจัย					
9	ข้าพเจ้ารับประทานอาหารกลางวัน ทานขนม หรือดื่มกาแฟกับอาจารย์					
10	ข้าพเจ้าไปเยี่ยมอาจารย์ที่บ้าน					

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามการเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิต

ข้อที่	ข้อความ	5	4	3	2	1
1	ข้าพเจ้าเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการ เช่น การจัดนิทรรศการเผยแพร่ความรู้แก่บุคคลทั่วไป					
2	ข้าพเจ้าข้าพเจ้าเข้าร่วมกิจกรรมกีฬา โดยเป็นผู้เล่น หรือผู้ชม หรือเชียร์ หรือซ่อมเชียร์ การแข่งกีฬา เช่น กีฬาน้องใหม่					
3	ข้าพเจ้าเข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ เช่น ค่ายอาสาพัฒนาชนบท หรือการบริจาคโลหิต					
4	ข้าพเจ้าเข้าร่วมกิจกรรมศิลปวัฒนธรรม เช่น ร่วมพิธีไหว้ครู					
5	ข้าพเจ้าเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา เช่น ตักบาตร					
6	ข้าพเจ้าเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อการพัฒนาตนเอง เช่น การเข้าร่วมโครงการอบรมจริยธรรมเพื่อพัฒนานิสิต					
7	ข้าพเจ้าเข้าร่วมกิจกรรมอาสาสมัครเพื่อช่วยงานของมหาวิทยาลัย เช่น งานรับเสด็จสมเด็จพระเทพฯ ในงานพระราชทานปริญญาบัตร					

ข้อที่	ข้อความ	5	4	3	2	1
8	ข้าพเจ้าเข้าร่วมประชุมกับองค์การนิสิต สภานิสิต สโมสรนิสิต คณะต่างๆ หรือชมรมใดชมรมหนึ่ง					
9	ข้าพเจ้าใช้สิทธิเลือกตั้งภายในมหาวิทยาลัย เช่น การเลือกตั้งคณะกรรมการ สภานิสิต					
10	ข้าพเจ้าติดตามข้อมูลข่าวสารการทำงานของชมรมกิจกรรมจากบอร์ด หรือ สิ่งพิมพ์ของคณะ หรือมหาวิทยาลัย					
11	ข้าพเจ้าเข้าร่วมกิจกรรมของชมรมที่เป็นสมาชิก					
12	ข้าพเจ้าชวนเพื่อนให้เข้าร่วมกิจกรรมของชมรม					
13	ข้าพเจ้าเข้าร่วมการประชุมของชมรมที่เป็นสมาชิก					
14	ข้าพเจ้าอาสาช่วยงาน หรือเคยได้รับมอบหมายให้ช่วยงานของชมรม					
15	ข้าพเจ้าพูดคุยหรือปรึกษาหารือ เกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมของชมรม กับ อาจารย์ที่ปรึกษาชมรมที่เป็นสมาชิก					

ตอนที่ 5 ประเมินสิ่งที่ได้รับ ตามการรับรู้ของนิสิต

คำชี้แจง จากการศึกษาที่ผ่านมา ขอให้นิสิตประเมินตนเองว่ามีความรู้ความสามารถในประเด็นต่อไปนี้อย่างไรในระดับใด โปรดเขียนเครื่องหมาย 3 ลงในช่องทางขวามือ ทั้งนี้โดยพิจารณาจากเกณฑ์ดังนี้

5 มากที่สุด	หมายถึง	นิสิตมีความรู้ความสามารถในประเด็นนั้นเพิ่มขึ้นมากที่สุด
4 มาก	หมายถึง	นิสิตมีความรู้ความสามารถในประเด็นนั้นเพิ่มขึ้นมาก
3 ปานกลาง	หมายถึง	นิสิตมีความรู้ความสามารถในประเด็นนั้นเพิ่มขึ้นปานกลาง
2 น้อย	หมายถึง	นิสิตมีความรู้ความสามารถในประเด็นนั้นเพิ่มขึ้นน้อย
1 น้อยที่สุด	หมายถึง	นิสิตมีความรู้ความสามารถในประเด็นนั้นเพิ่มขึ้นน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	5	4	3	2	1
1	การรู้จักและเข้าใจตนเองเกี่ยวกับความสามารถทั่วไป ความสนใจ และ บุคลิกภาพส่วนตัว					
2	การเข้าใจผู้อื่นและความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น					
3	ทักษะในการเรียนรู้ ทำความเข้าใจกับสิ่งต่างๆ และการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง					
4	ทักษะในการคิดวิเคราะห์อย่างมีระบบ หรือการคิดอย่างมีเหตุผล					
5	การเป็นผู้มีคุณธรรมและจริยธรรม เช่น ความรับผิดชอบ ความมีวินัย ความซื่อสัตย์ เป็นต้น					
6	ความสามารถในการทำงานเป็นทีม					
7	ความมั่นคงทางอารมณ์และการควบคุมอารมณ์					

ข้อที่	ข้อความ	5	4	3	2	1
8	ทักษะทางสังคม เช่น มีกิริยามารยาท การแต่งกายที่เหมาะสม และการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เป็นต้น					
9	การพัฒนาสุขนิสัยที่ดี และมีสมรรถภาพทางกายที่แข็งแรง สมบูรณ์					
10	การบูรณาการความคิด และการพิจารณาแยกแยะความสัมพันธ์ ความเหมือน และความแตกต่างของแนวคิดต่างๆ					
11	ทักษะพื้นฐานทางการเรียน เช่น การฟัง การคิด การถามคำถาม การเขียน เป็นต้น					
12	ทักษะทางด้านคณิตศาสตร์ เช่น ความเข้าใจในหลักการคำนวณเบื้องต้น เป็นต้น					
13	ความรู้ ความสามารถและความคุ้นเคยในการใช้คอมพิวเตอร์					
14	ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการหาข้อมูลที่ต้องการ					
15	ความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาในรายวิชาต่างๆ เพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อ					
16	ความเข้าใจและความซาบซึ้งในความงามของธรรมชาติ ศิลปะ ดนตรี และวรรณคดีแขนงต่างๆ					
17	การเห็นคุณค่าของประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมทั้งของประเทศไทย และของโลก					
18	ความรู้ทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับกระแสโลก และประชาคมโลกในยุคโลกไร้พรมแดน					
19	ความเข้าใจในวิทยาการและแนวคิดใหม่ๆ ที่เป็นการพัฒนาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี					
20	ความสามารถในการตระหนักถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นผลดีหรือผลเสีย จากการนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในสภาพแวดล้อม					

ภาคผนวก ข.
หนังสือขอความอนุเคราะห์

ภาคผนวก ค.

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ ปิตียนนท์	อาจารย์ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช สุชีวะ	รองคณบดีฝ่ายวิจัยและบริการวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พันธ์ศักดิ์ พลสารมัย	หัวหน้าภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
อาจารย์ ดร.จารุวรรณ สกุลคู	อาจารย์ประจำสาขาวิชาการอุดมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
อาจารย์ ดร.ราชันย์ บุญธิมา	อาจารย์ประจำสำนักทดสอบทางการศึกษา และจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ภาคผนวก ง.

คำอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถาม

ค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถาม

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อที่	ค่าอำนาจ จำแนก
ตอน 2		ตอน 3		ตอน3	
1	.386	ส่วนที่ 1		ส่วนที่ 2	
2	.373	1	.402	1	.537
3	.471	2	.331	2	.447
4	.378	3	.509	3	.374
5	.329	4	.528	4	.226
6	.186	5	.497	5	.315
7	.566	6	.426	6	.508
8	.567	7	.300	7	.333
9	.322	8	.317	8	.247
10	.589	9	.184	9	.221
11	.467	10	.209	10	.483
12	.546	11	-.152	11	.526
13	.295	12	.120	12	.533
14	.272	13	.421	13	.463
15	.123	14	.102	14	.330
16	.082	15	.358	15	.330
17	.522	16	.359	16	.341
18	.147	17	.304	17	.380
19	.141	18	.063	18	.441
20	.258	19	.078	19	.393
		20	.132	20	.167

ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม (ต่อ)

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อที่	ค่าอำนาจ จำแนก
ตอน 4 ส่วนที่ 1		ตอน 4 ส่วนที่ 3		ตอน 5	
1	.562	1	.648	1	.535
2	.334	2	.430	2	.572
3	.642	3	.656	3	.612
4	.597	4	.530	4	.644
5	.613	5	.565	5	.546
6	.610	6	.696	6	.582
7	.320	7	.600	7	.511
8	.413	8	.723	8	.578
9	-.042	9	.399	9	.539
10	.071	10	.520	10	.650
11	.303	11	.704	11	.634
12	.227	12	.736	12	.444
13	-.107	13	.711	13	.447
14	.336	14	.709	14	.575
ตอน 4 ส่วนที่ 2		15	.708	15	.598
1	.454			16	.533
2	.492			17	.510
3	.559			18	.541
4	.540			19	.518
5	.563			20	.547
6	.440				
7	.489				
8	.539				

9	.517				
10	.458				

ប្រតិបត្តិការ

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ-ชื่อสกุล	นางสาวลิขิตกุล กุศลตันรักษ์
วันเดือนปีเกิด	20 มกราคม 2520
สถานที่เกิด	เขตป้อมปราบ กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	8/109 ม.7 ถนนเพชรเกษม 52 เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร 10160
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	เจ้าหน้าที่บริการการศึกษา (วิชาการศึกษา)
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	ฝ่ายวิจัยและบริการวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2541	วท. บ. (คณิตศาสตร์) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
พ.ศ. 2547	กศ. ม. (การอุดมศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ